NORSKE FOLKEDANSAR

III · SLÅTTAR

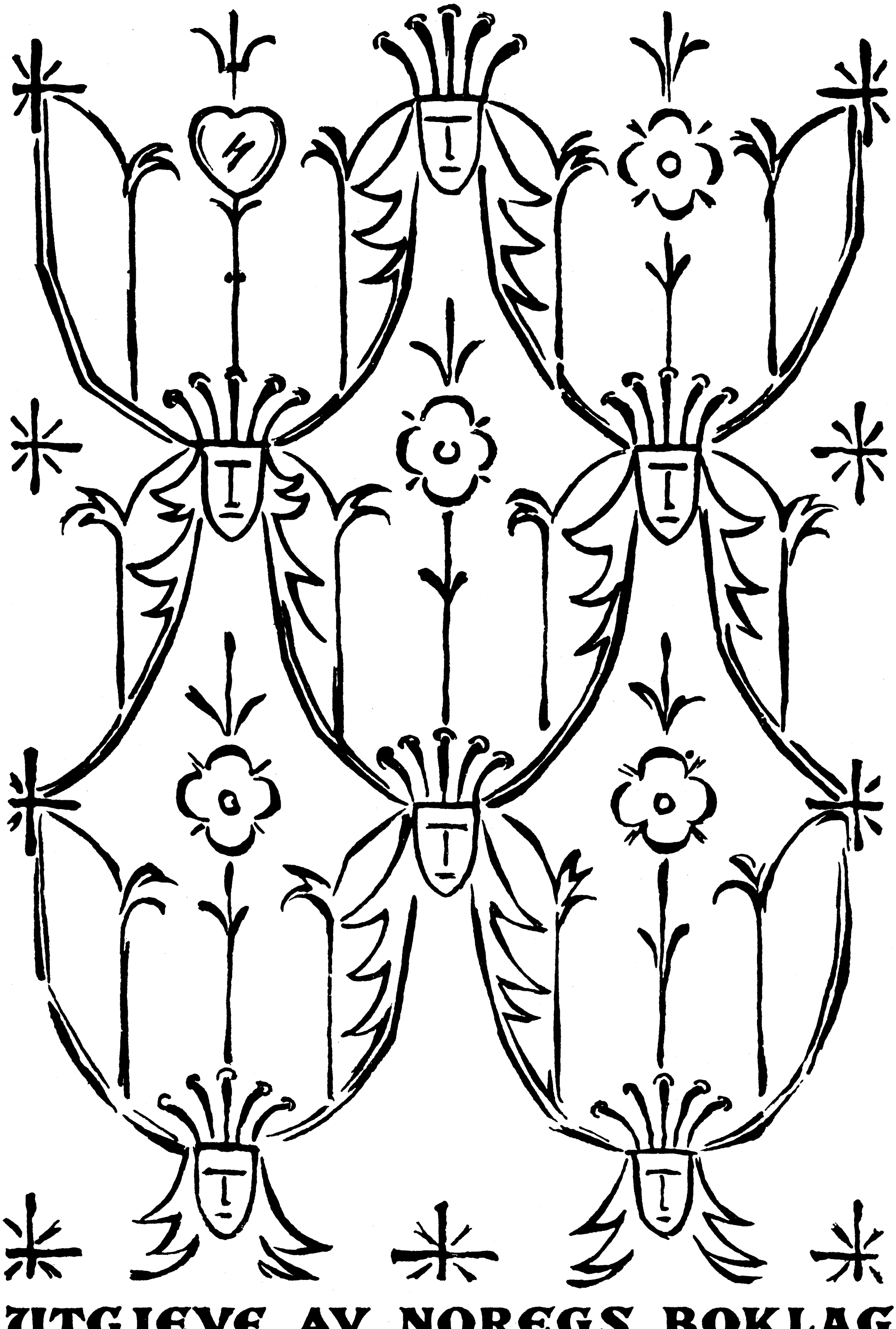

UTGJEVE AV NOREGS BOKLAG

NORSKE FOLKEDANSAR

III. Slåttar til turdansane

SAMLA AV

KLARA SEMB

UTSETTE FOR PIANO AV

JOHS. HANSSEN OG CARSTEN CARLSEN

NOREGS BOKLAG

OSLO 1952

Trykt i offset
hos Emil Moestue A/S

FØREORD

Slåttane til dei gamle turdansane som er prenta her, er samla frå dei fleste kantar av landet. Mange har eg teikna ned saman med dansane etter trallinga dei gamle nytta til dansen eller etter ein gamal spelemann som kunne slåtten, andre har eg funni i bygder der sjølve dansane var gløymde. Eg har og nytta tilfang frå to handskrivne notebøker frå fyrst på 1800-talet og frå samlingane åt Johs. Moe, Overhalla, Daniel Hægstad, Steinkjer, og Thor Ødegaard, Ringerike. I bolken om heimfeste for slåttane gjev eg meir utførlege opplysninger om kvar slått.

Det har vori komponert over lag mykje musikk til turdansane. Det var ei skam for ein spelemann å møta fram til eit gilde utan minst *ein* ny danseslått; og vart han i beit, laga han ein slått sjølv, anten han hadde evnene til det eller ikkje. Men det finst og mykje verdfull turdansmusikk som er laga av gåverike bygdespelemenn. Nokre slåttar er komne til oss frå utlandet.

Turdansslåttane i dette heftet er valde ut mellom fleire hundre tonar. Det er teki med minst *ein* slått til alle dansane i N. F. II, «Rettleiing om dansen», og til dei mest omtykte dansane er det teki med 2—3 slåttar.

Til sume dansar er det ikkje funni meir enn den eine slåtten eg har skrivi opp då eg teikna ned dansen. Difor er tilfanget her skipa til etter takttalet og rytmen i slåttane, så ein kan låna ein slått som høver. Dei gamle spelemennene kunne og ofte låna slåttar slik; i dei tallause avbrigde av rilar og feiarar kunne dei t. d. sløyfa eller leggja til repetisjonar så takttalet høvde til dansen. Dei spela ikkje same slåtten til dansen slutta, men skifte alt i eitt, og det skapte fest over dansen.

Til to av dei beste dansane våre, «Åttetur frå Asker» og «Firetur frå Romerike», er det teikna ned berre ein slått. Men båe kan dansast etter ein seksturslått, ved sida av den tonen eg har teikna ned til dansen. Feiar med vals og Trondheimar har same musikken. Slått nr. 21 kan ein fylgja frå Ringerike til Ofoten; men dansane er heilt ulike. Pardansen som vart kalla med båe namna, fekk namnet «Feiar med vals» i N. F. II. Då eg fleire år seinare teikna ned kvadrilja frå Ofoten med same namnet, vart han døypt «Trondheimar», så ein kunne skilja dansane frå kvarandre.

Musikken til Krossadans frå Brekke i Sogn, som truleg er over lag gamal, fylgjer ikkje musikkreglane frå i dag. Andre veket har såleis tre takter i $\frac{2}{4}$ takt fyrst, medan dei fem siste har $\frac{3}{4}$ takt. Krossadans med tolv høyrer ikkje saman med dei andre krossadansane frå Brekke. Dansen er kjend andre stader med namnet «Tretur» og vert dansa til ein vanleg rilslått, krossadans frå Nordhordland har ni takter i fyrste veket, seks i andre, fire med opptatt-tak i tredje og sju i fjerde veket.

Den store Figaroen, Figaro der alle dansar, var ålment i bruk i mange austlandsbygder så seint som 1918—20. Alle stader spela dei slått nr. 14, som har fire vek. Kring 1921 kom eg over eit gamal noteblad med ein Figaroslått, men med berre tre vek, mylna vanta. Det har vori mange ulike former av dansen. For å kunna nytta slåtten då fyrste utgåva av N. F. III kom ut i 1924, lånte vi mylna frå slått nr. 14 og sette inn i slåtten. Seinare komponerte den gamle turdansspelemannen Thor Ødegaard frå Ringerike ei mylne til slåtten, og med den utfyllinga kjem slåtten her.

Frå gamalt har det tidt høyrt songtekster til turdansane og til springar, gangar, halling og rull. Tekstene kunne ha brodd mot styr og stell eller vera rein skjemt. Det vert meir liv over dansen når ein syng attåt.

Det er og teki med nokre springarar frå ymse kantar av landet, ein pols, vossarull, gangar og halling. Der dei berre har pianomusikk, kan dei hjelpa seg med desse slåttane som er utsette for piano.

Eg takkar alle som gjennom åra har gjevi meg slåttar og såleis hjelpt til å få tilfanget rikare.

Klara Semb.

Gongslått.
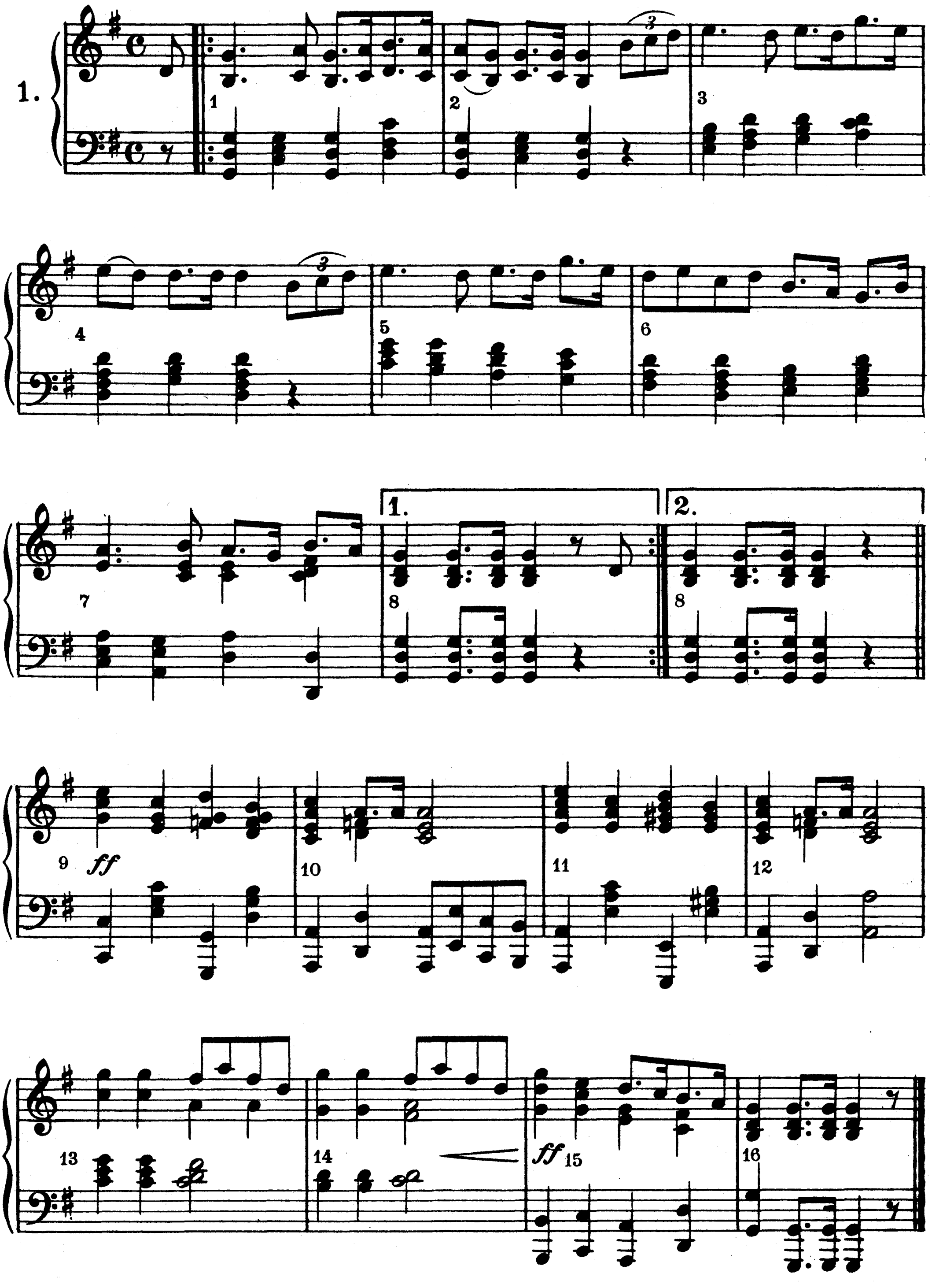
Gongslått.
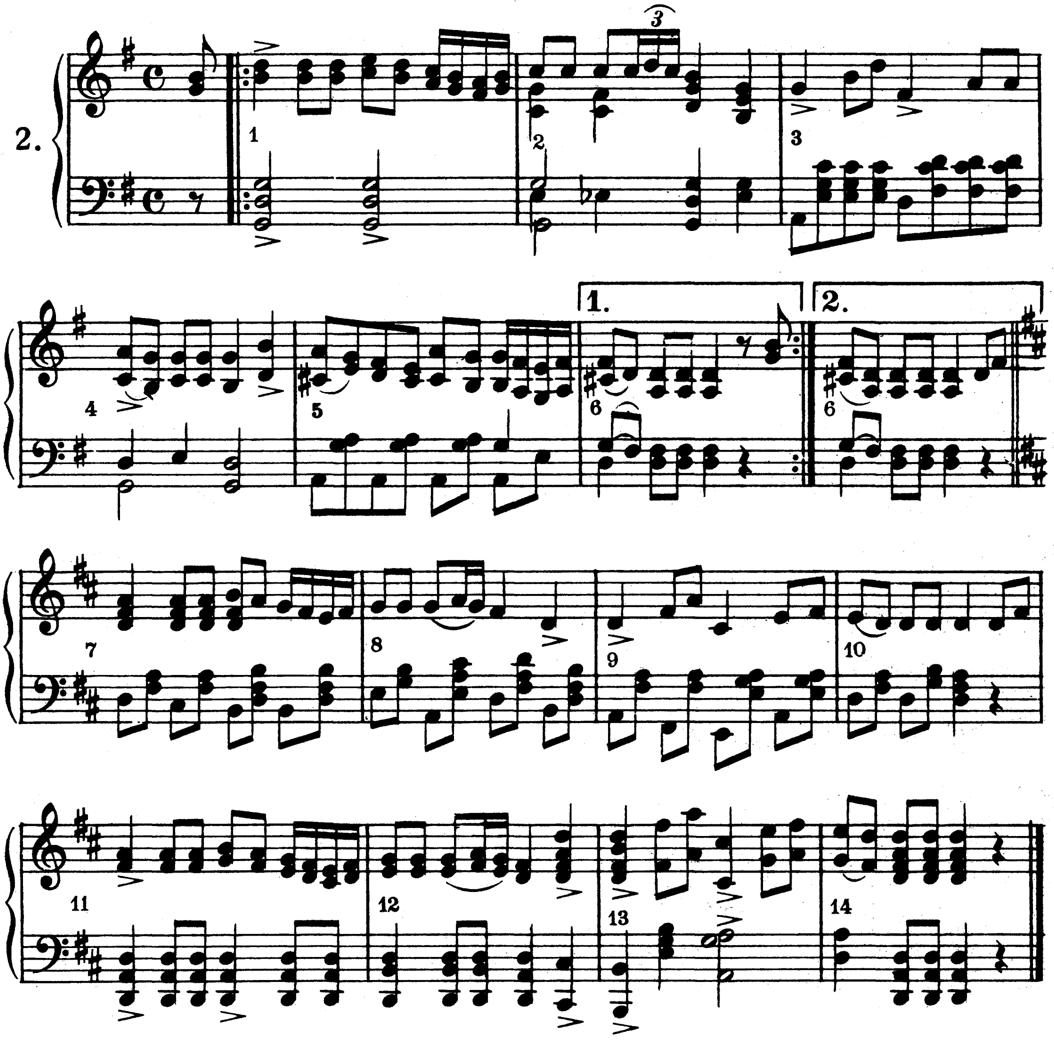
Firetur I.

Tempo: = 35 sek. ♪= 162

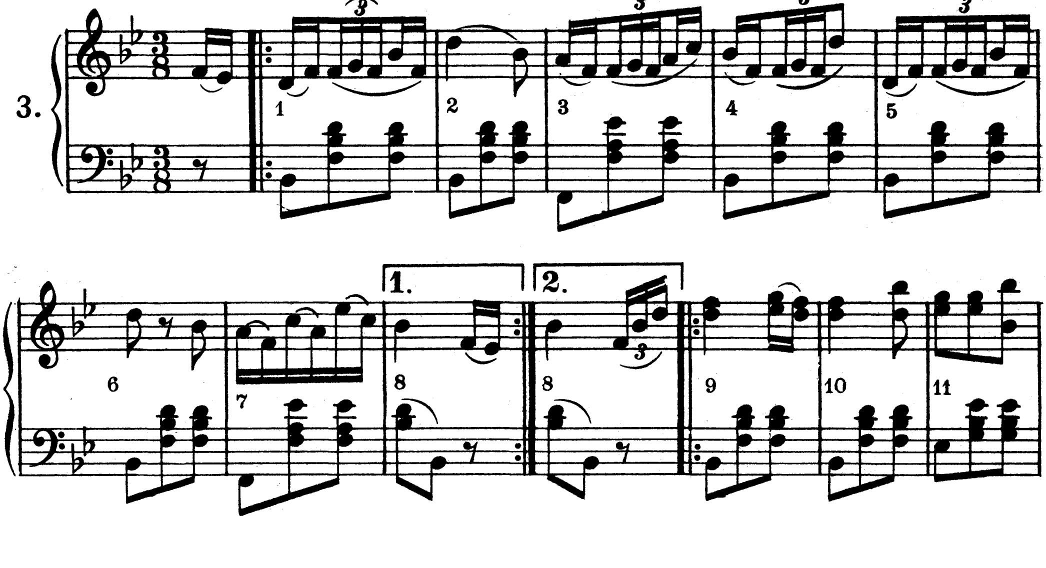

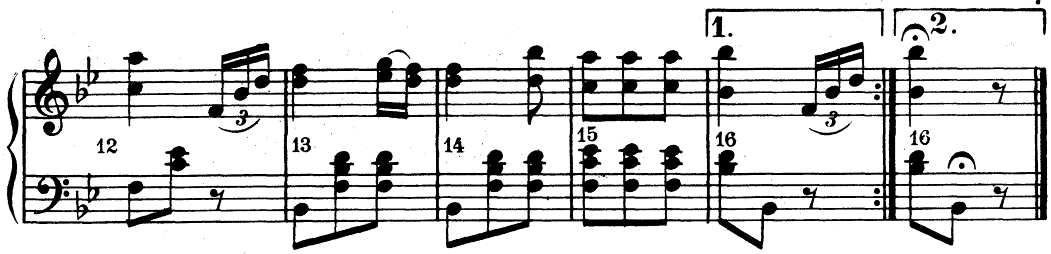

Firetur I.

Tempo: = 35 sek. 𝅘𝅥𝅮 = 162

4.
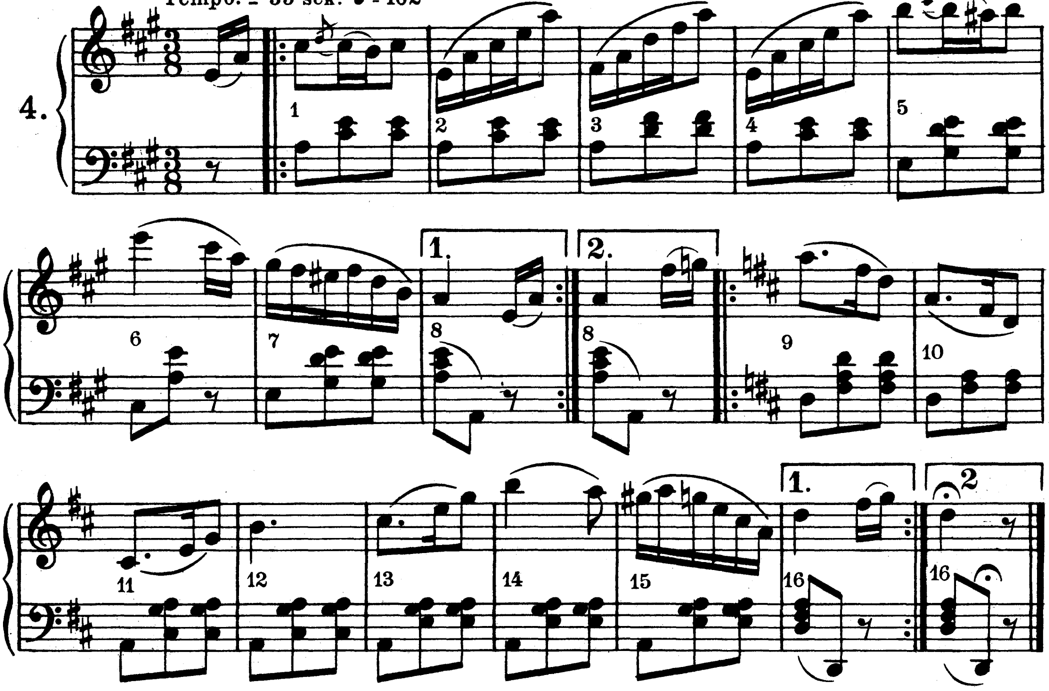
Firetur II.

Tempo: = 35 sek. 𝅘𝅥𝅮 = 162

5.

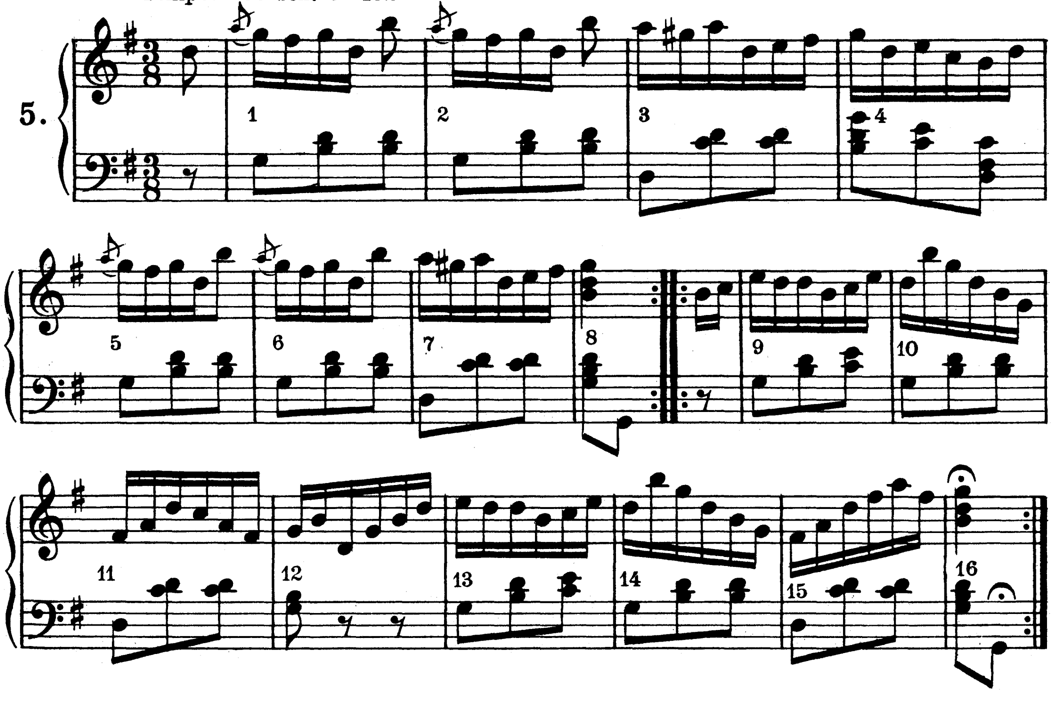

Firetur frå Nes, Romerike.

Tempo: 1g. = 53 sek. ♩ = 164

6.
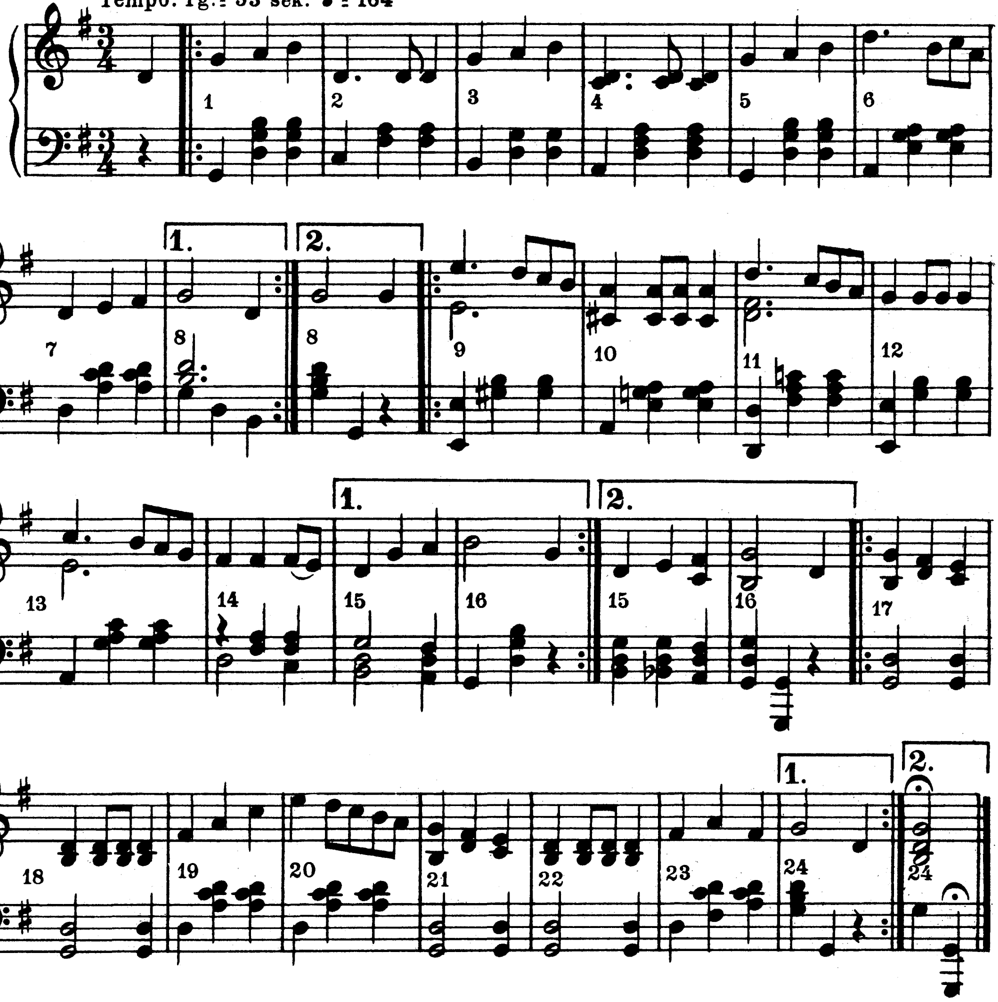
Firetur frå Nes, Romerike.

Tempo: 1g. = 53 sek. ♩ = 164

7.
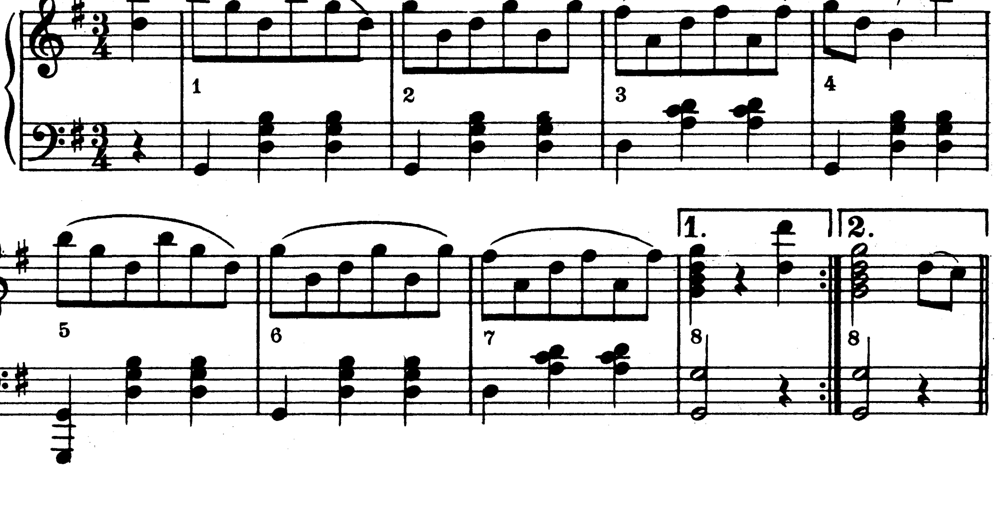
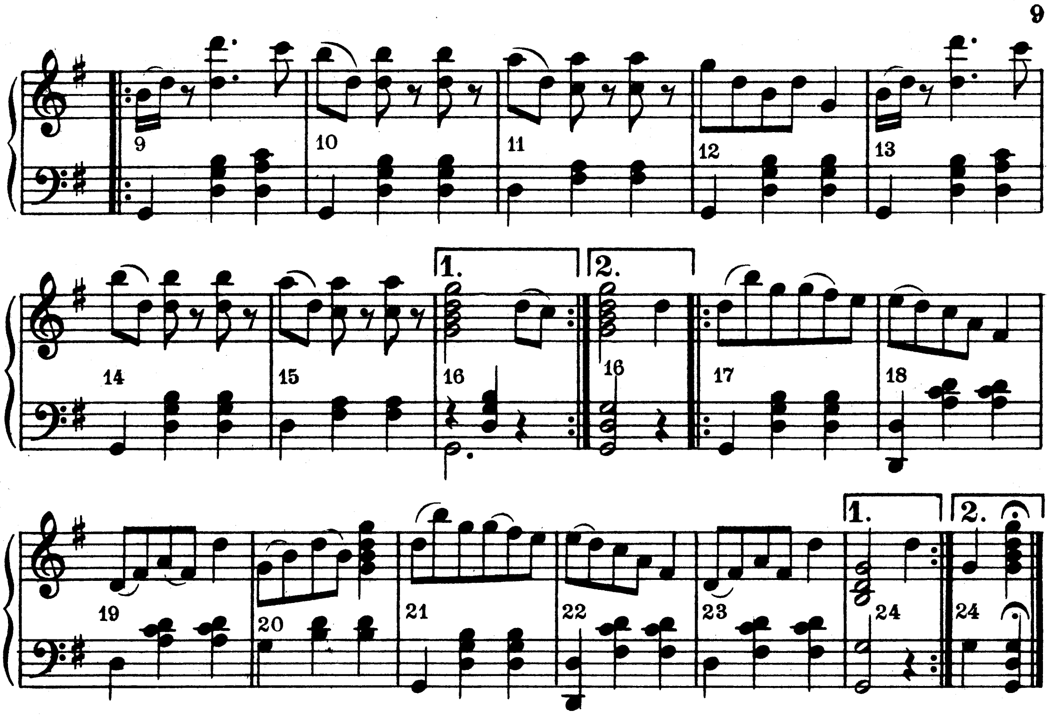

Firetur frå Nes, Romerike.

Tempo: 1g. = 53 sek. ♪ = 164

8.
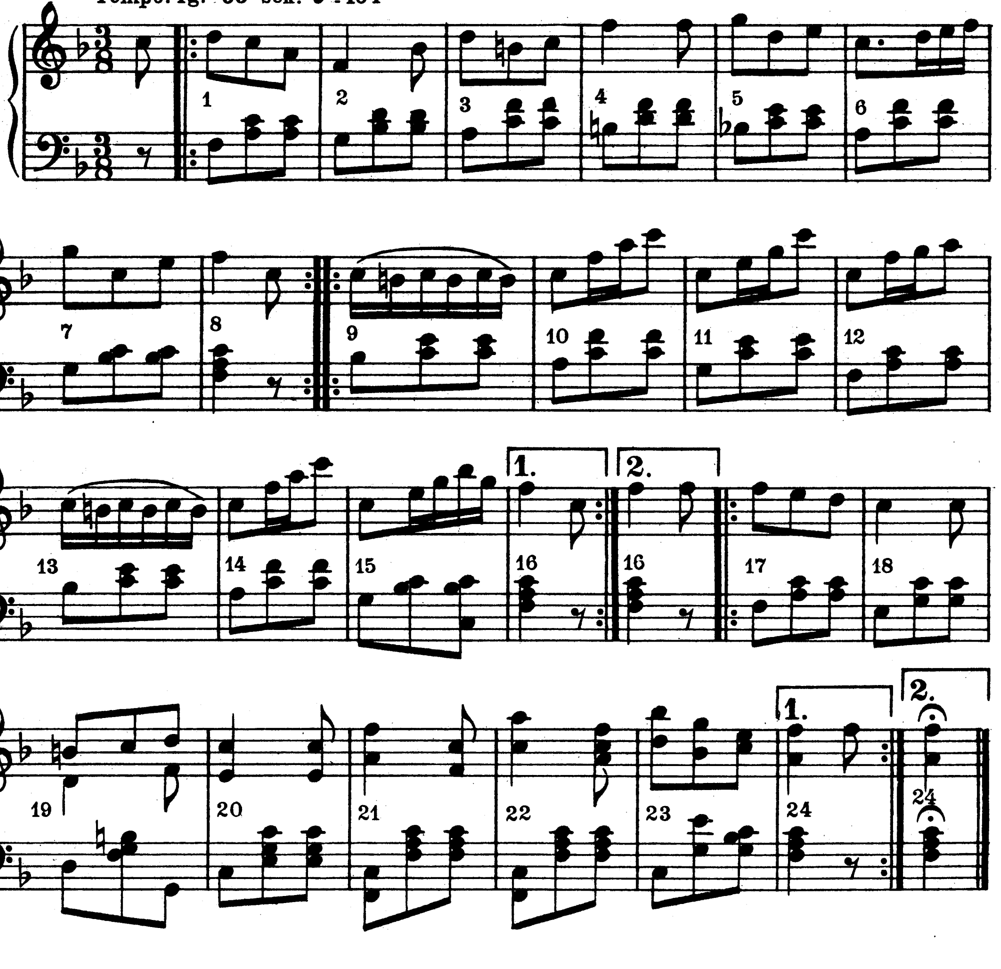
Åttetur frå Asker.

Tempo: 1 g.= 1 min. ♩= 152

9.
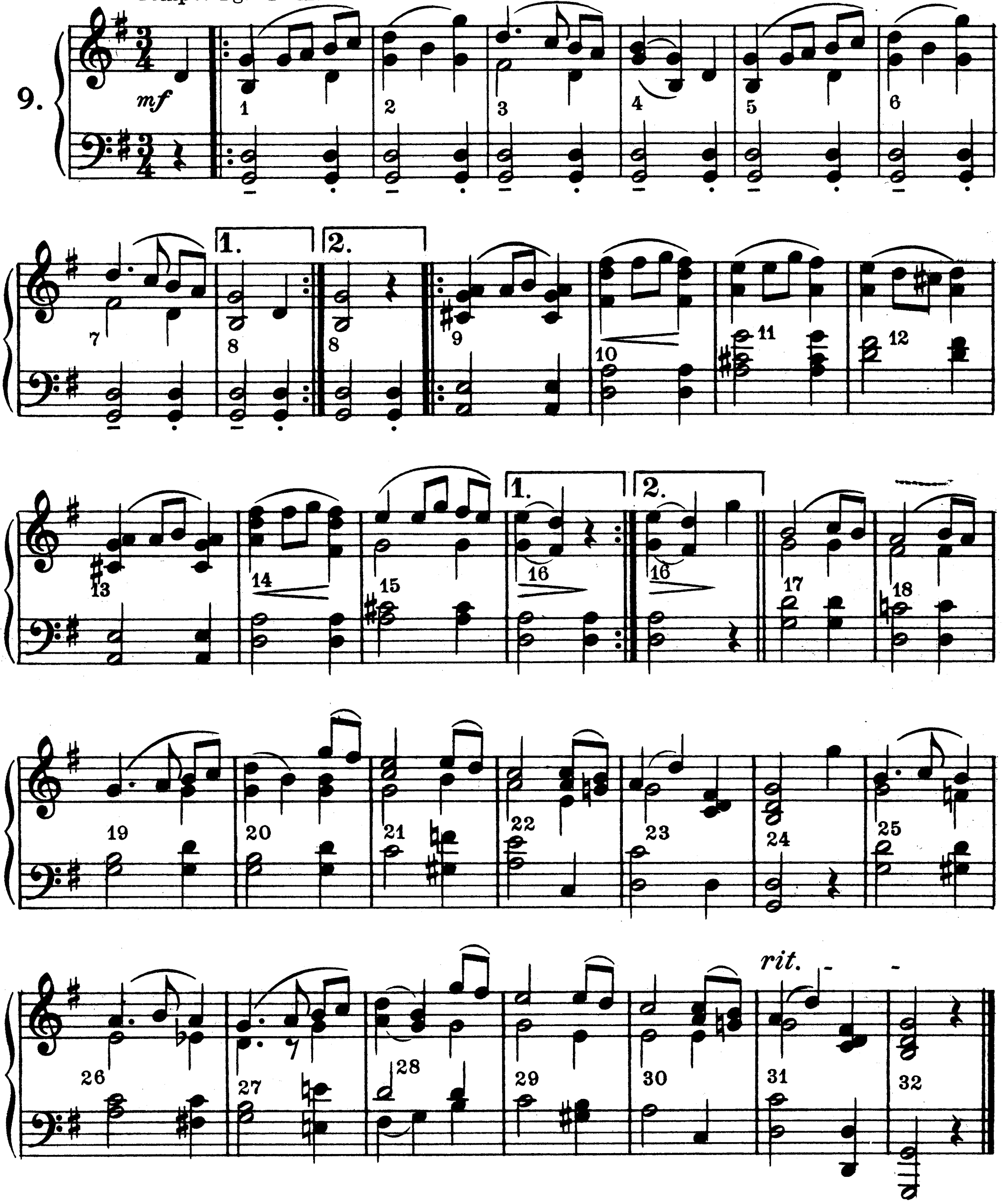
Sekstur I.

Tempo: 1 g.= 55 sek. ♪= 162

10.

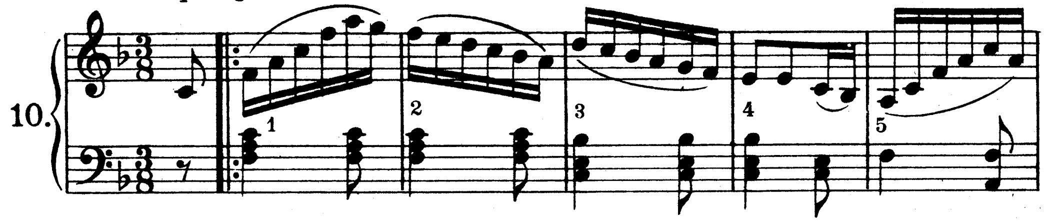

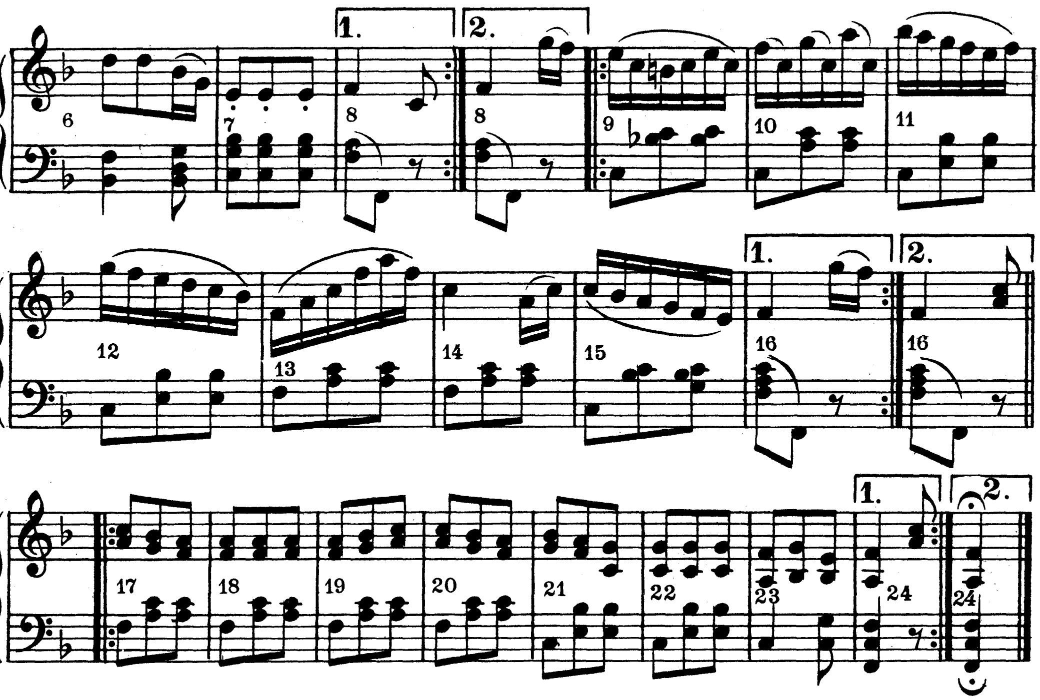

Sekstur I.

Tempo: 1g. = 55 sek. ♪ = 162
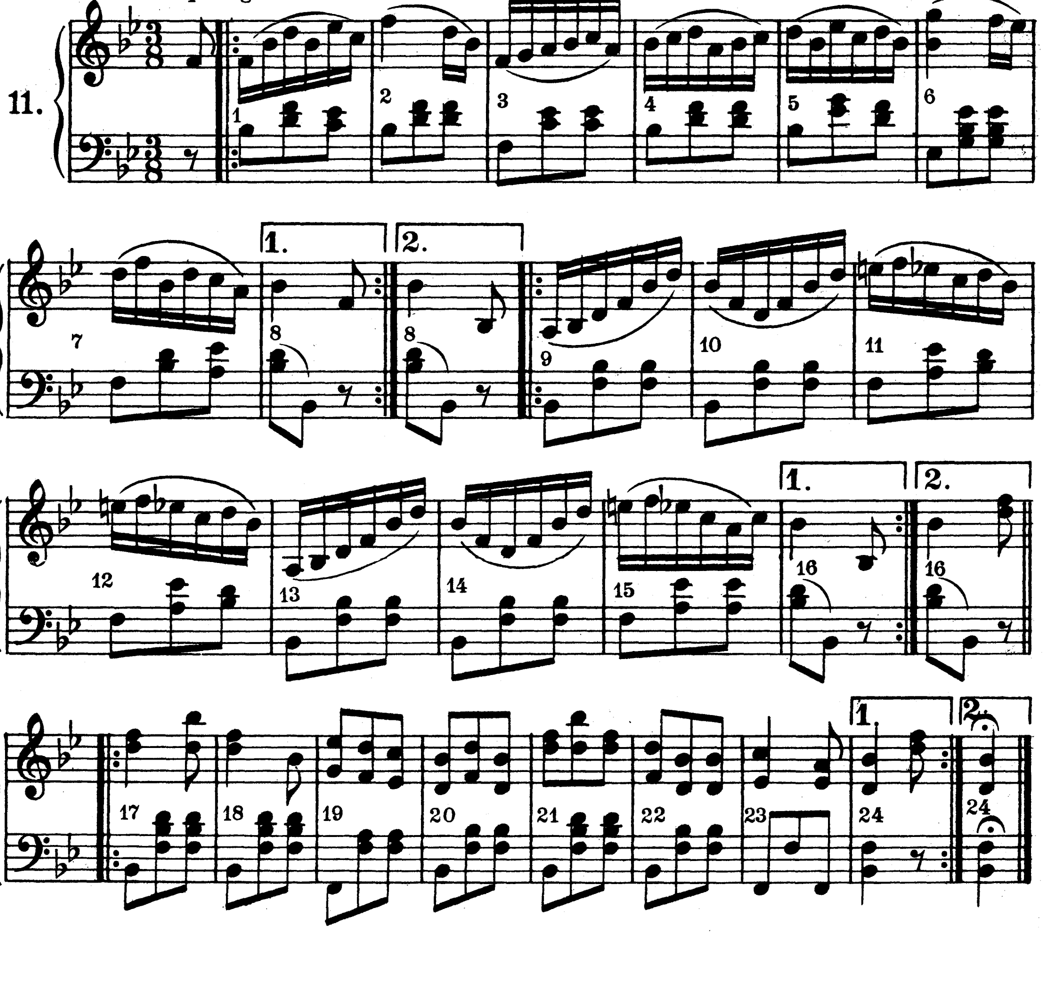
Sekstur II.

Tempo: 1g. = 55 sek. ♪ = 162

12.
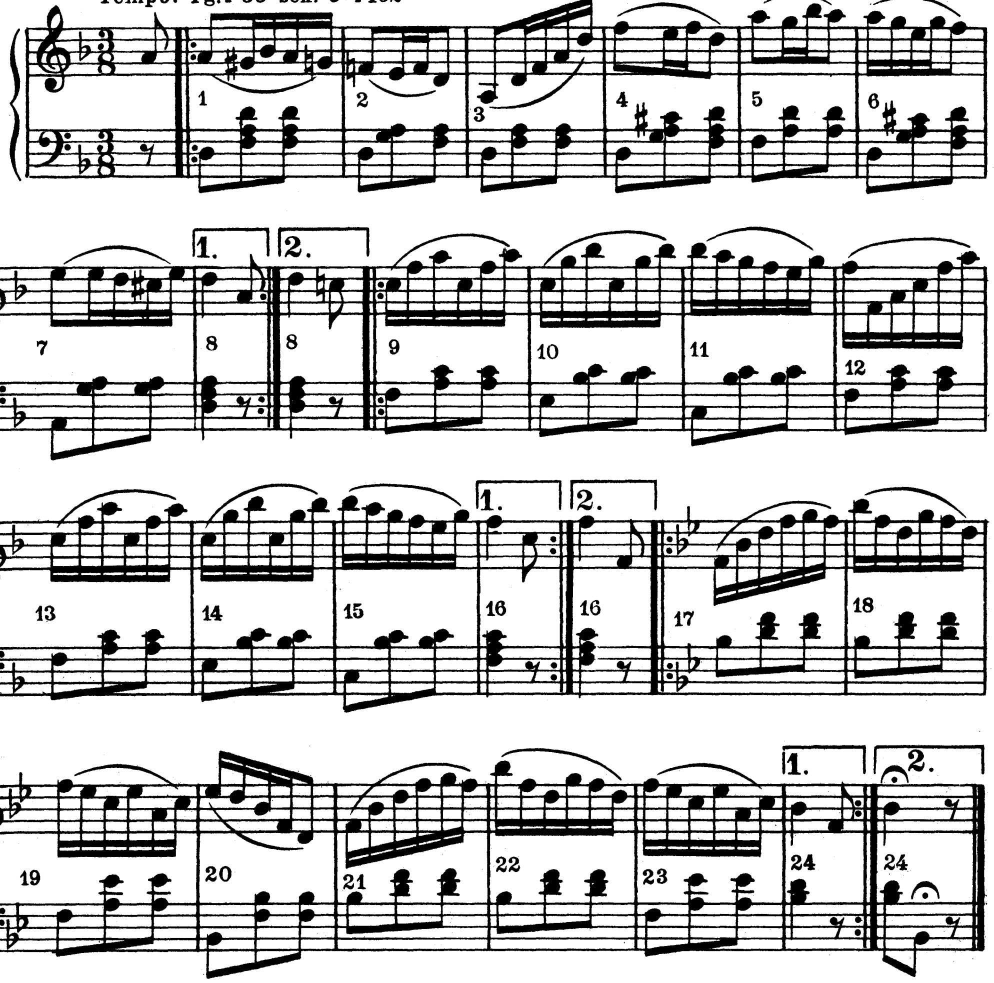
Sekstur II.

Tempo: 1g. = 55 sek. ♪ = 162

13.
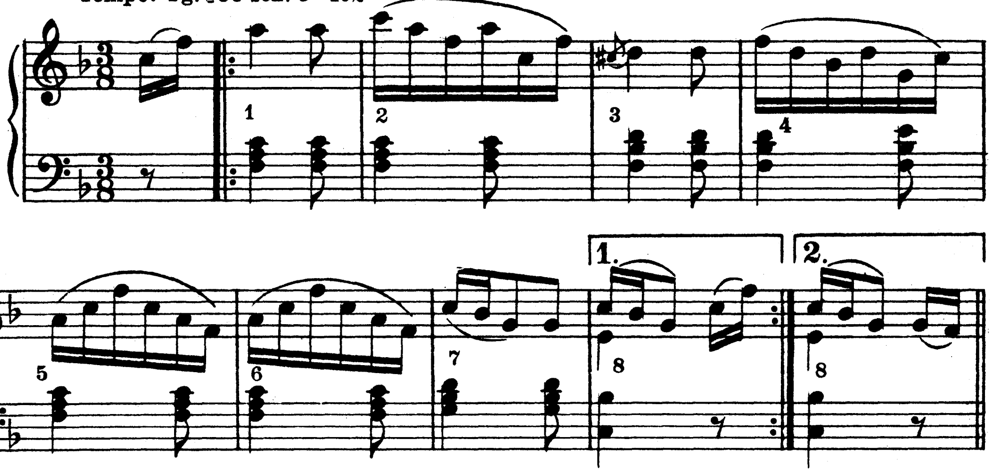
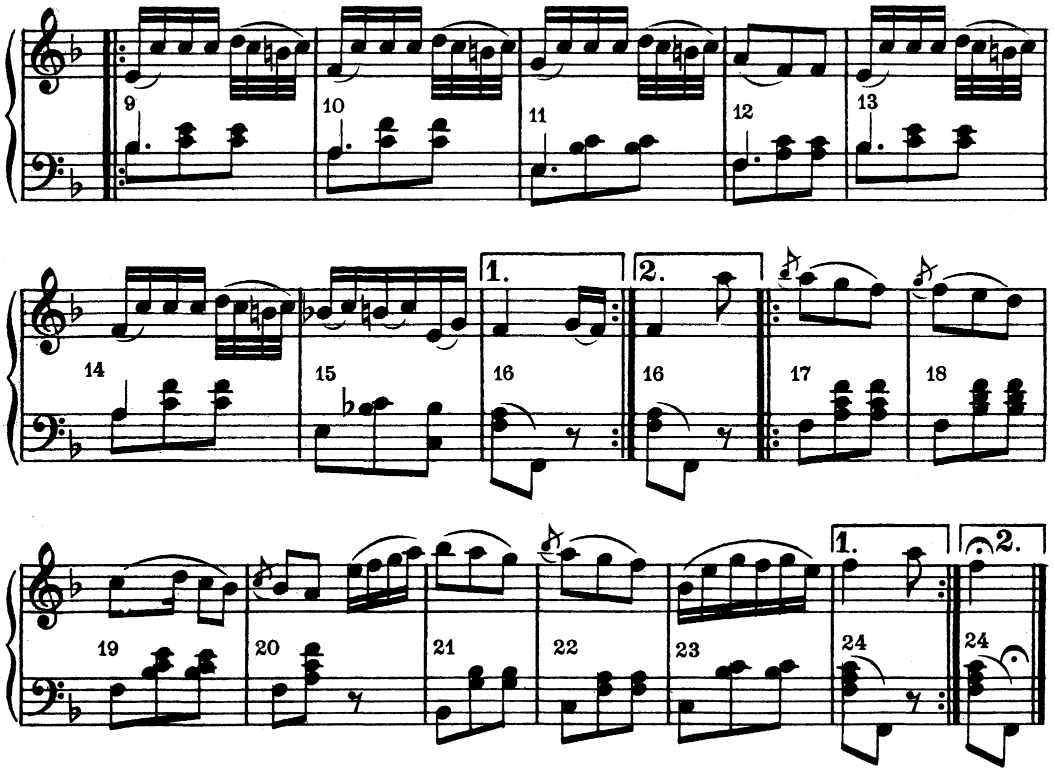

Figaro.

Tempo: 1 g. = 1,10 min. ♩ = 160

14.
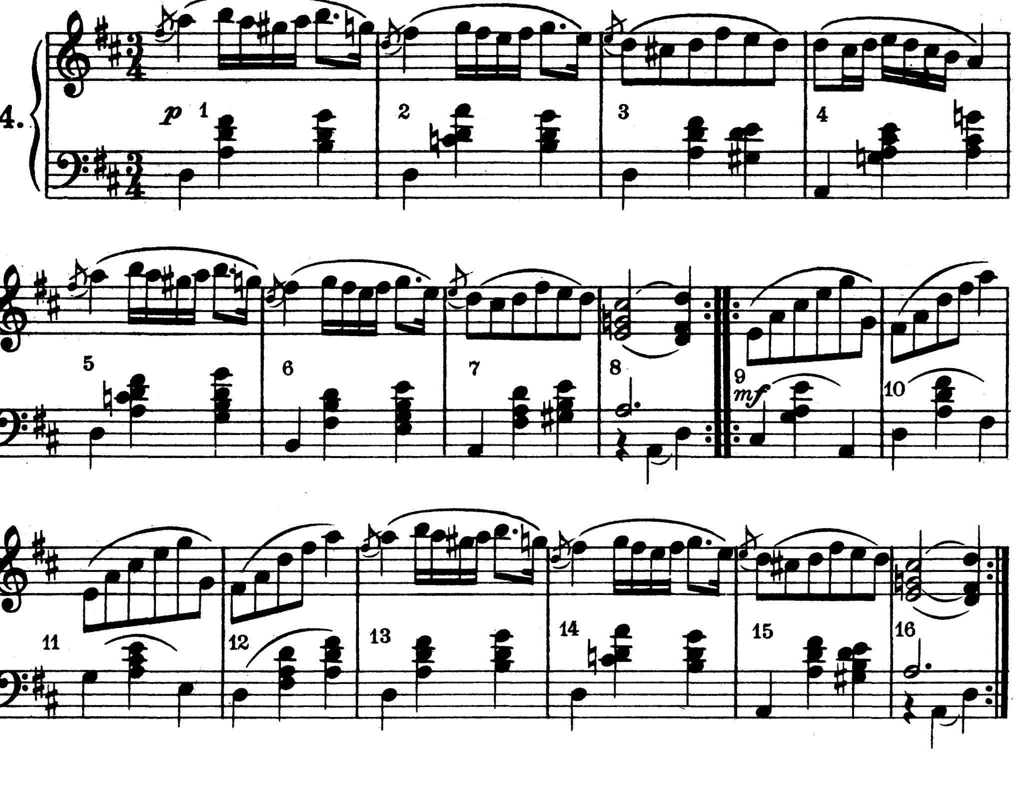
Mylne.

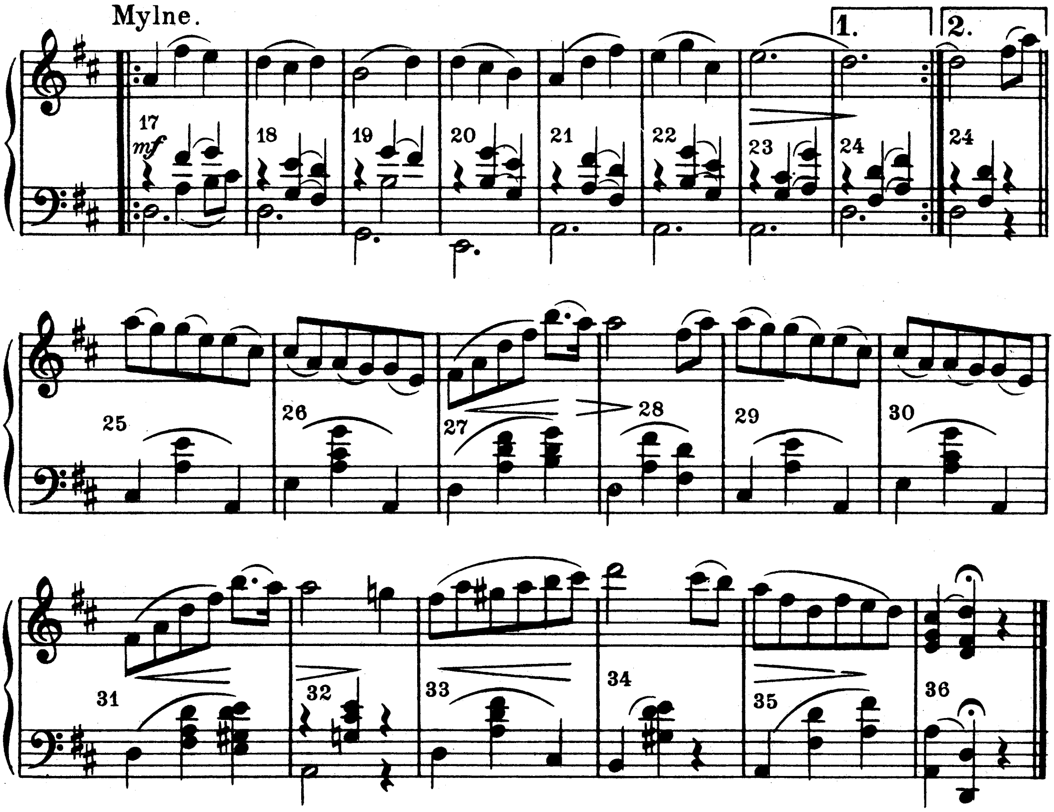

Figaro.

Tempo: 1g. = 1,10 min. ♪ = 160

15.
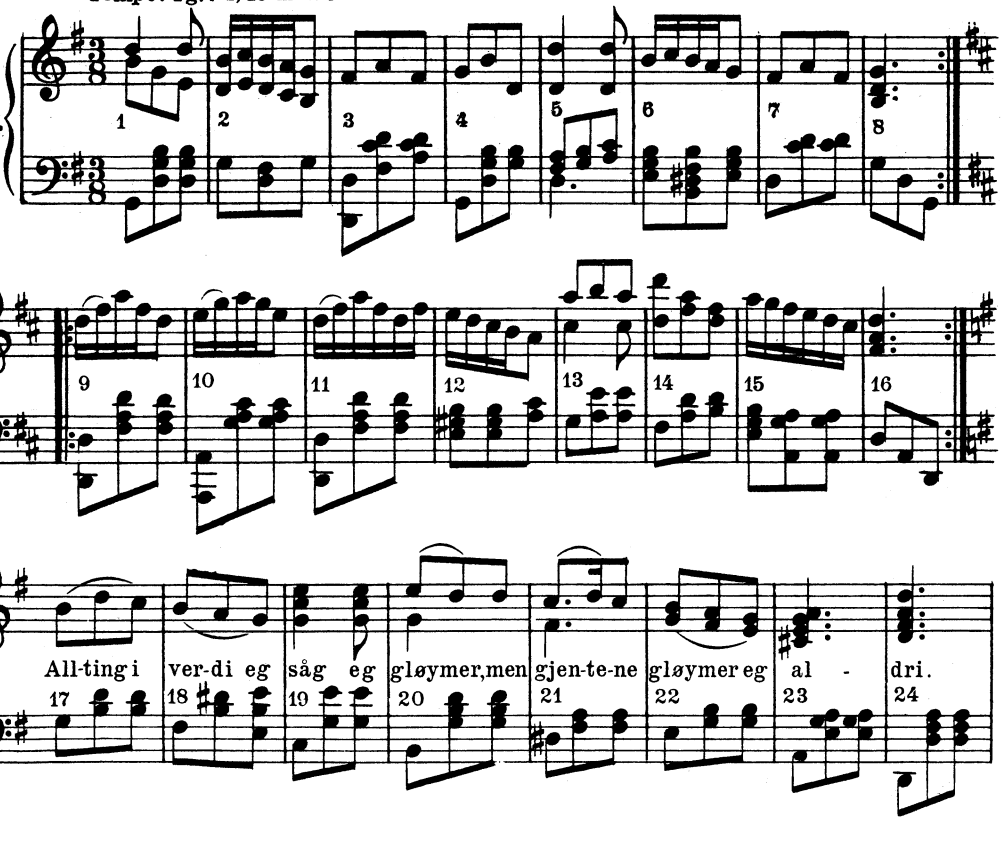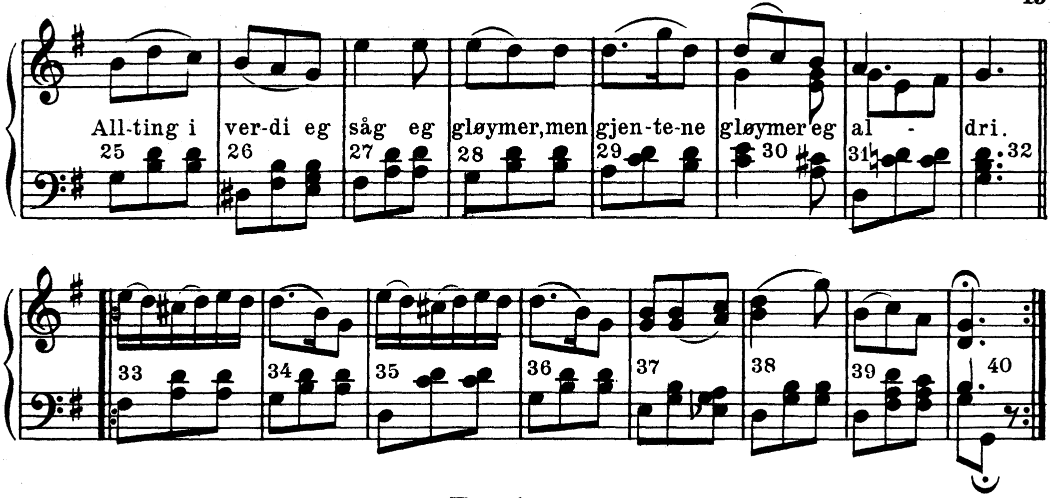
All-ting i ver-di eg såg eg gløymer,men gjen-te-ne gløymer eg al - dri.

Fandango.
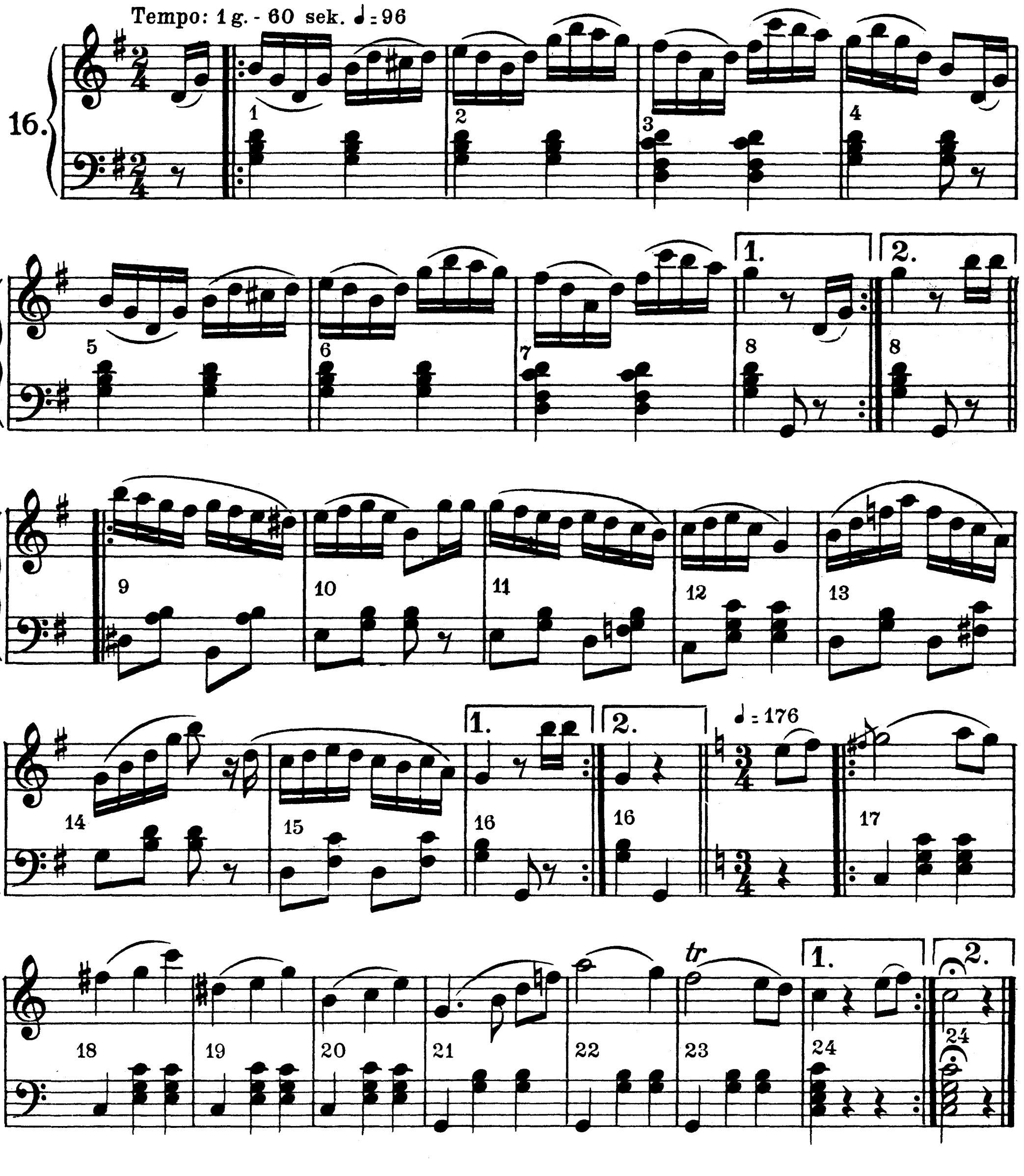
Tempo: 1 g. - 60 sek. ♩=96
16.
1.
2.
♩=176
tr

Fandango.

Tempo: 1 g. = 60 sek. ♩ = 96
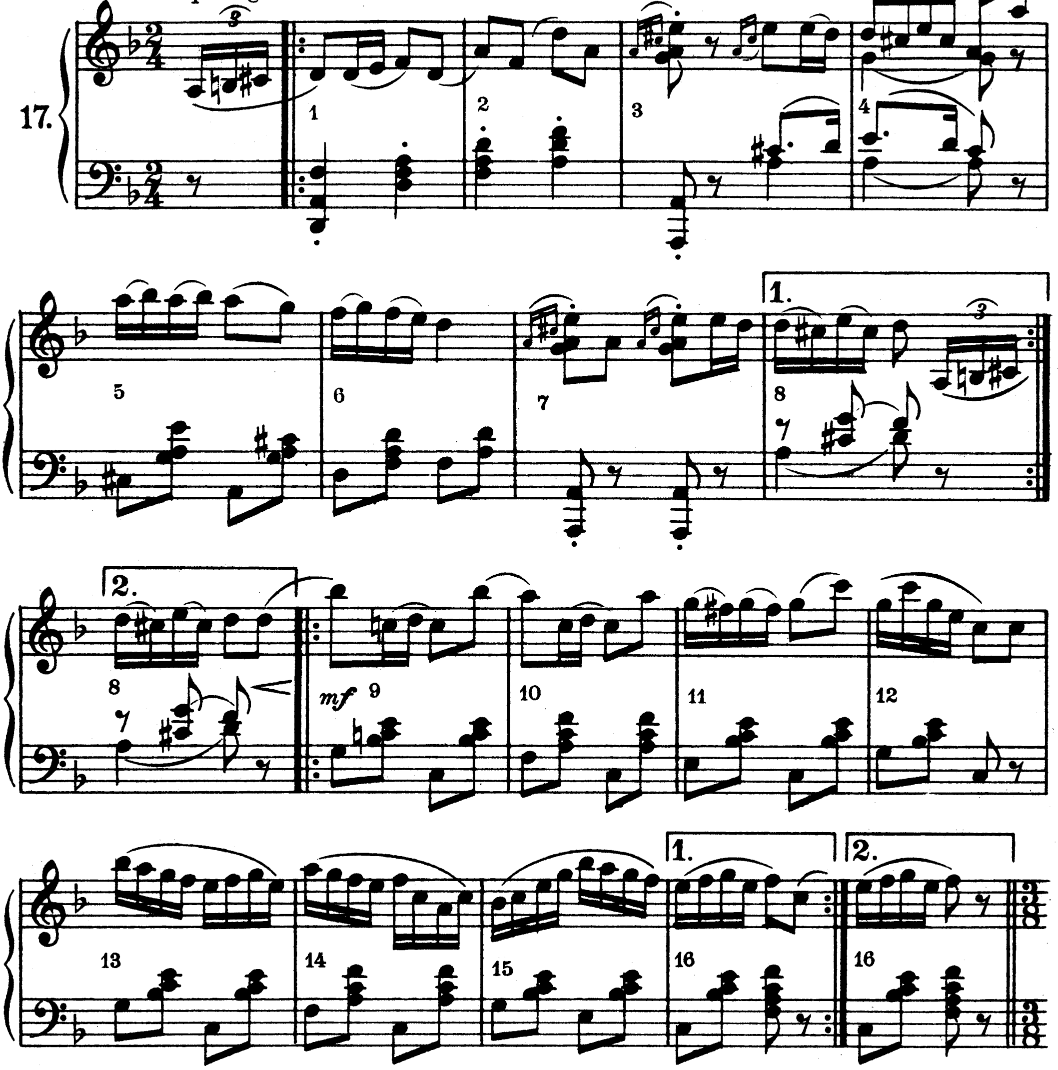
Vals. ♪ = 176

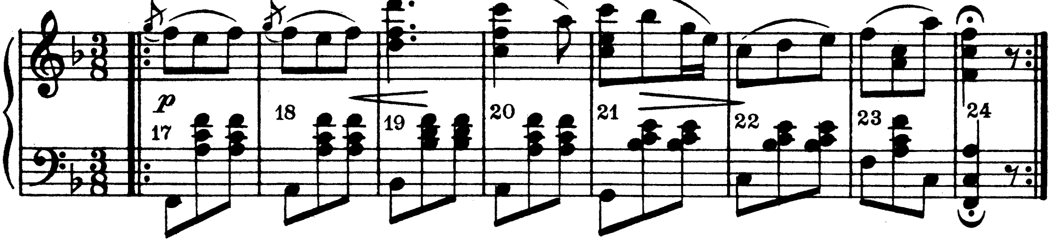

Fandango.

Tempo: 1 g. = 60 sek. ♩ = 96
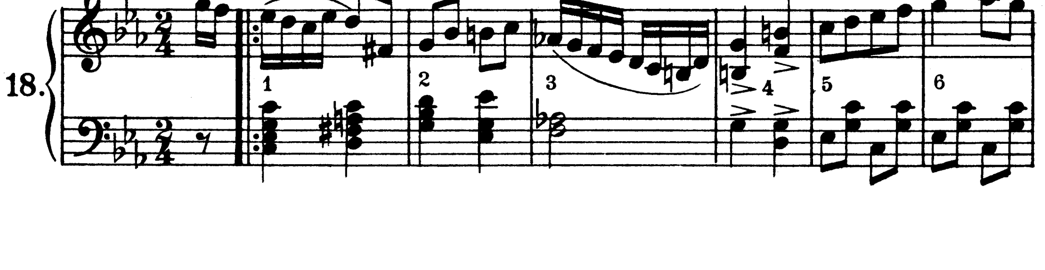
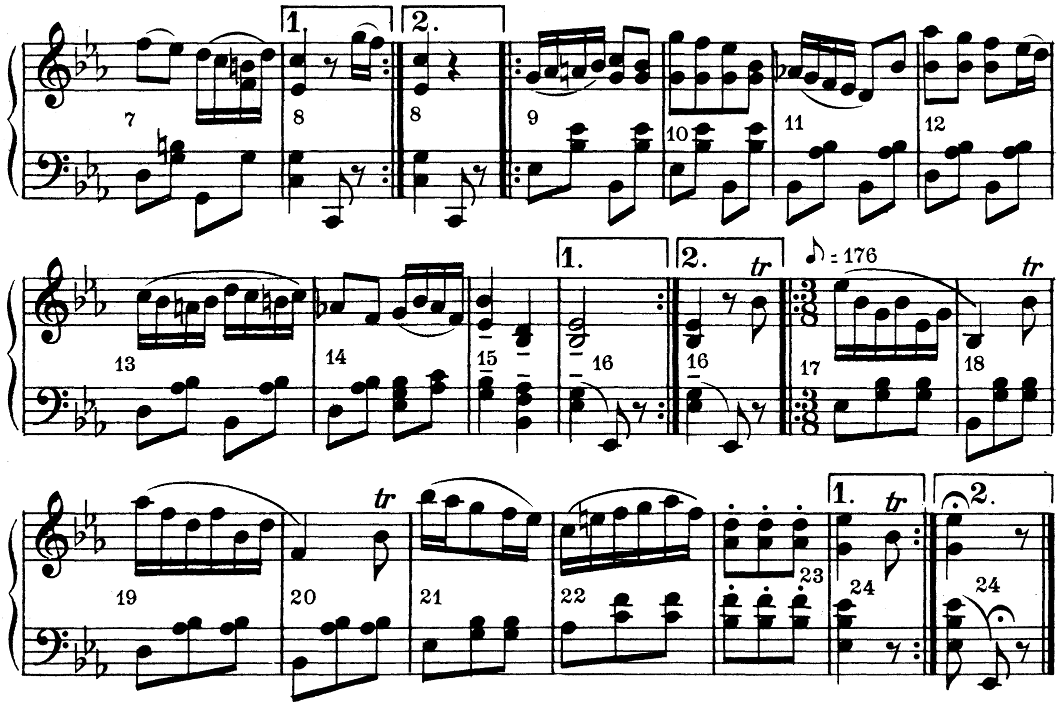

Hopser med vals.

Tempo: Vals = 20 sek., Resten = 20 sek. ♩ = 108
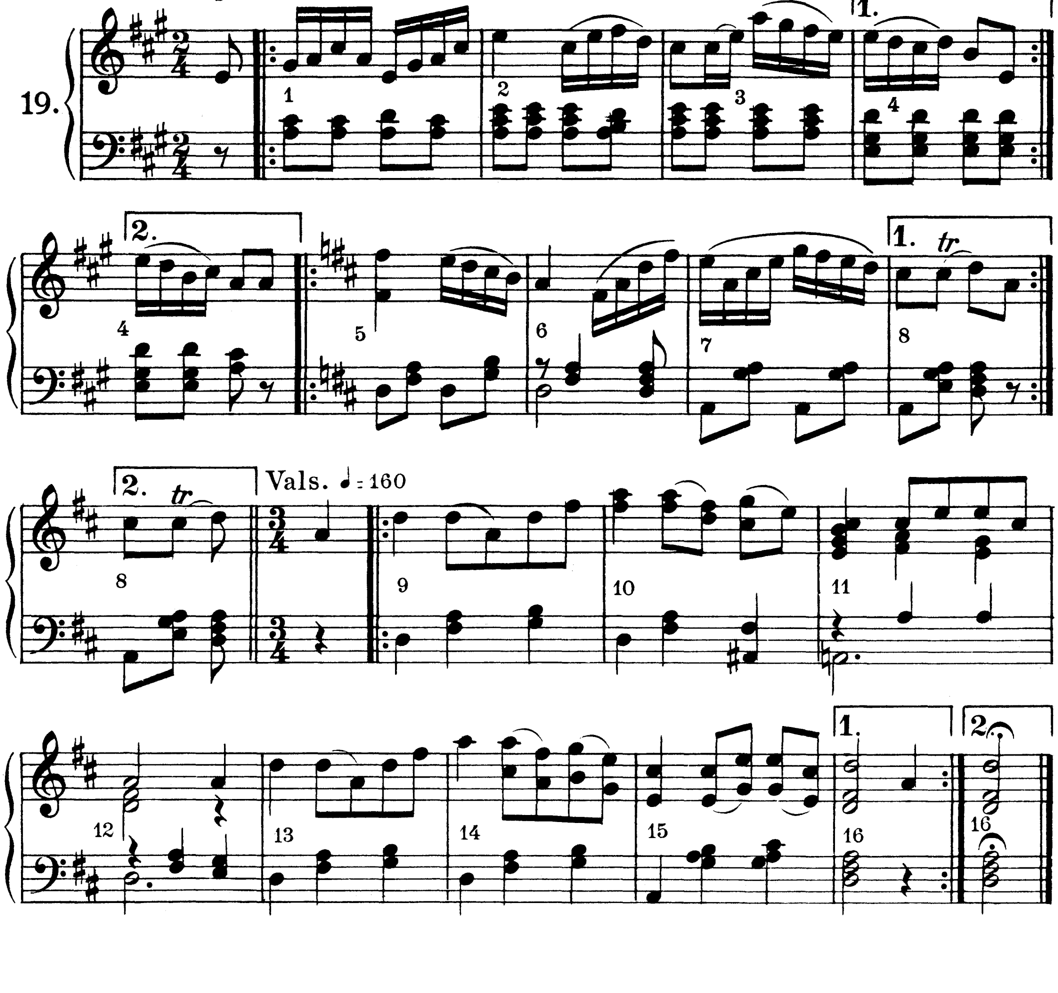
Trondheimar.

Tempo: Valsen = 20 sek. Resten = 20 sek. 𝅗𝅥 = 144
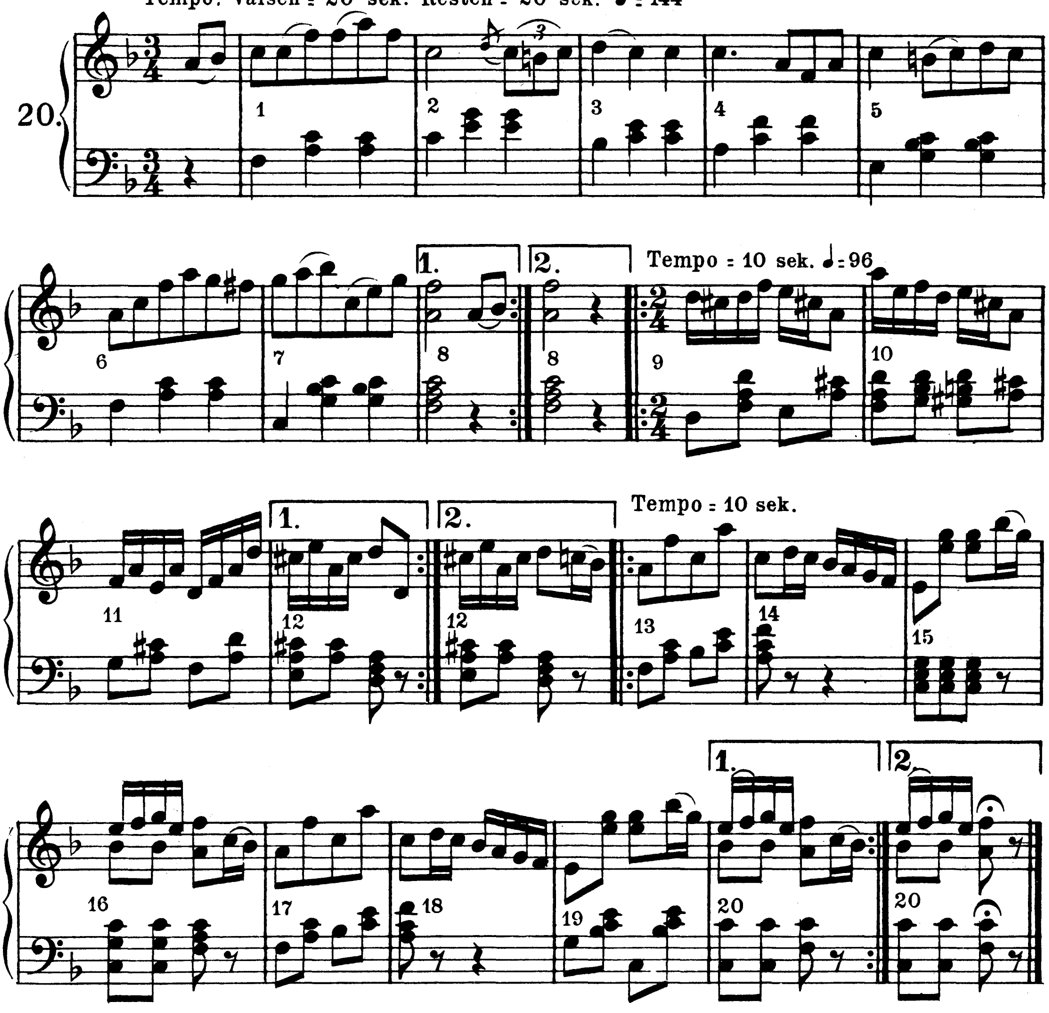
Feiar med vals.

Tempo: Valsen = 20 sek. Resten = 20 sek. 𝅗𝅥 = 144
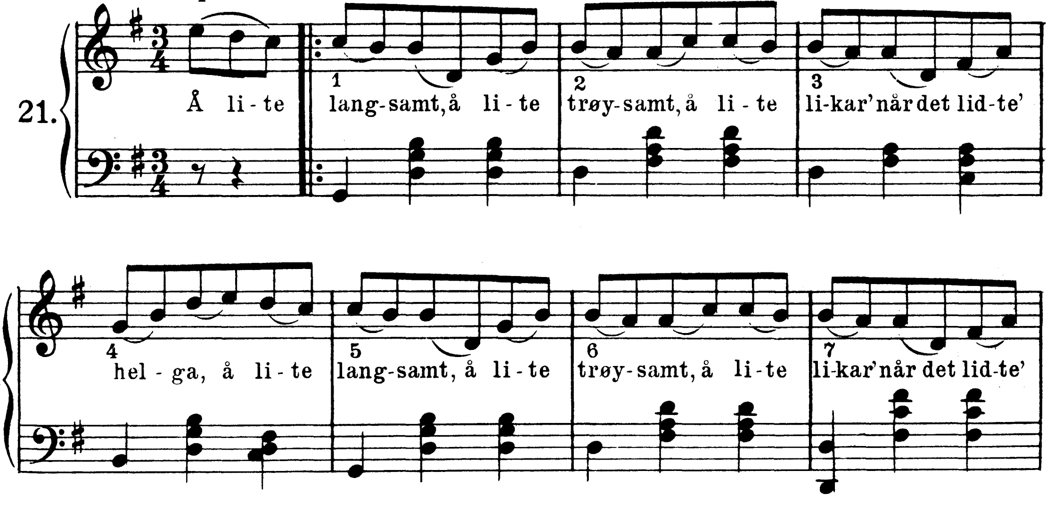
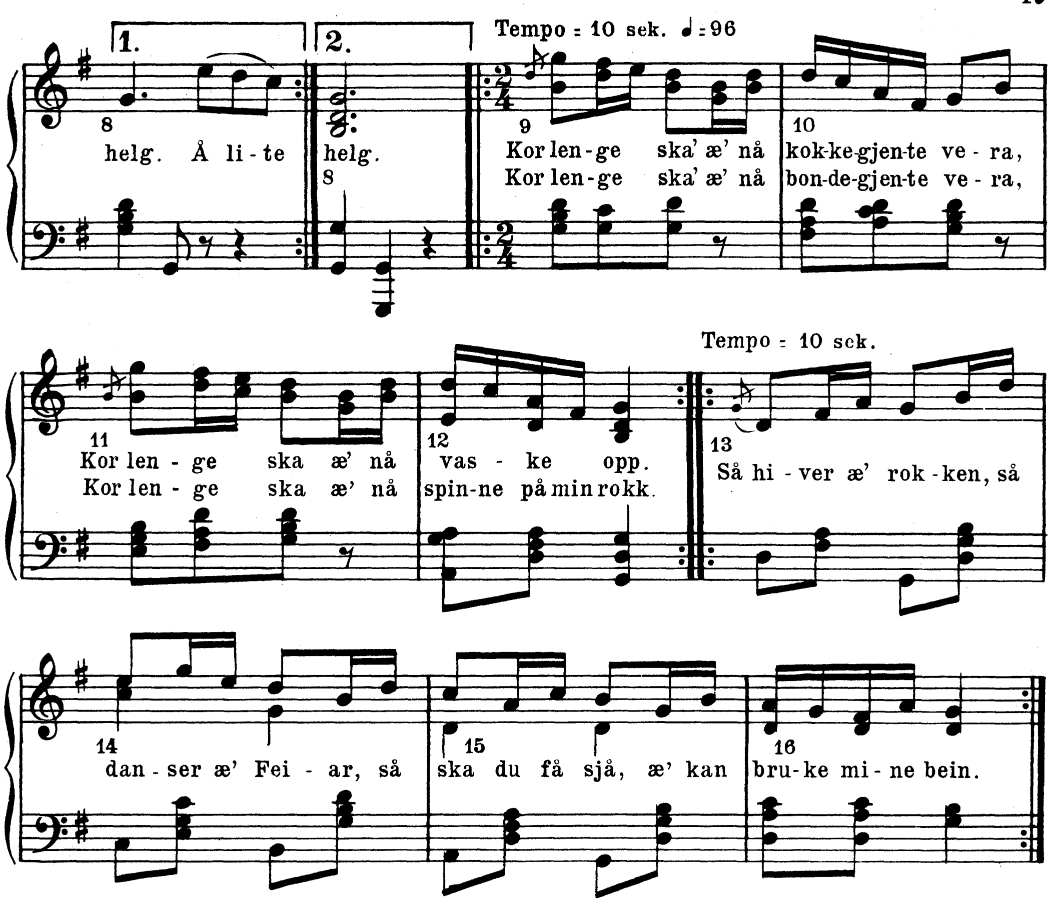

Feiar med vals.

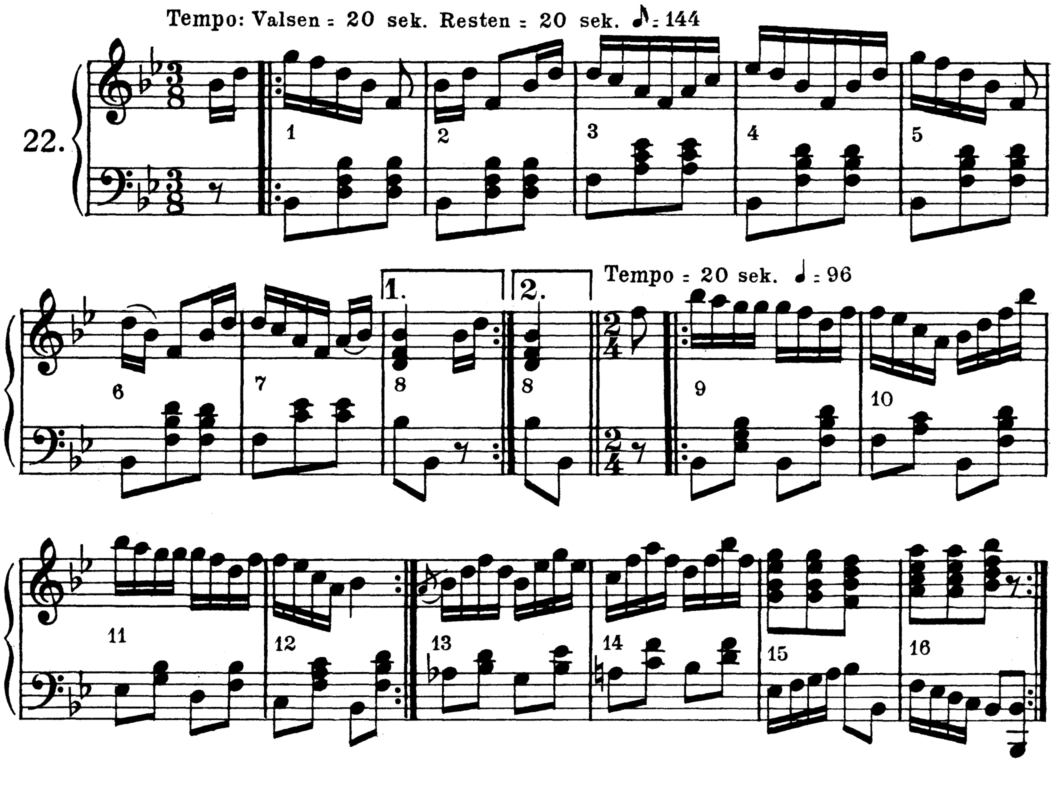

Åttetur med mylne.

Tempo: 1 g. = 1,10 min. ♩ = 160.

23.
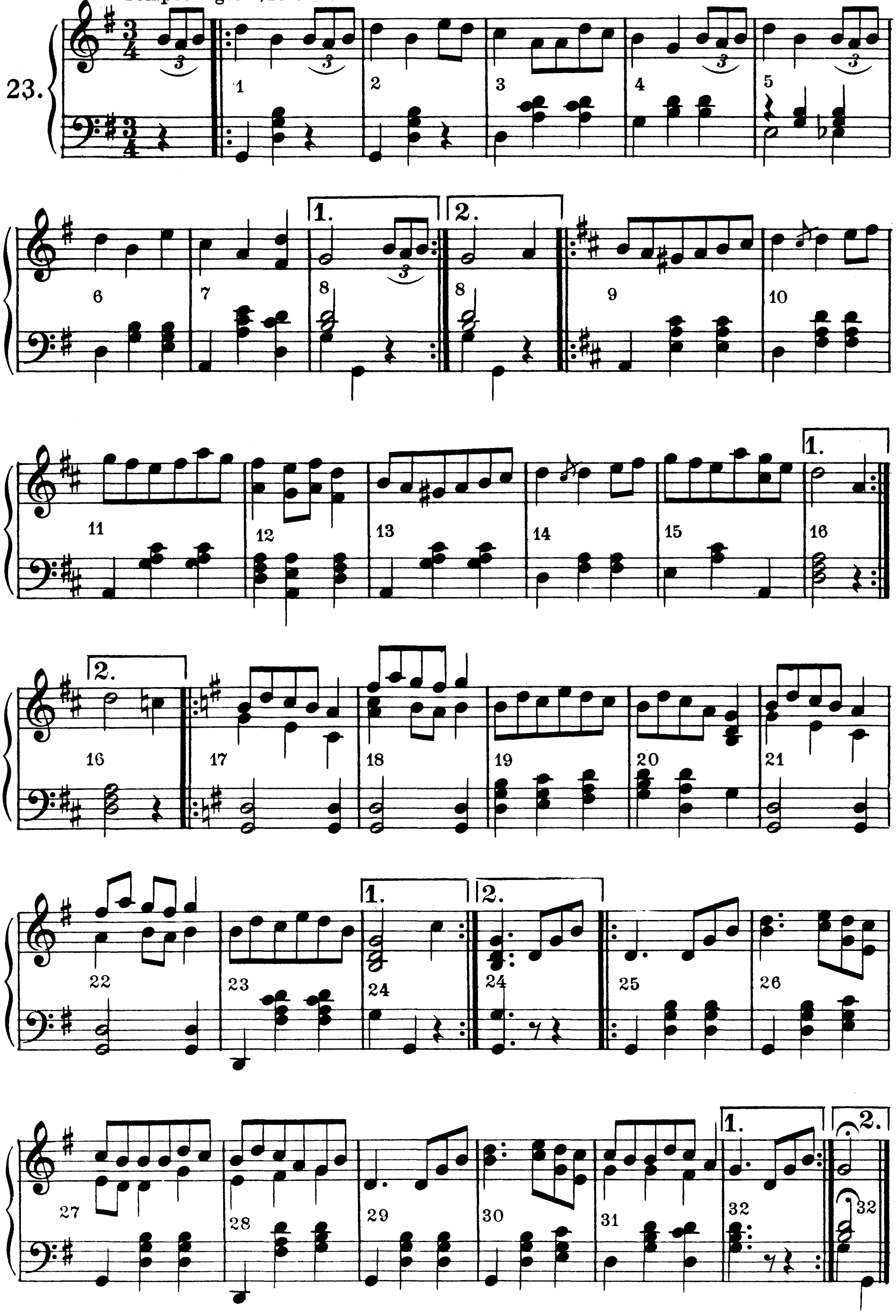
Åttetur med mylne.

Tempo: 1 g. = 1,10 min. 𝅗𝅥 = 160.
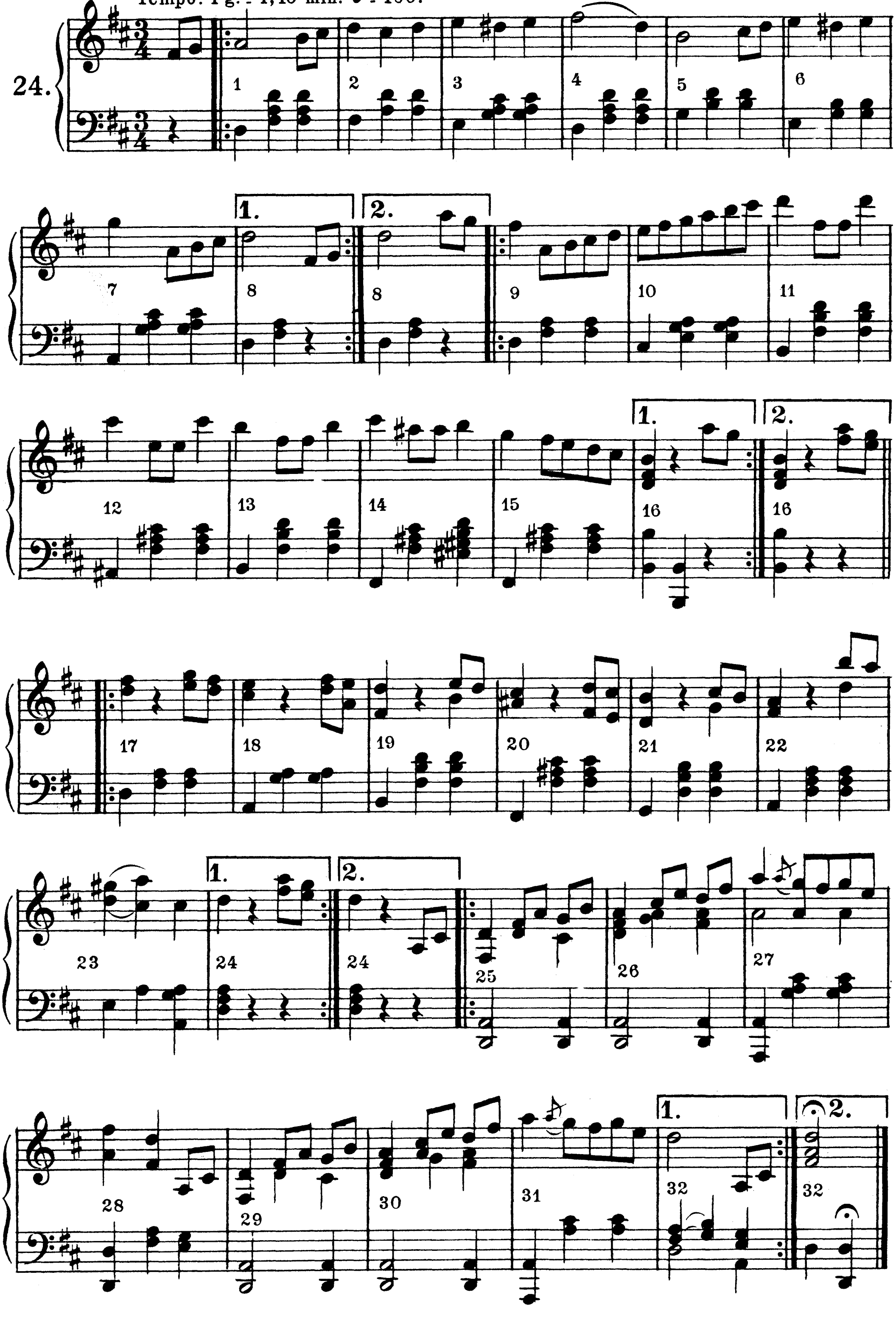
Tyrolaren.

Tempo: Spela 1 g. = 1 min. ♩ = 132
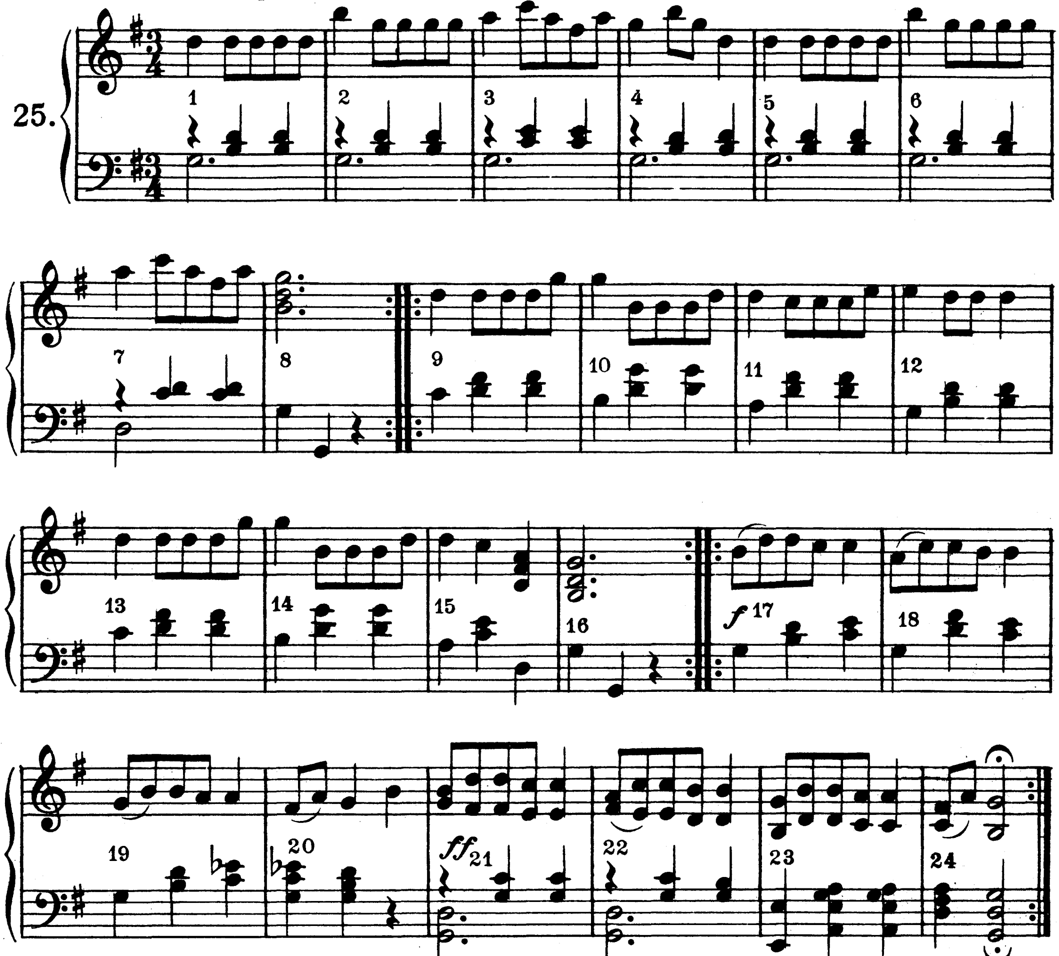
Tyrolarvals.

Tempo: Spela 1 g. = 2 min. ♩ = 132

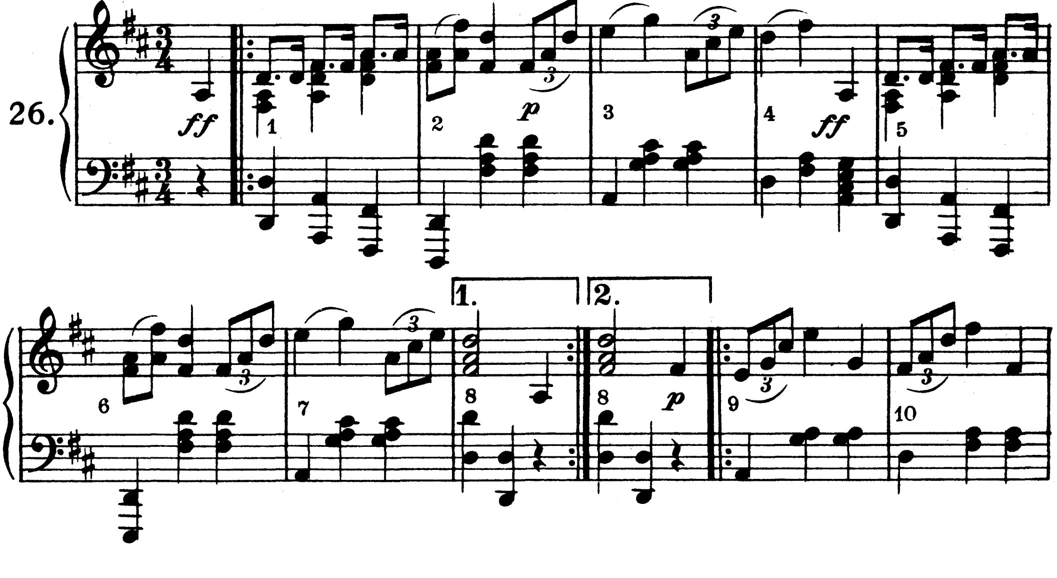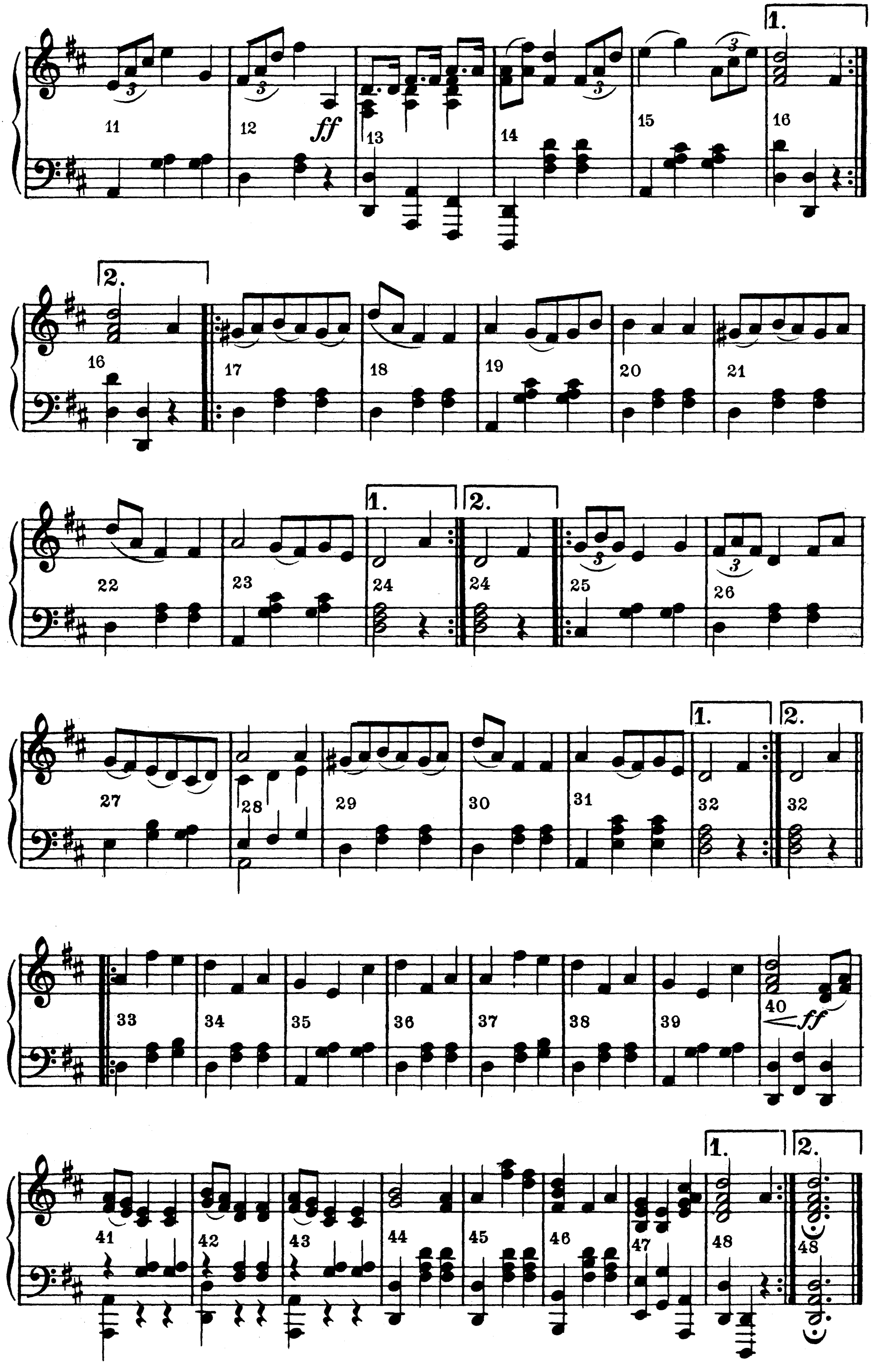

1.
ff
2.
1.
2.
1.
2.
ff
1.
2.

Stjernetur.

Tempo: Heile d. = 4,12 min. ♩ = 160

27
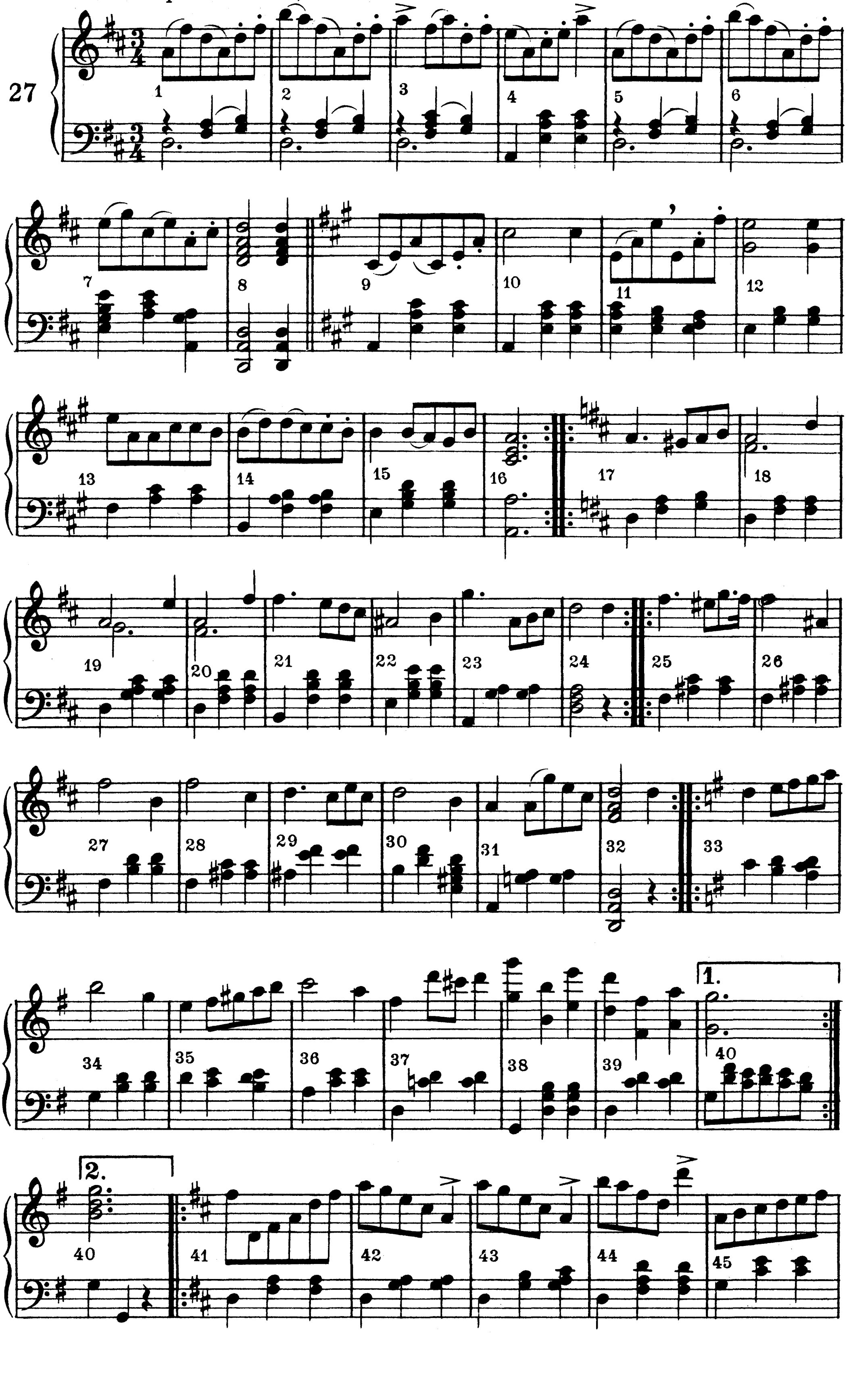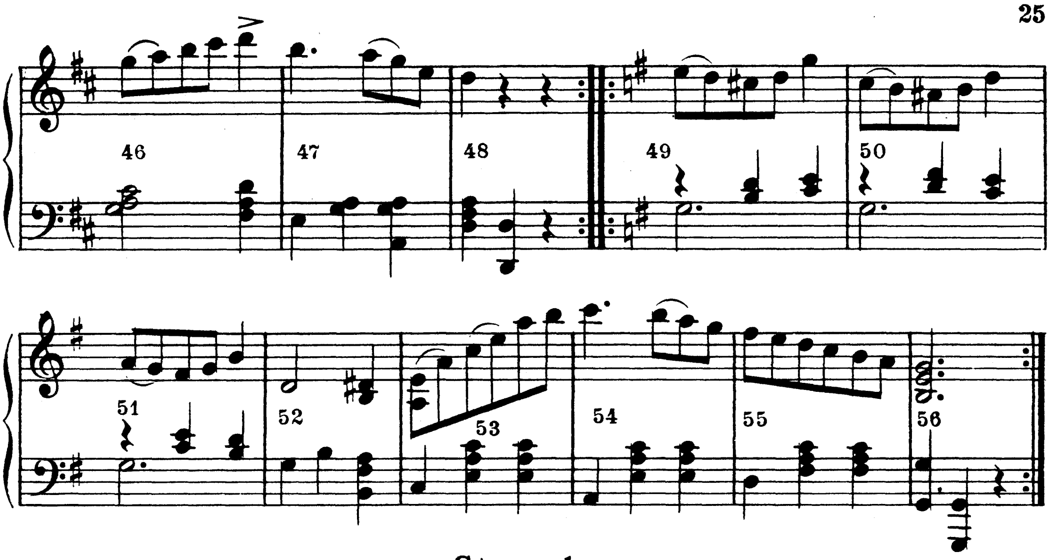
Stegvals.
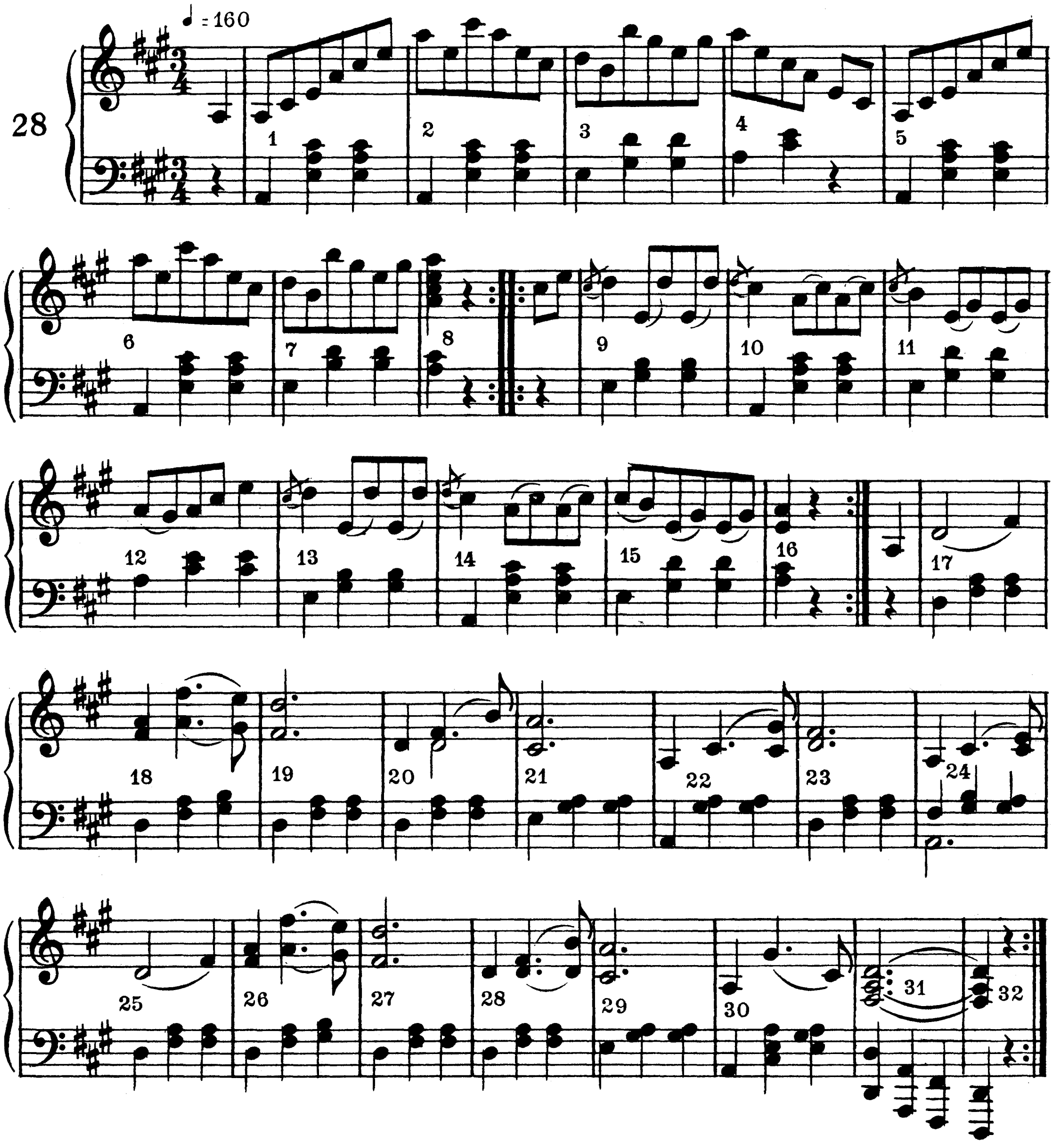
Gilros. (Giljerosen)

Tempo: Spela 1 g. = 25 sek. ♪ = 144

29.
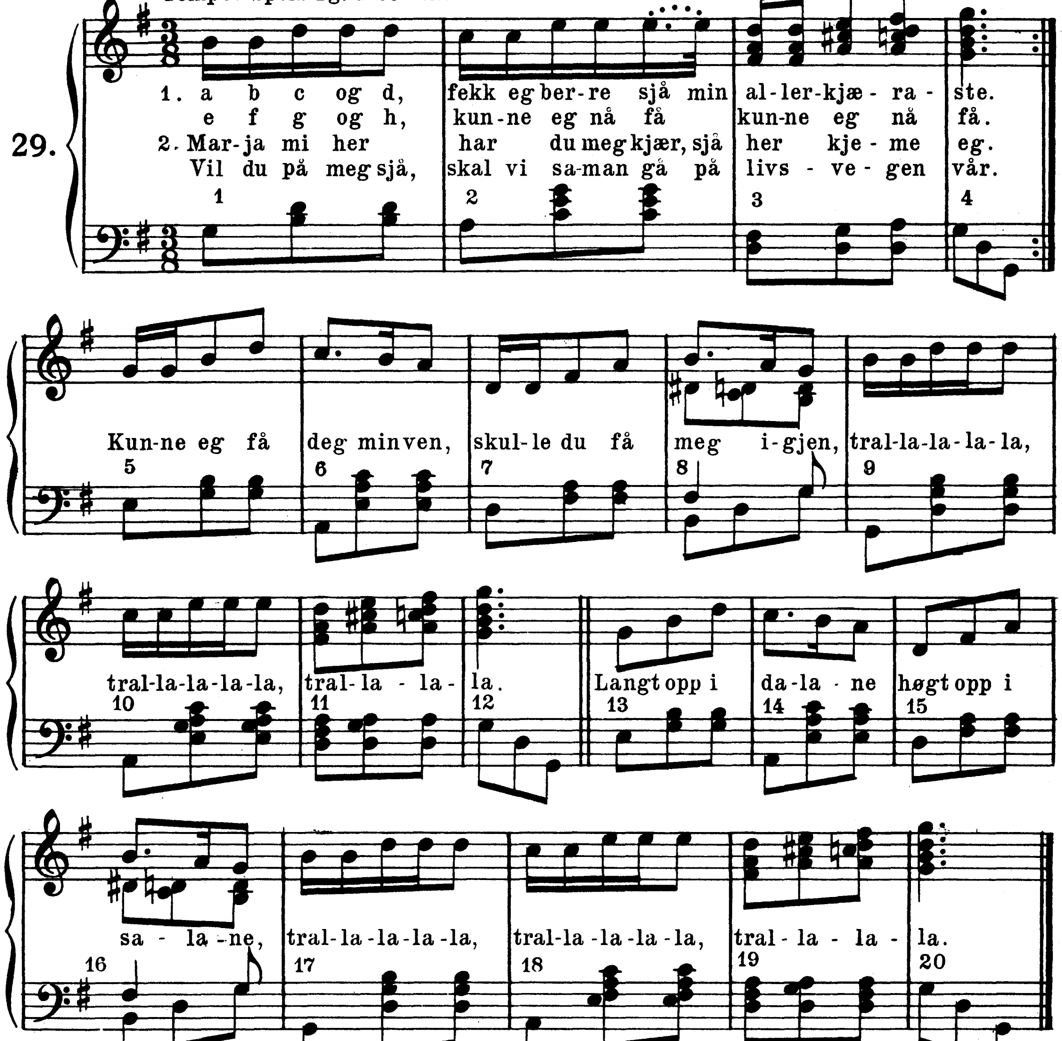
Tretur frå Nordmøre. = (Giljerosen)

Tempo: 1 g. = 40 sek. ♩ = 144

30.
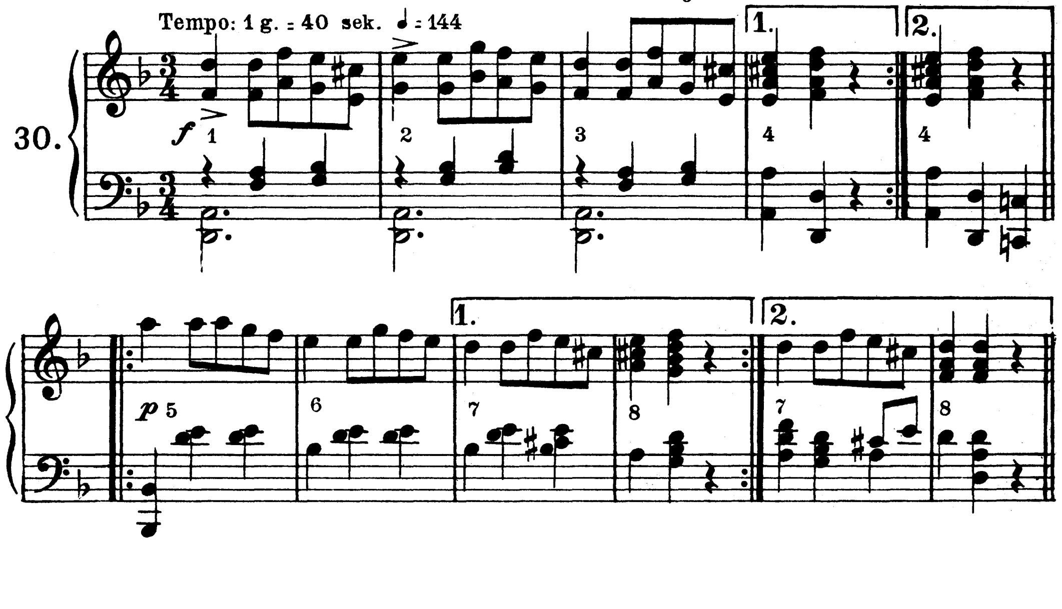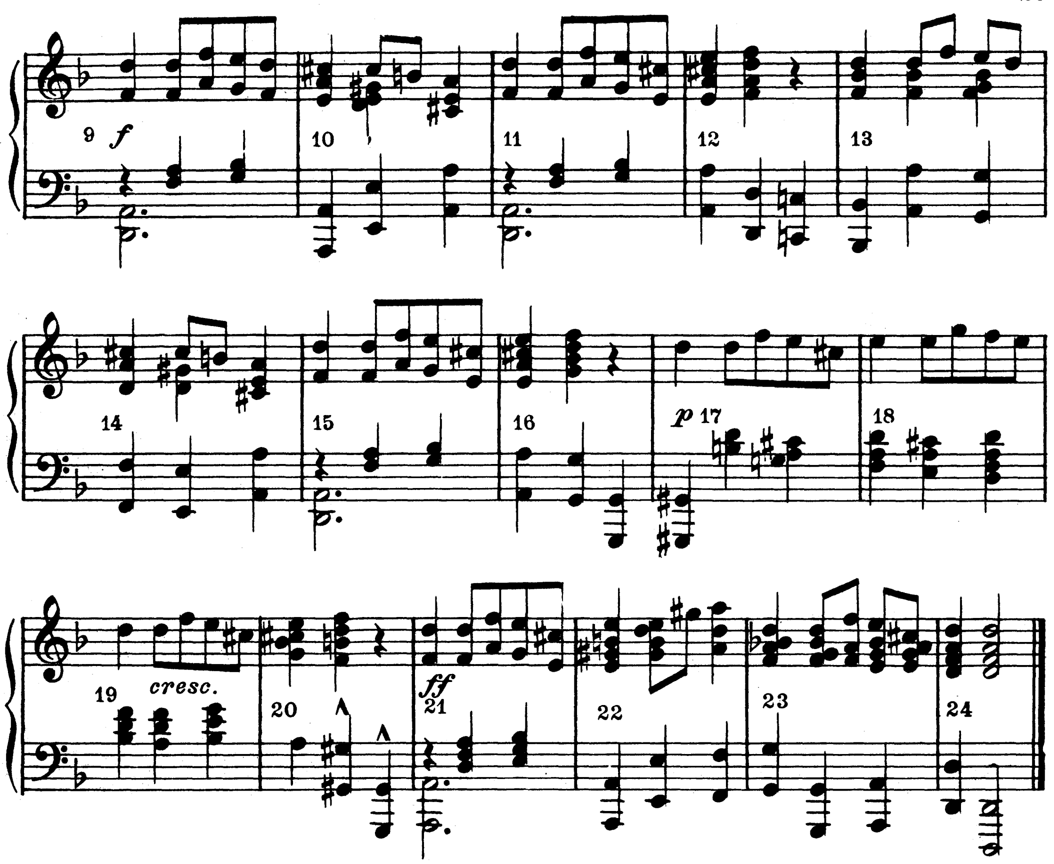
Krabbelur.

Tempo: Spela 1 g. = 38 sek. ♩ = 140

31.
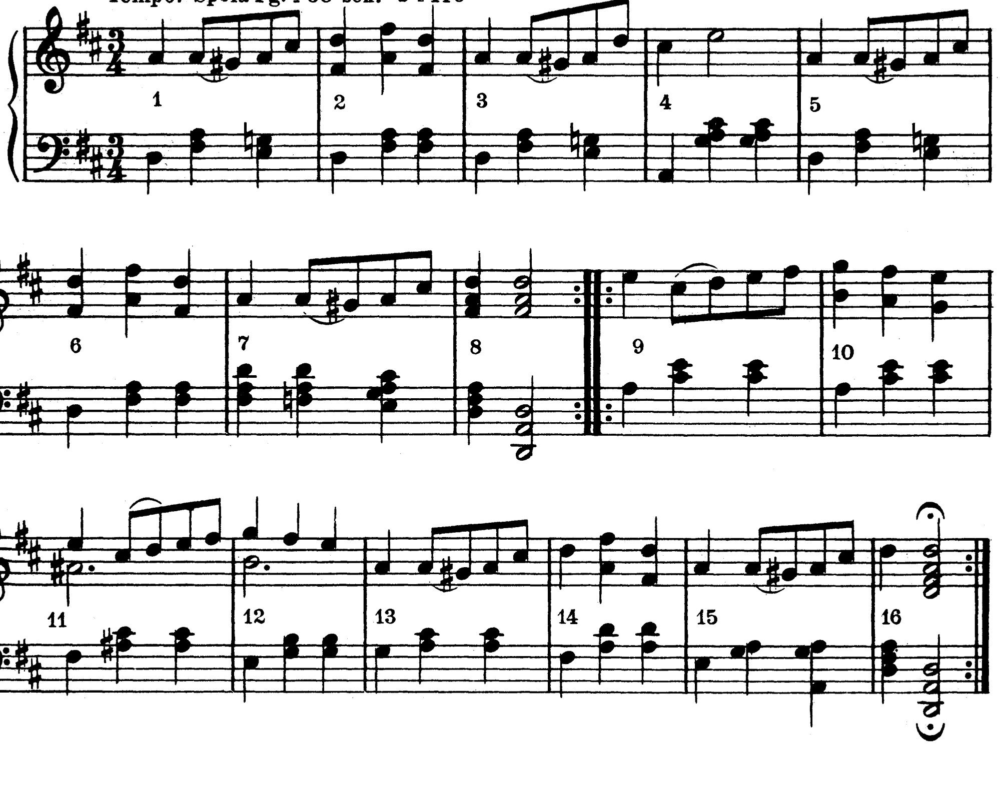
Feiar frå Sandsvær.

Tempo: 1 g. = 20 sek. ♩ = 110.

32.
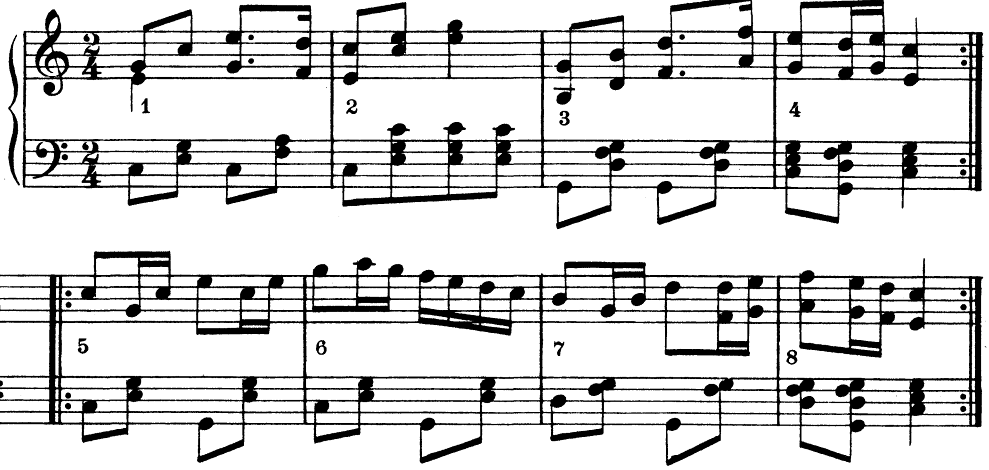
Feiar frå Vestlandet.

Tempo: 1 g. = 20 sek. ♩ = 110.

33.
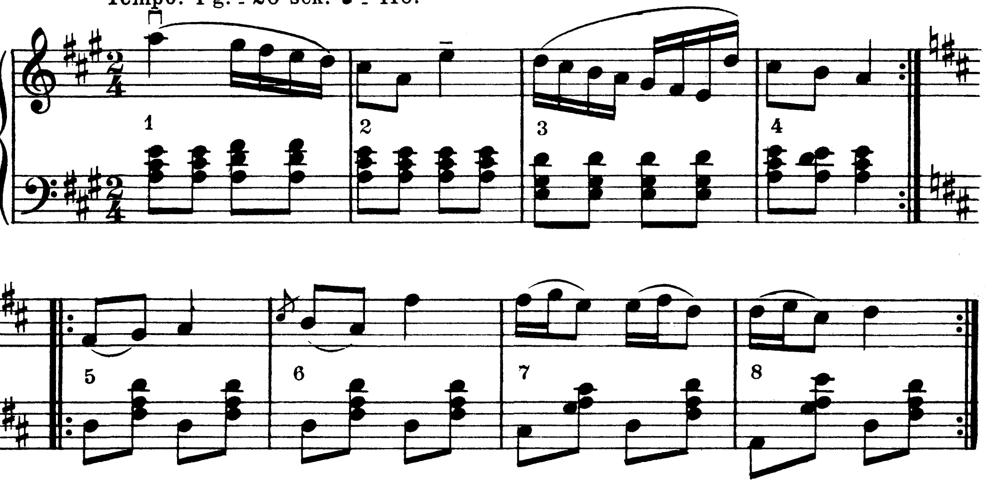
Feiar frå Sørlandet.

Tempo: 1 g. = 20 sek. ♩ = 110.

34.

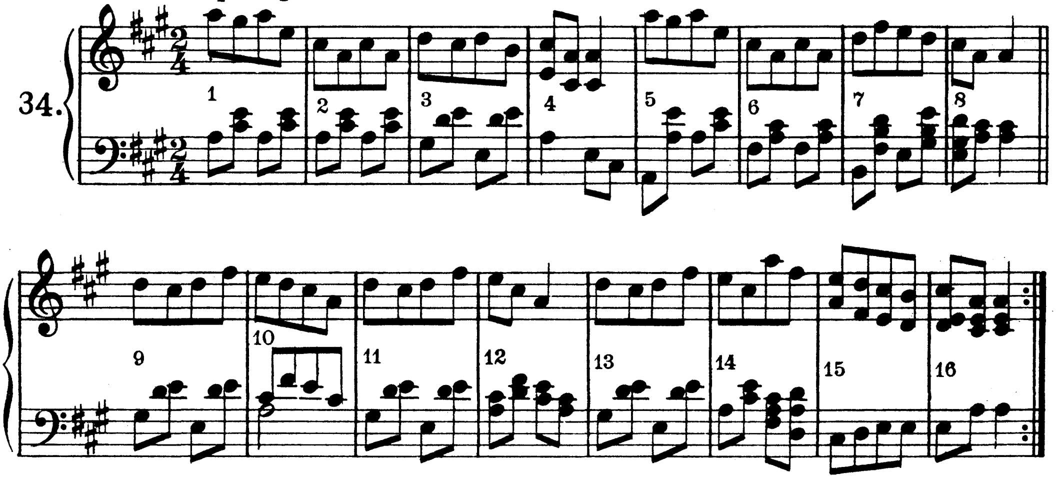

Feiar frå Hordaland.

Tempo: 1 g. = 20 sek. ♩ = 110.

35.
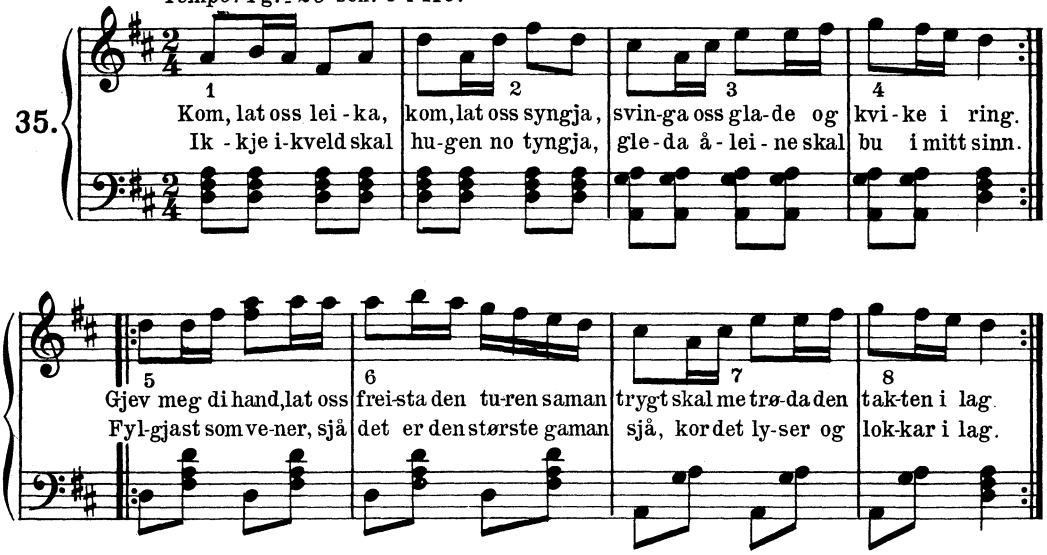
Seierstad Hopsa.

Tempo: 1 g. = 20 sek. ♩ - 110.

36.

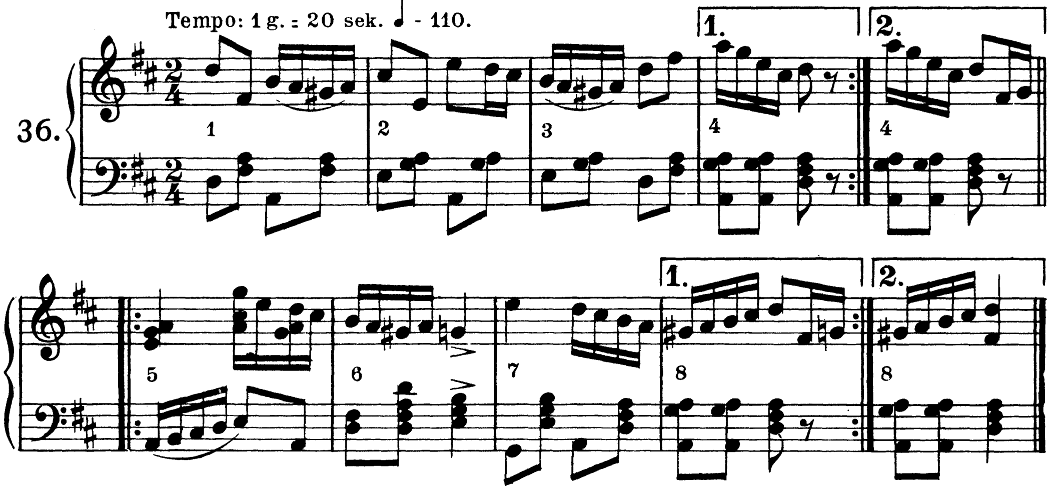

Seierstad Hopsa.

Tempo: 1g. = 20 sek. ♩ = 110.

37.
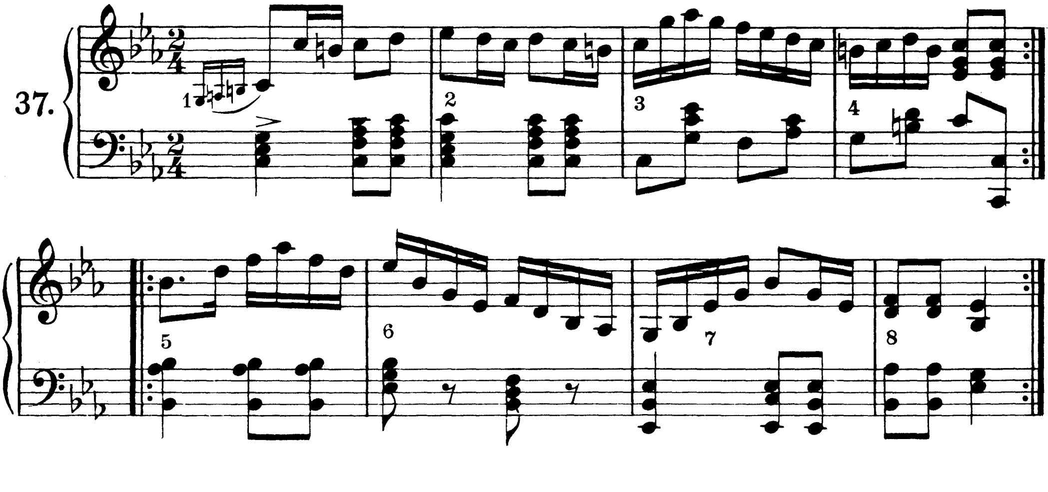
Seierstad Hopsa.

Tempo: 1 g. = 20 sek. ♩= 110.
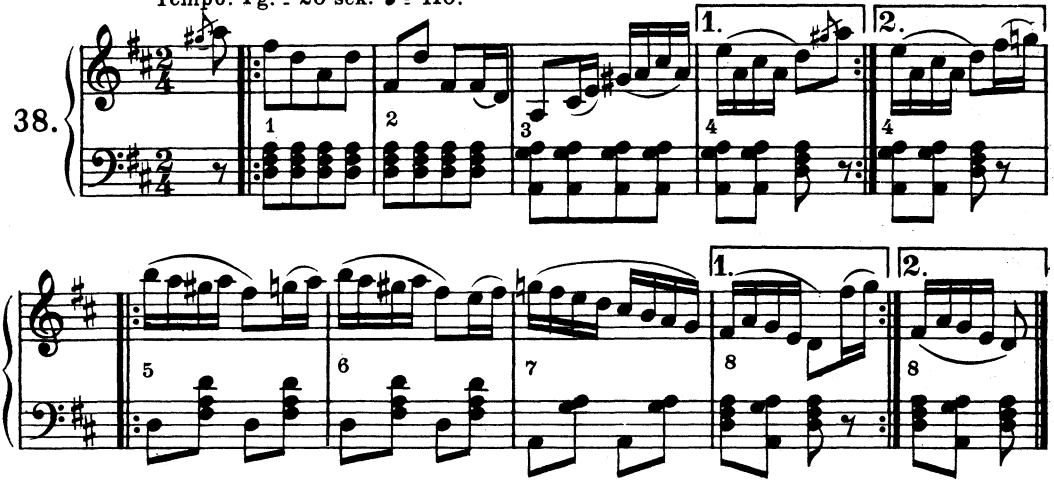
Totur.

Tempo: Heile dansen 1.52 min. ♩= 80.

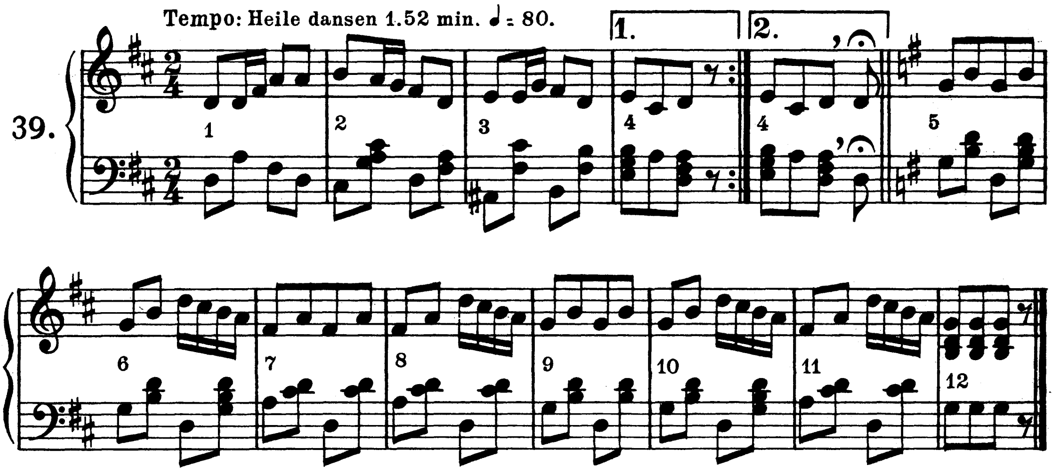

Firetur frå Landvik.

Tempo: 11 sek. ♩= 106 (Heile dansen 4 min. 25 sek.)
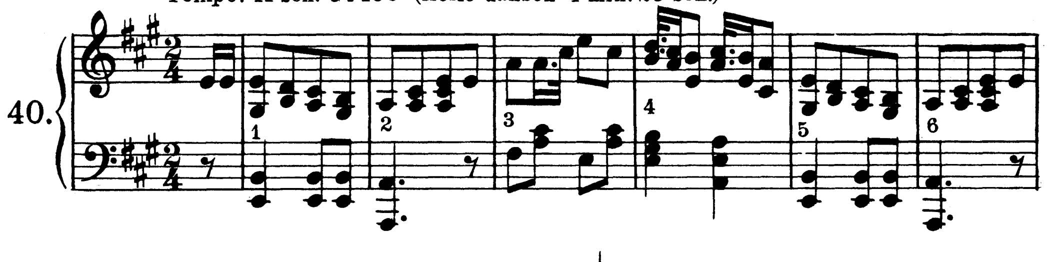
Tempo: 14 sek. ♩= 84.
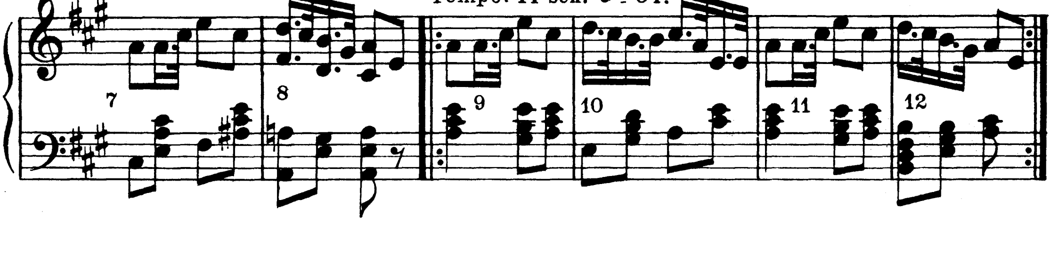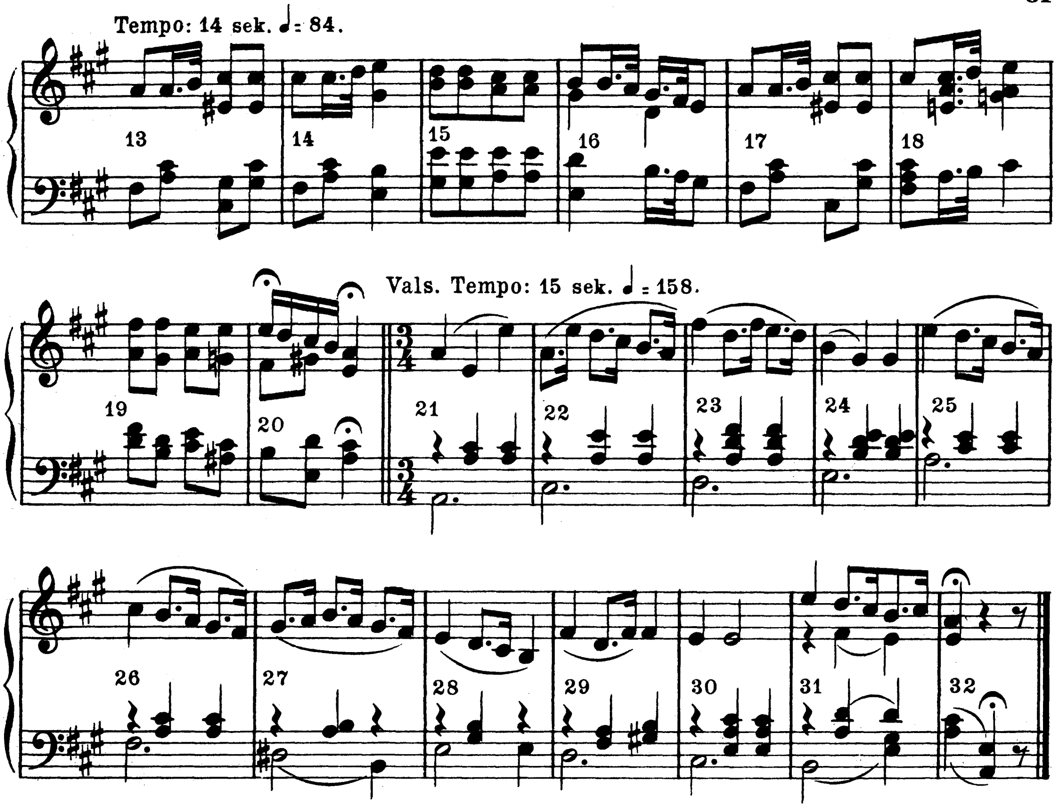
Firetur frå Landvik.

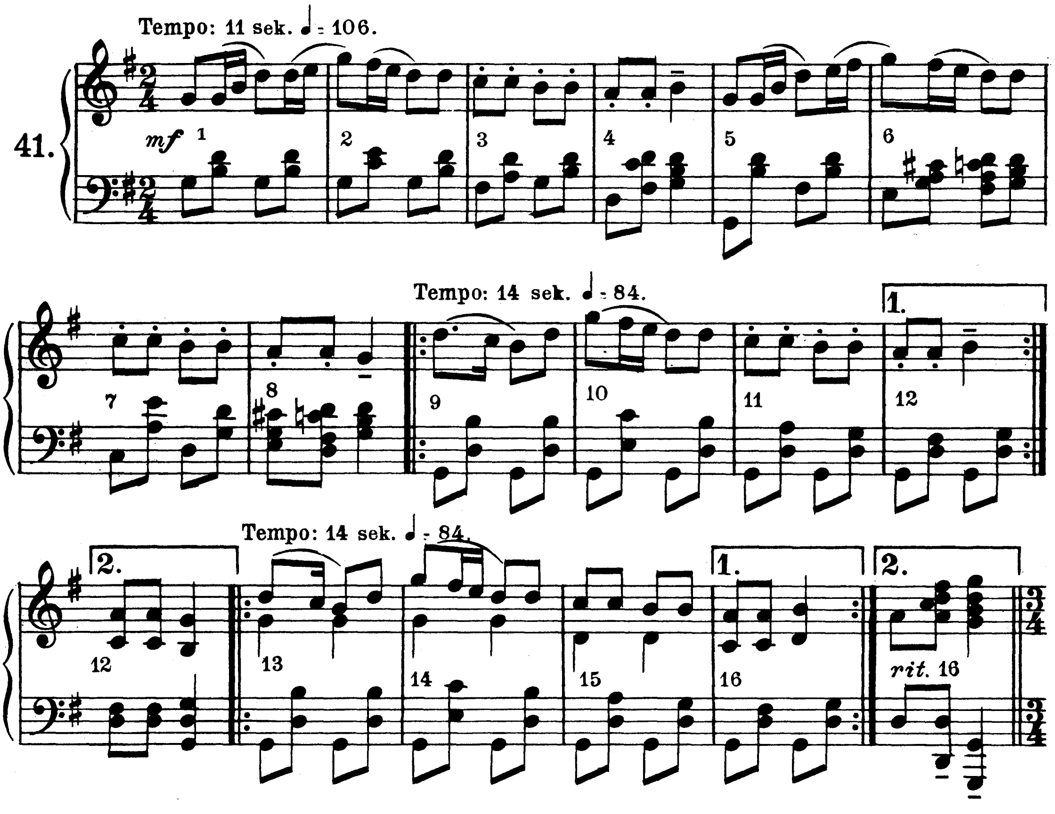

Vals. Tempo: 15 sek. ♩ = 158
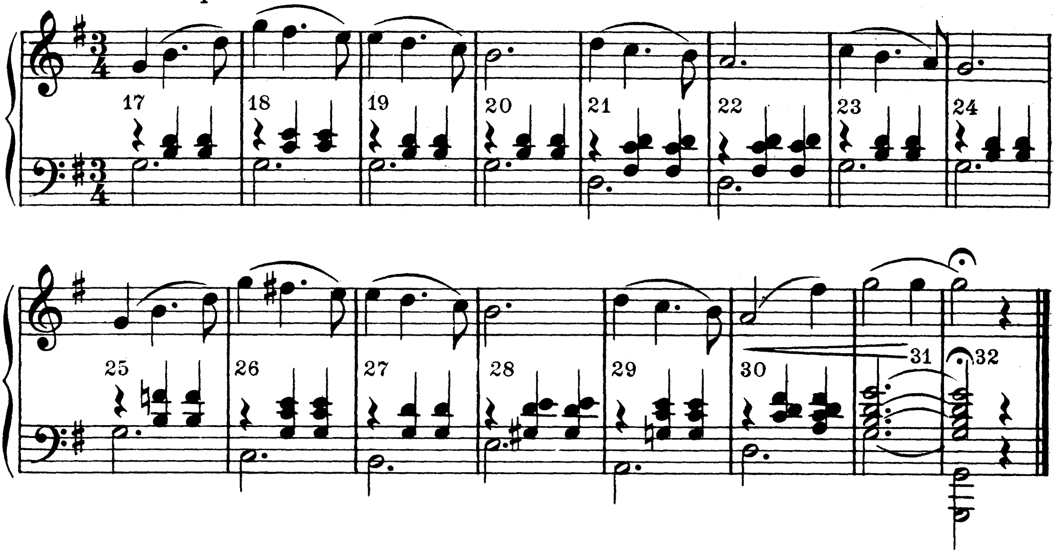
Eikerril.

Tempo: Spela 1 g. = 53 sek. ♩ = 112
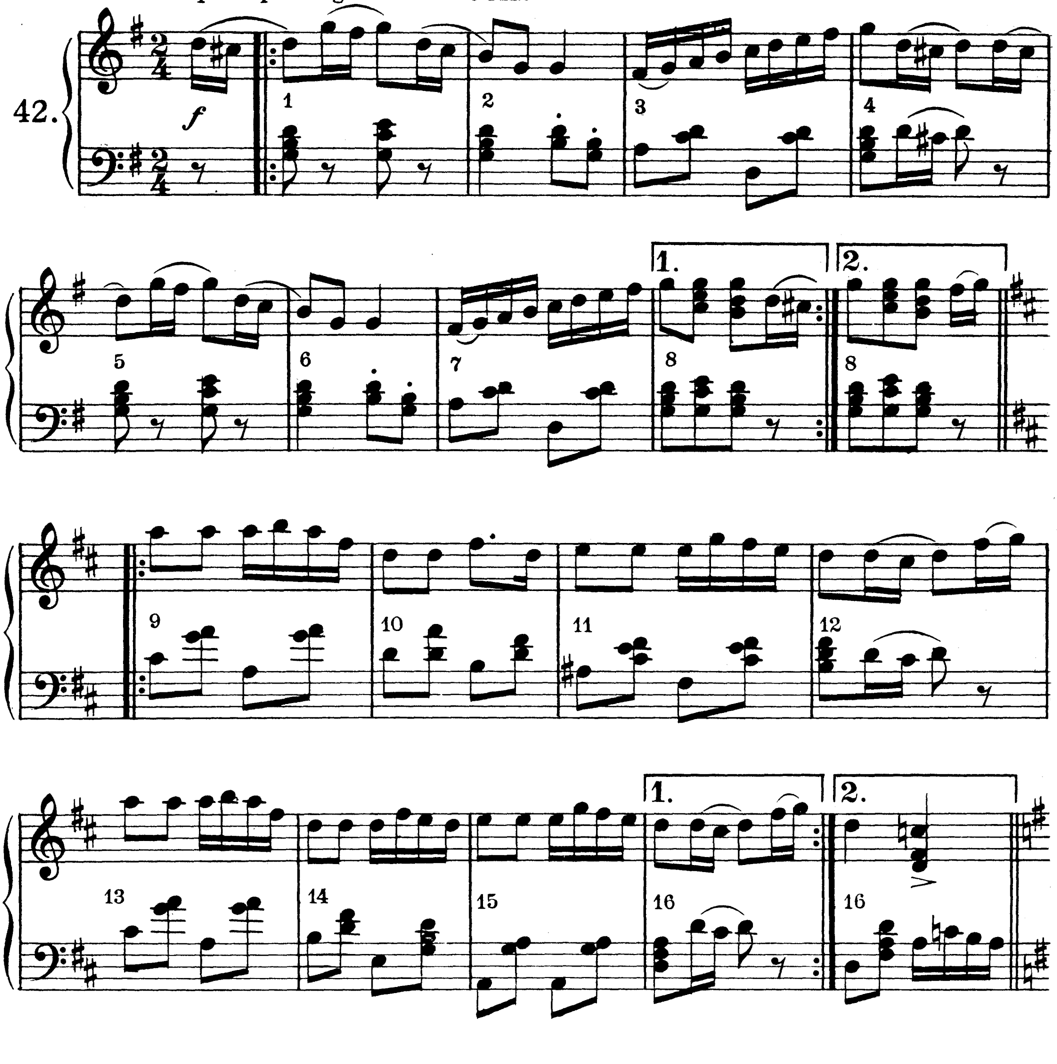
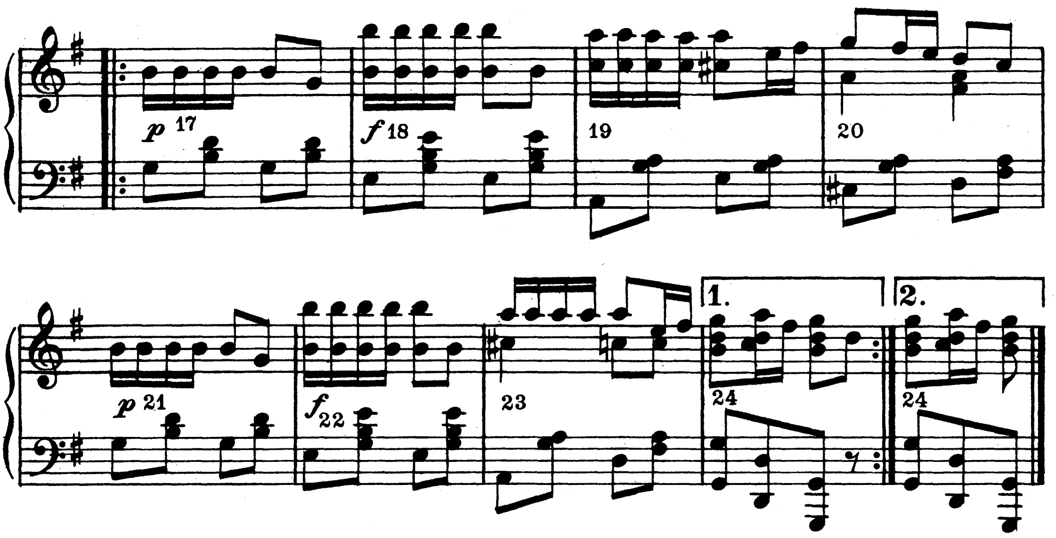

Holtril.
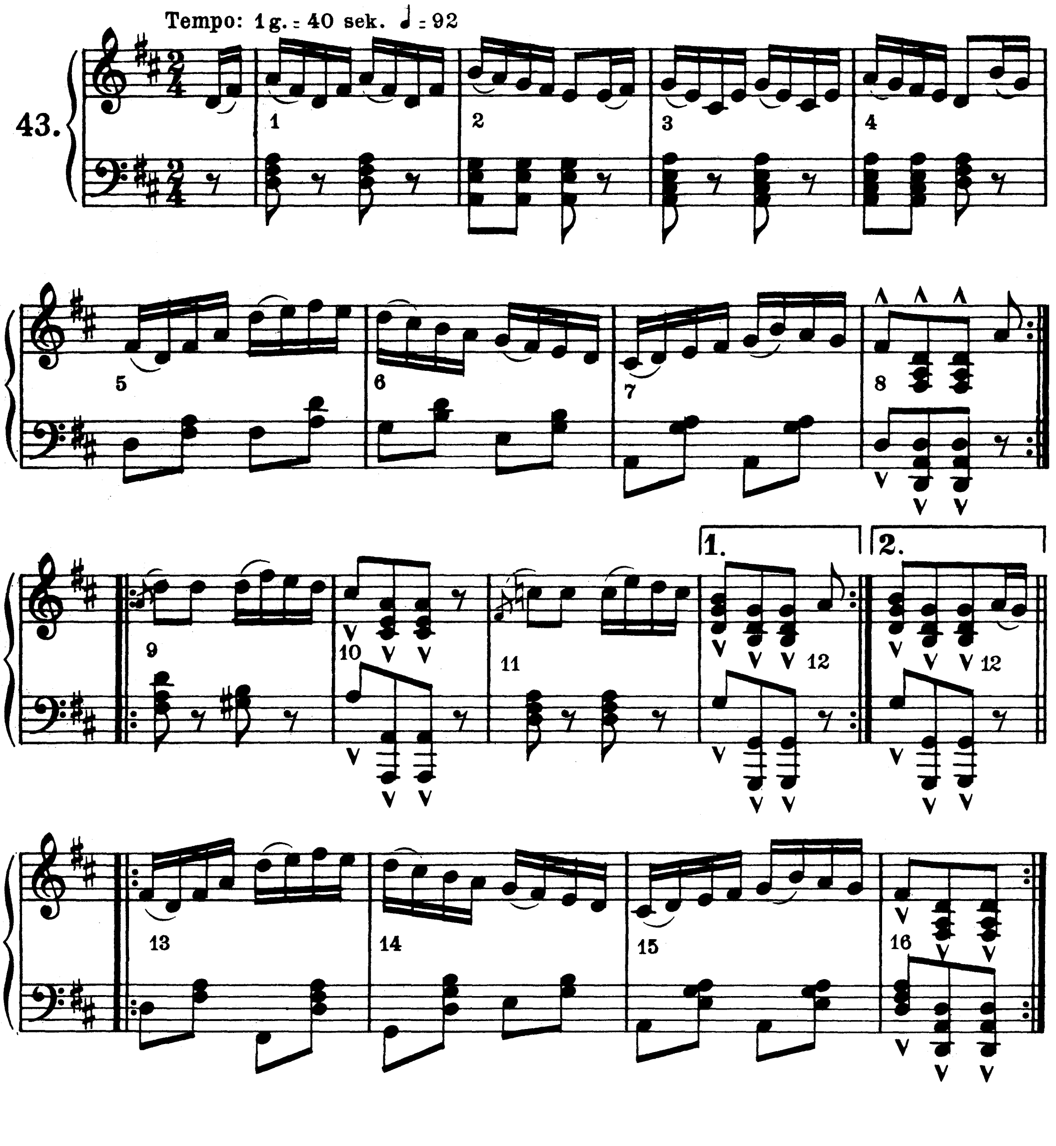
Seksmannsril. (Askerril.)

Tempo: 1 g. = 38 sek. ♩ = 120

44.
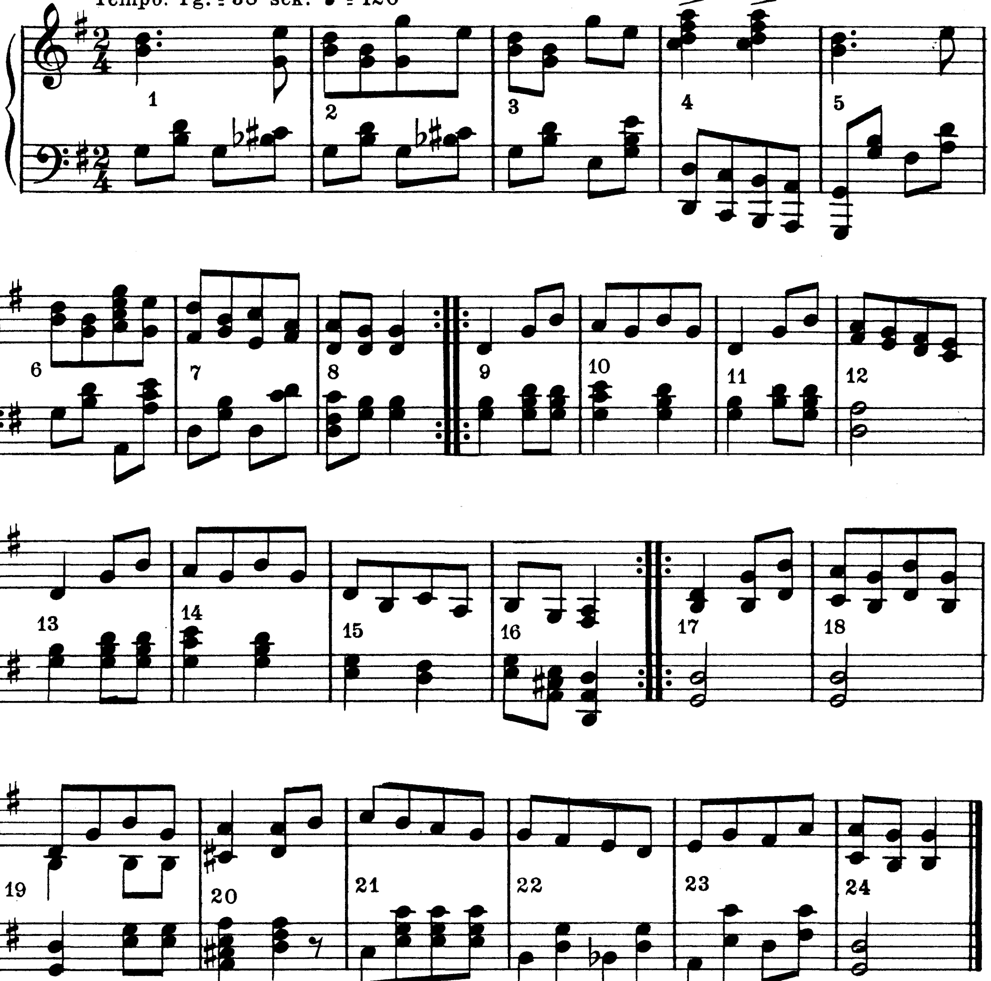
Sandsværril.

Tempo: 1 g. = 35 sek. 𝅗𝅥 = 120

45.

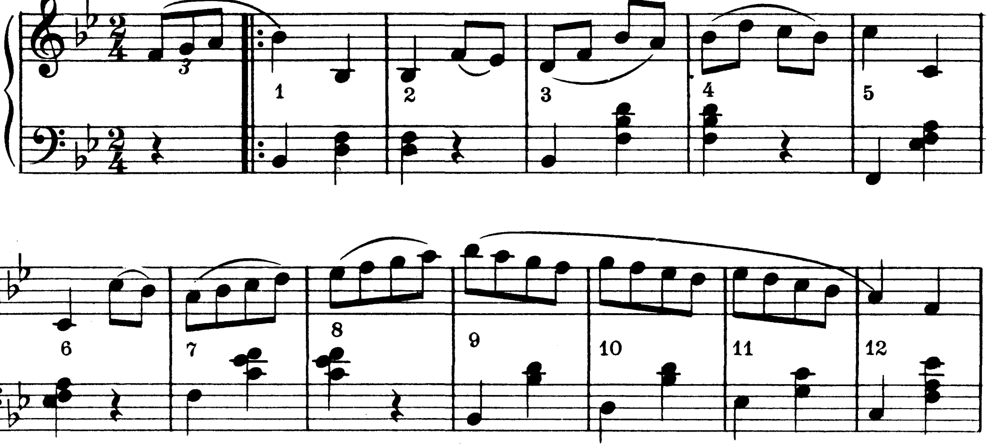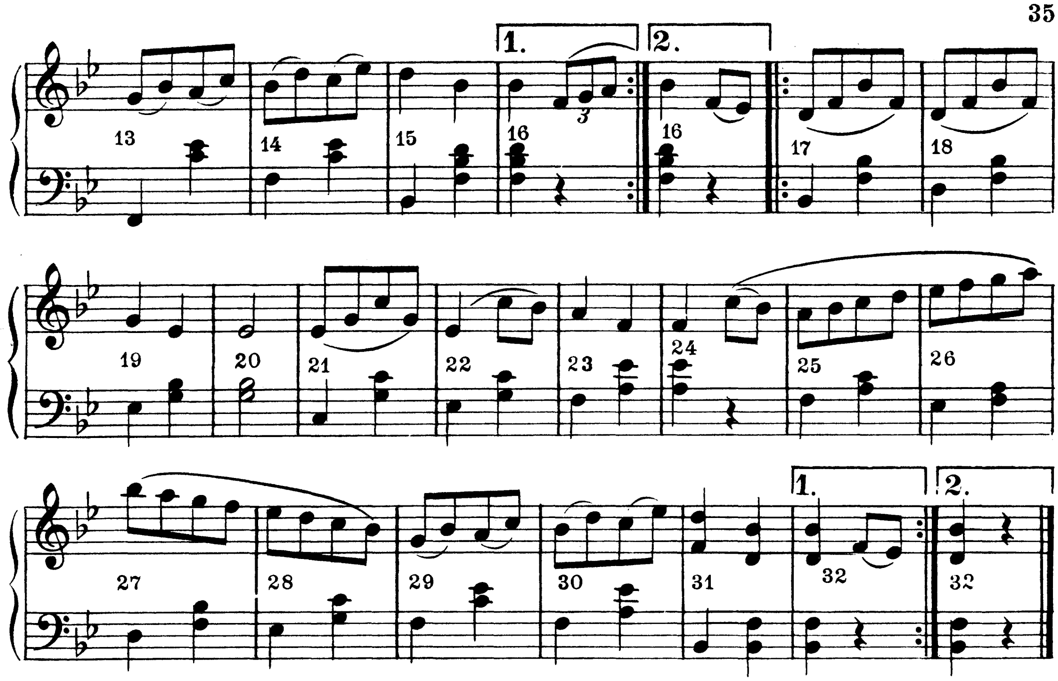

Oppdalsril.

Tempo: 1 g. 35 sek. ♩ = 120

46.
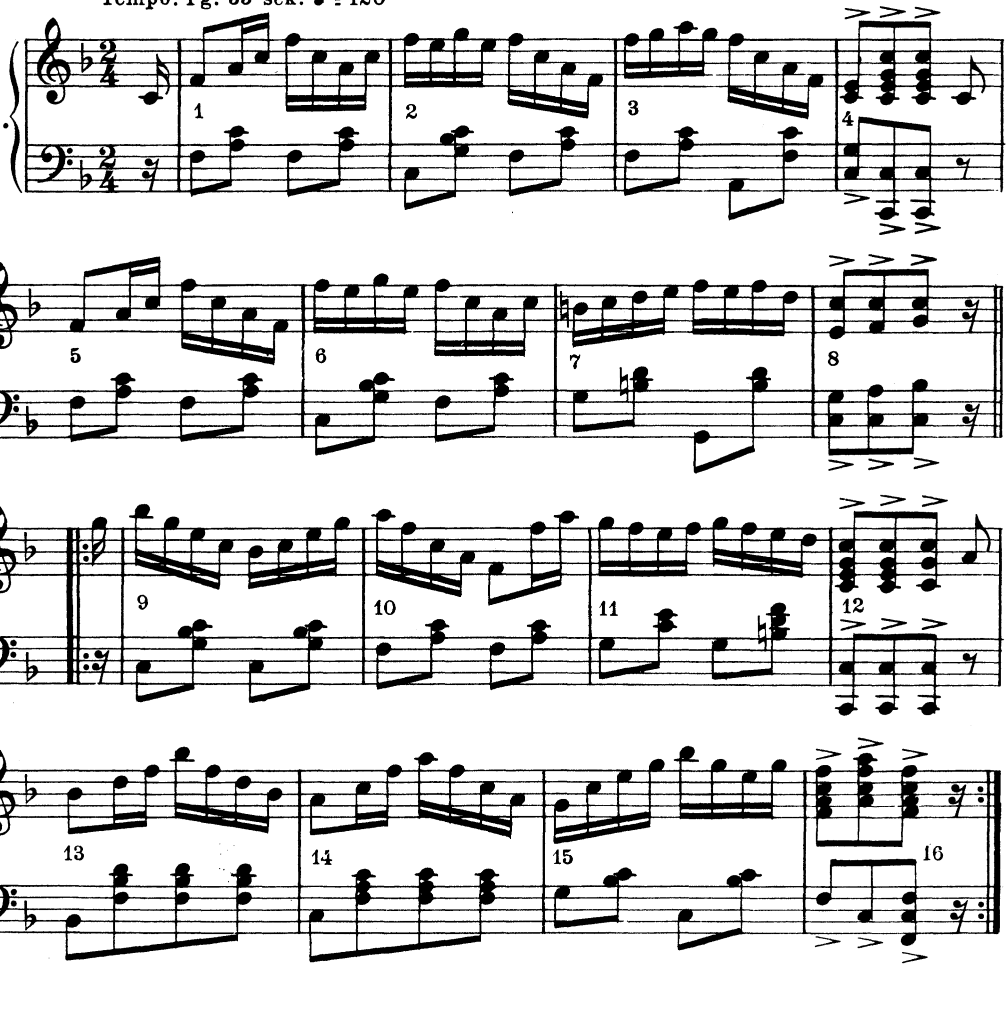
Honnfeiv.

Tempo: Spela 1 g. = 26 sek. ♩ = 120

47.
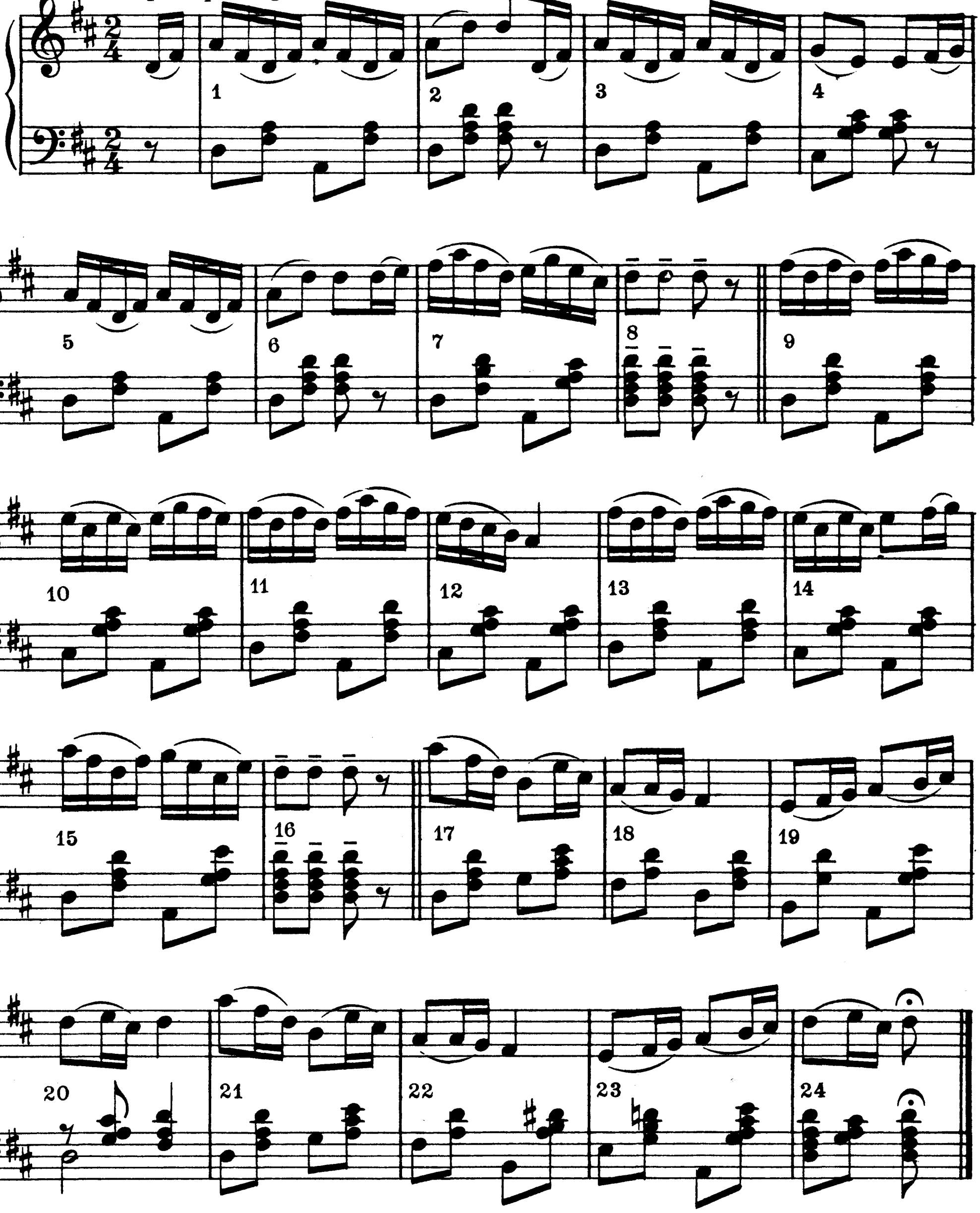
Tretur.

(Hordaland.)

Tempo: 1 g. = 52 sek. ♩ = 112

48.

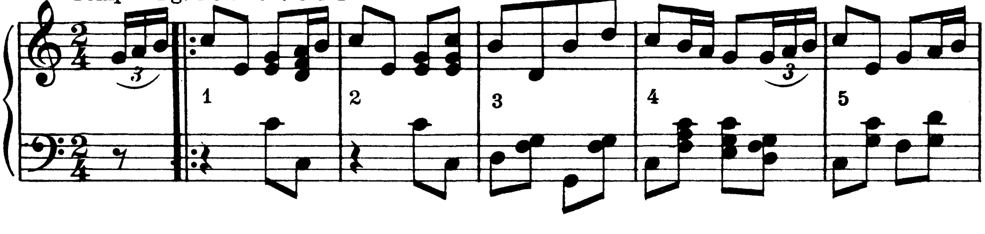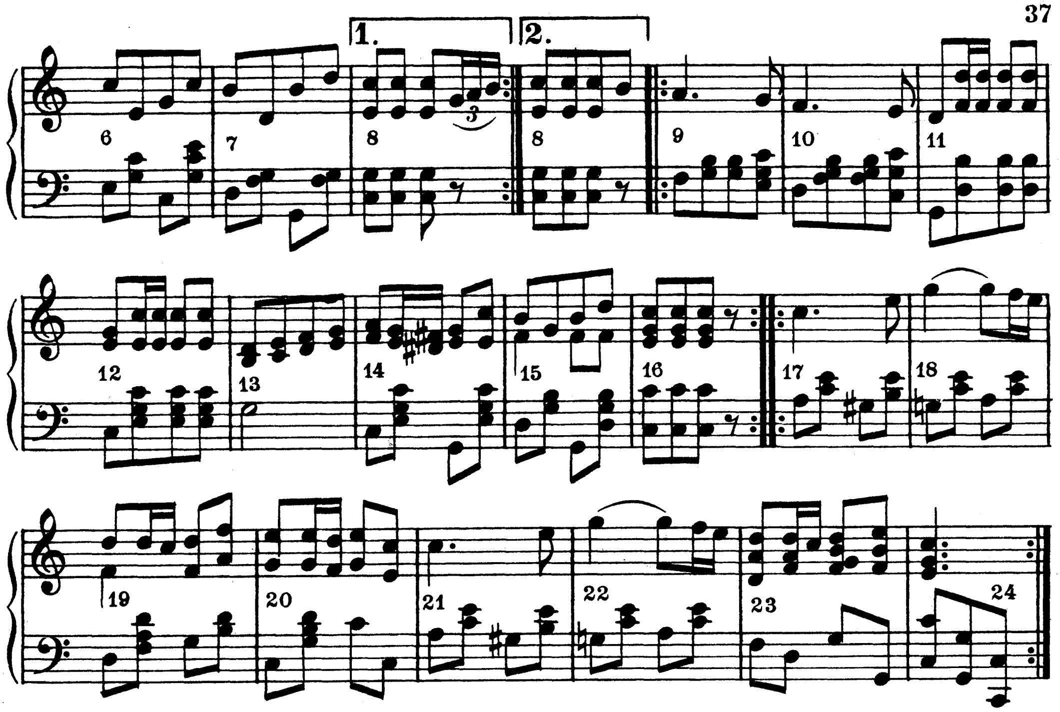

Tretur frå Fana.

Spela 1 g. = 52 sek. ♩ = 112

49.
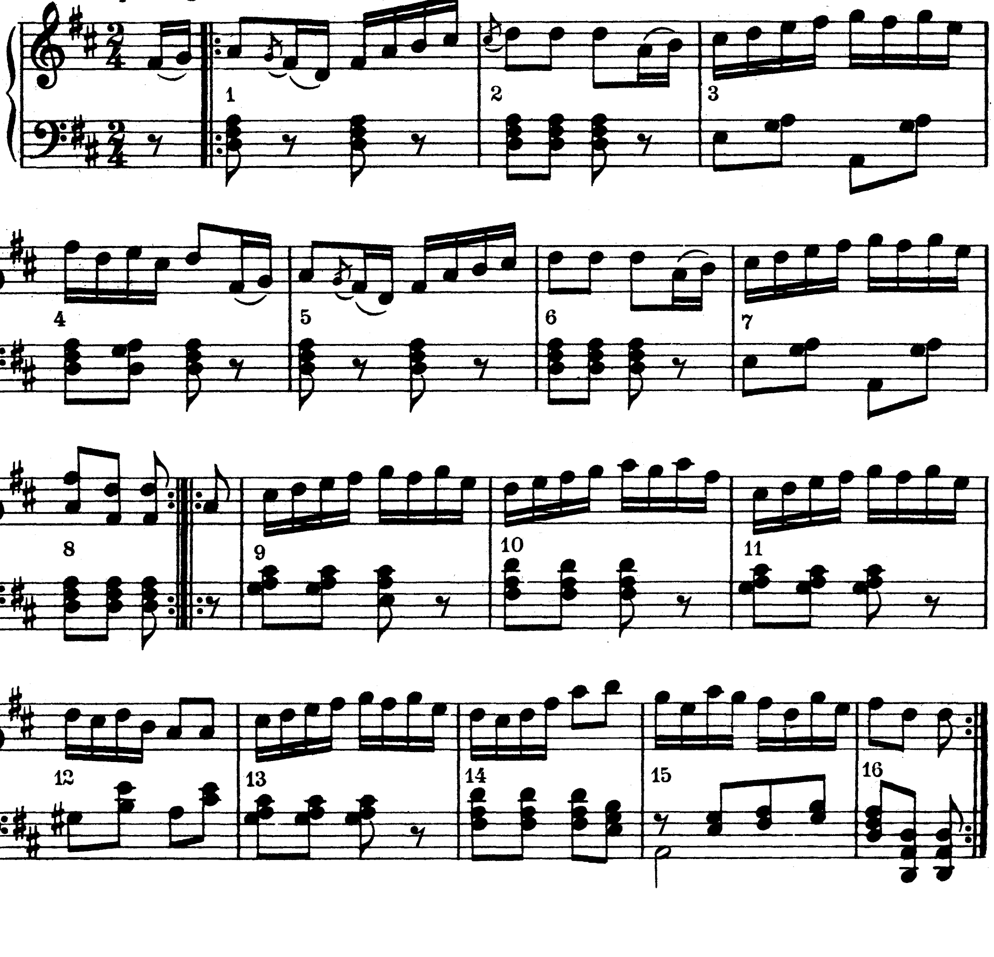
Krossadans med 12.

Tempo: 1g.= 25 sek. ♩= 120.

50.
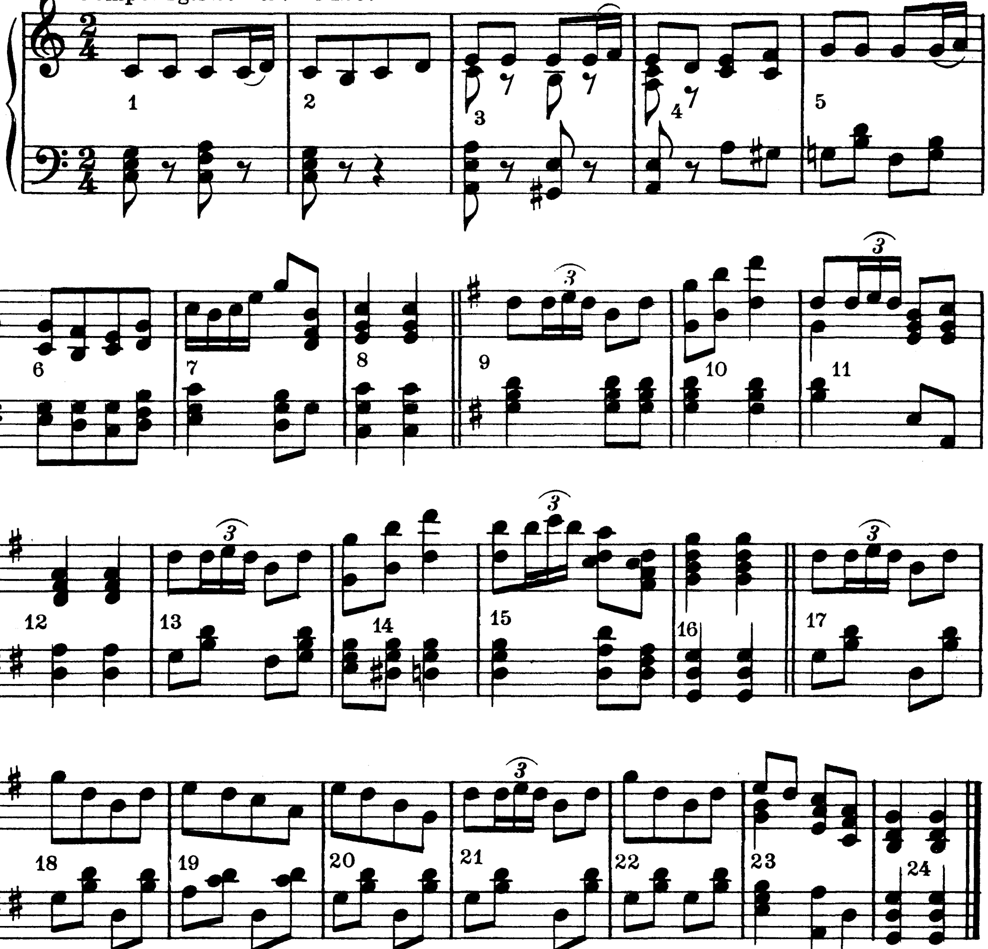
Krossadans frå Brekke, Sogn, med tre, seks og ni.

Tempo: Fyrste veket 13 sek. ♩= 69 Tempo: Utan oppattak 8 sek. ♩= 144

51.
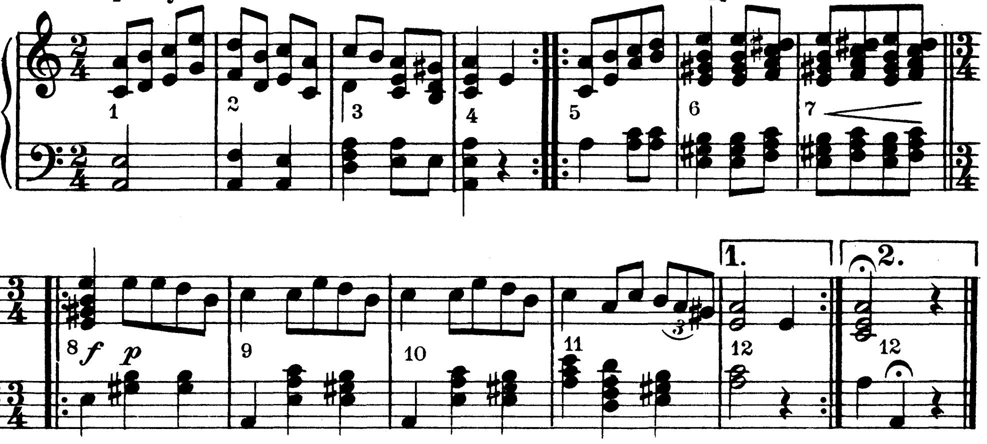
Siste veke vert spela ein eller to gonger etter som det høver i dei ymse turane. Til helsinga spelar ein dei to siste taktene i seinare tempo.

Kørsdans frå Finnskogen.

Tempo: 1 g. = 33 sek. ♩ = 112

52.
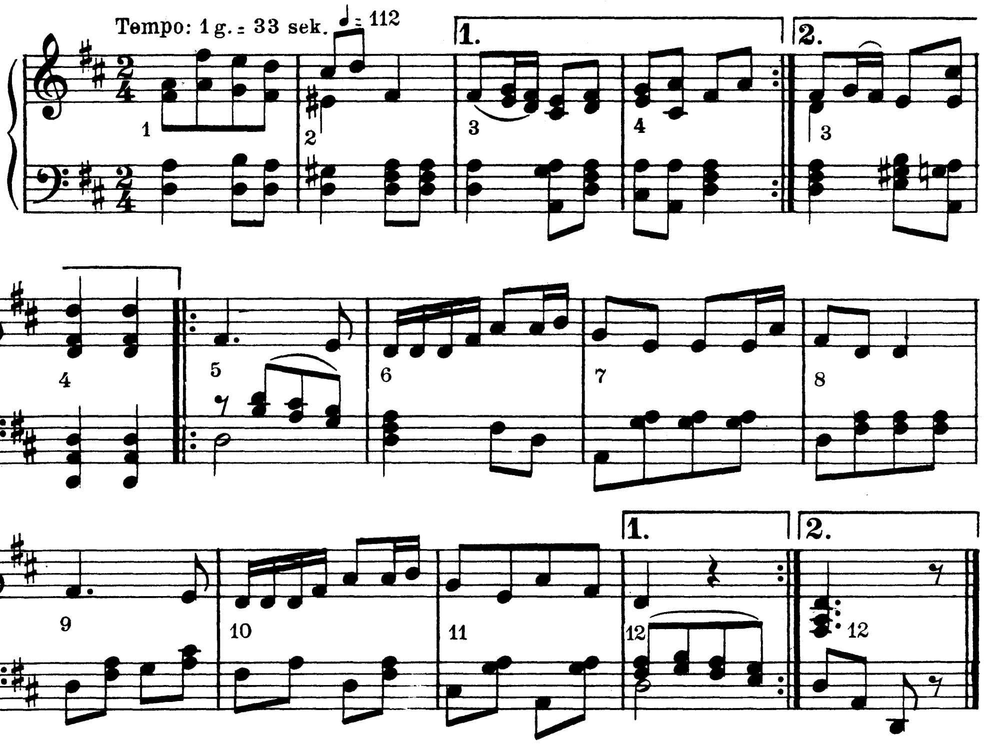
Krossadans frå Nordhordland.

Tempo: 1 g. = 30-32 sek. ♩ = 120

53.
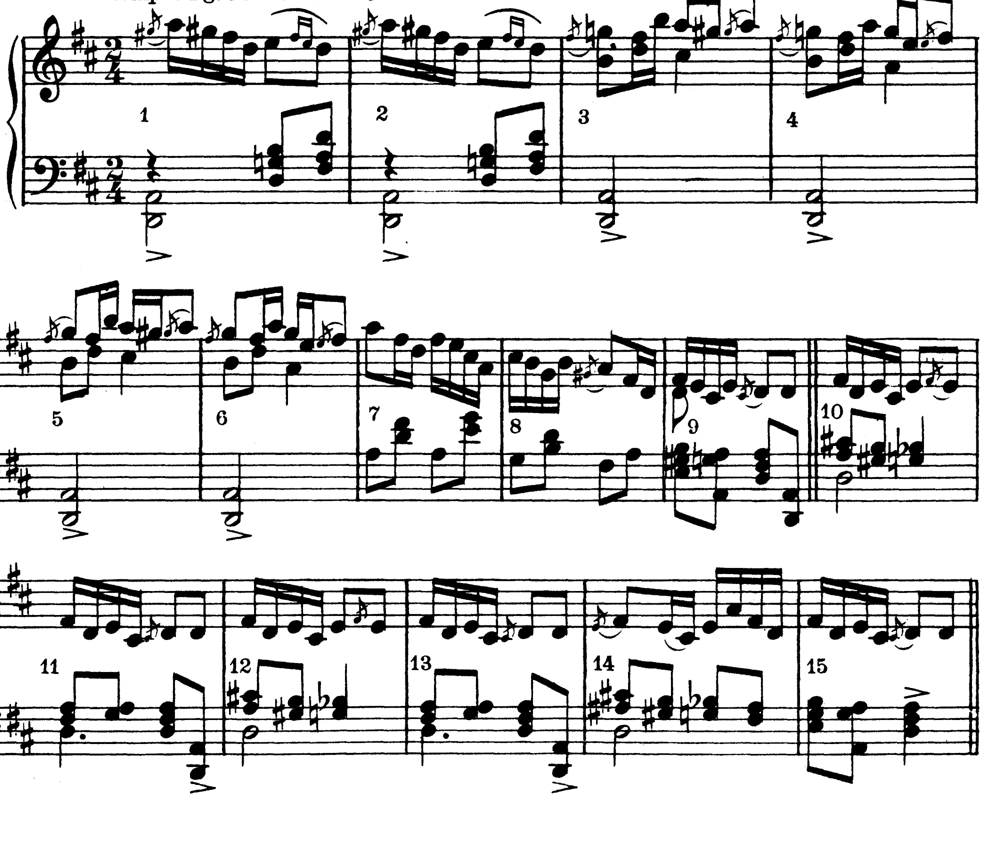
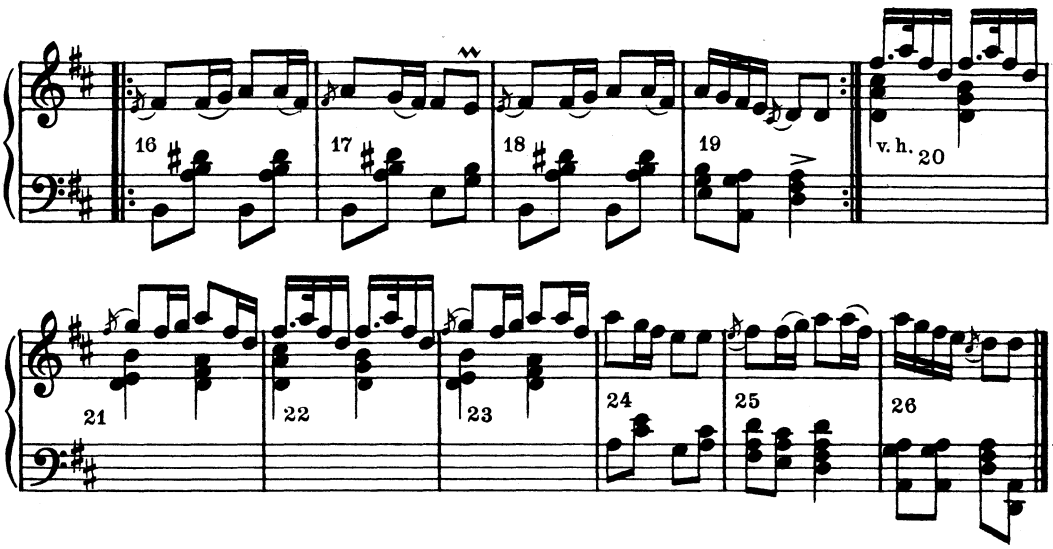

Reinlendar med turar.

Tempo: Ein tur 22 sek. ♩ = 84.

54.
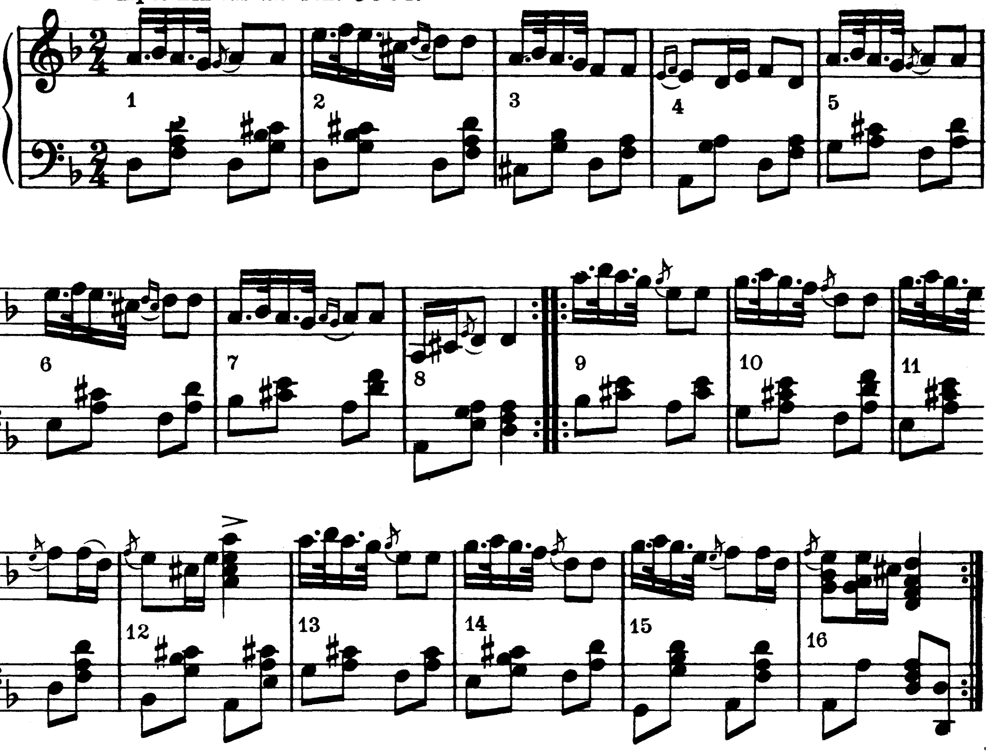
Reinlendar med turar.

Tempo: Ein tur 22 sek. ♩ = 84.

55.

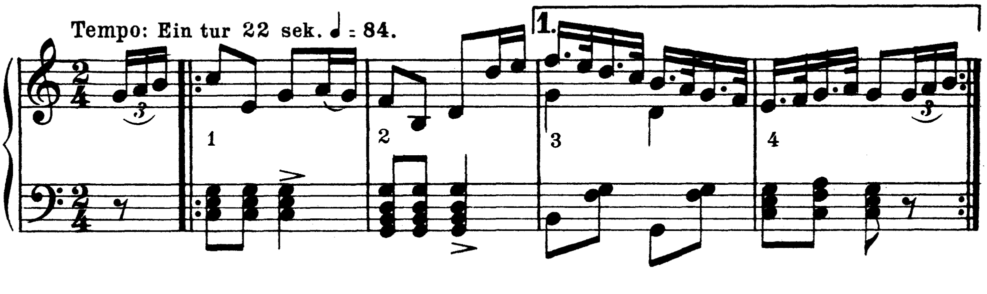

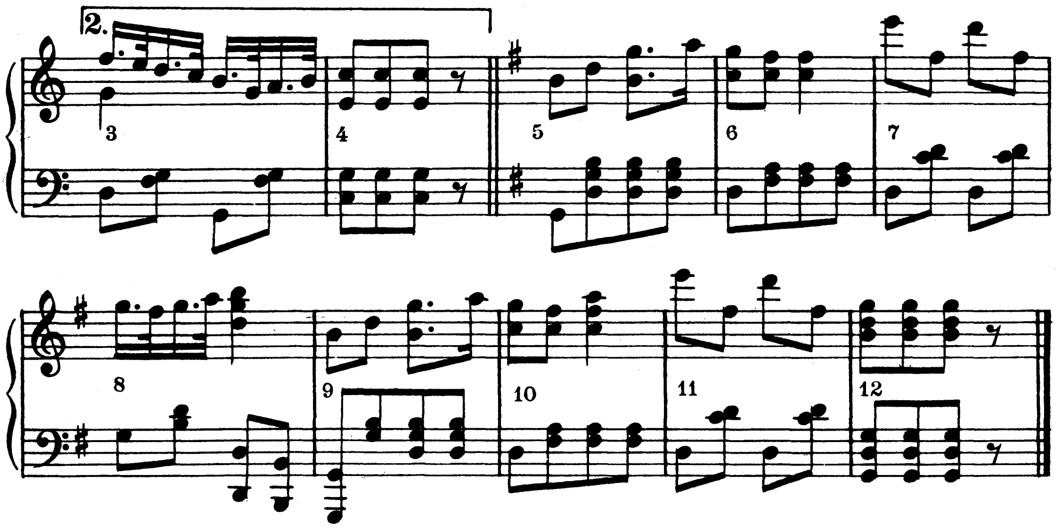

Reinlendar.

Tempo: Ein tur 22 sek. ♩ = 84.

56.
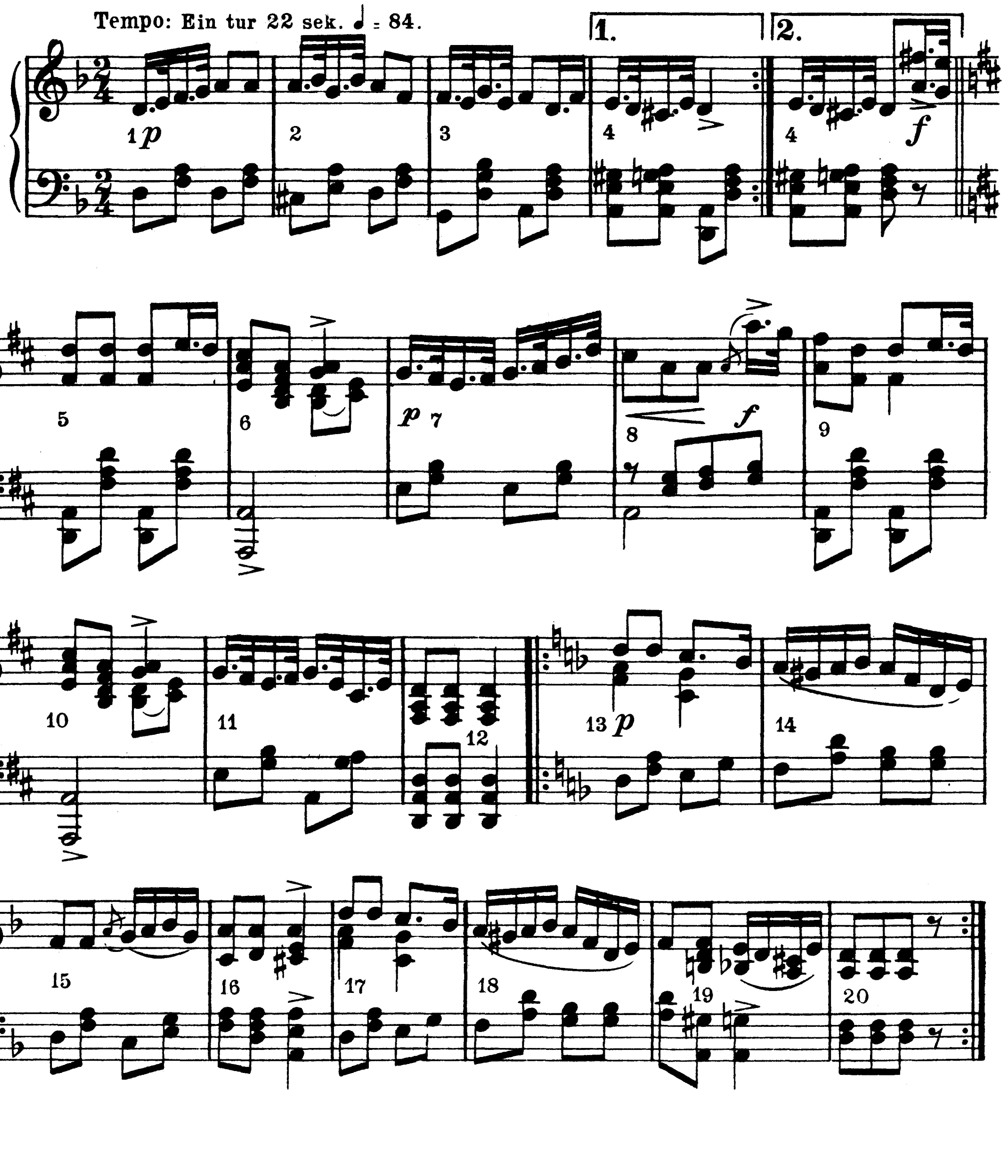
Åttepardansen.

Anders Sørensen.

57.
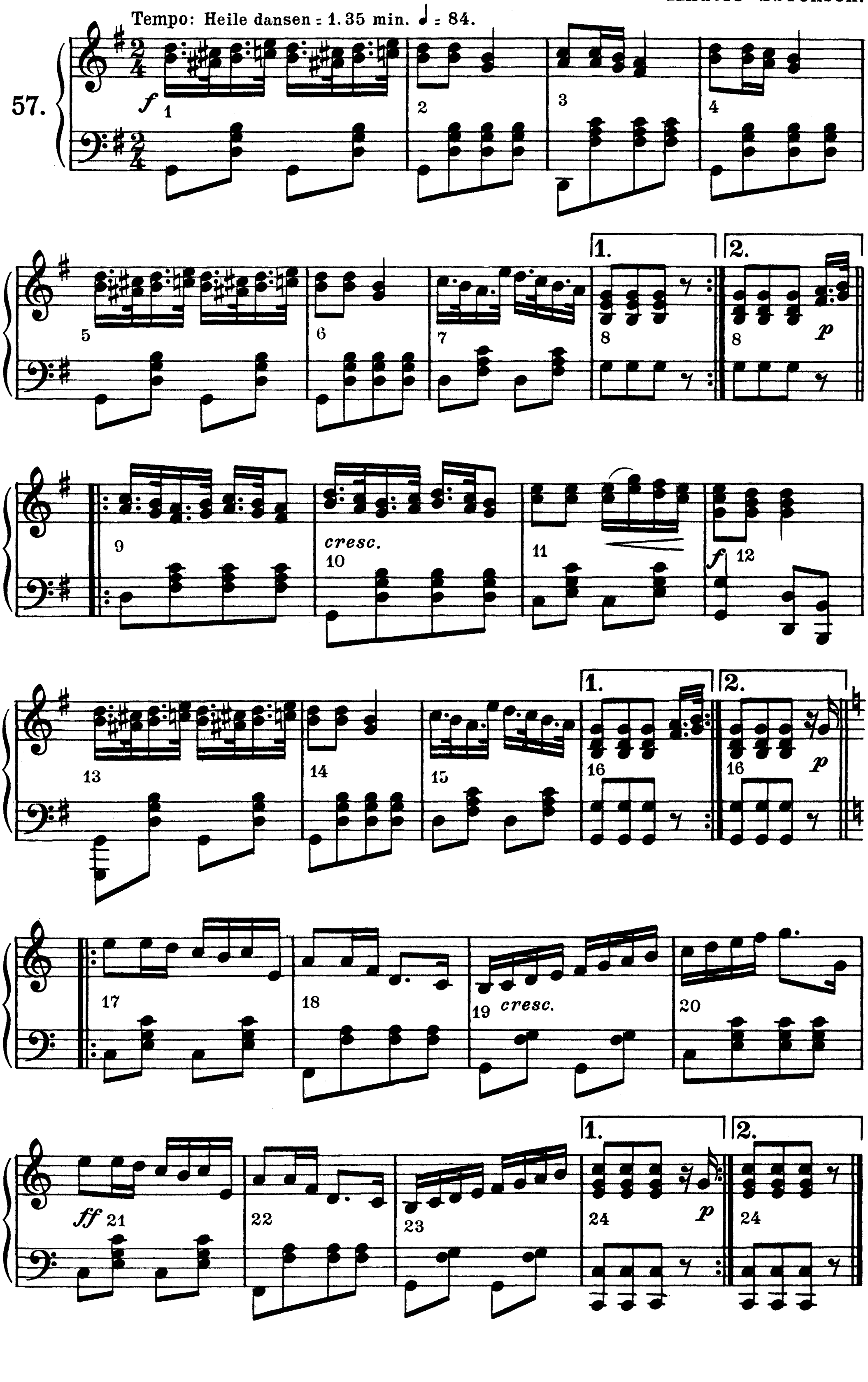
Rugen.

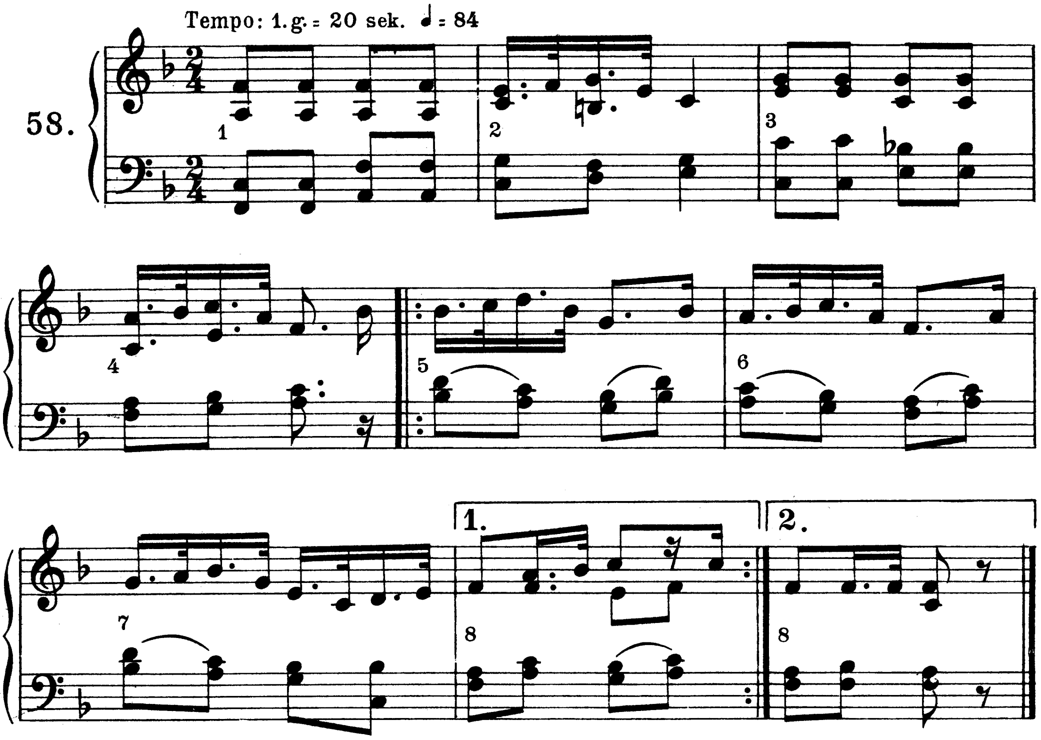

Klappdans. (Fingerpolka.)
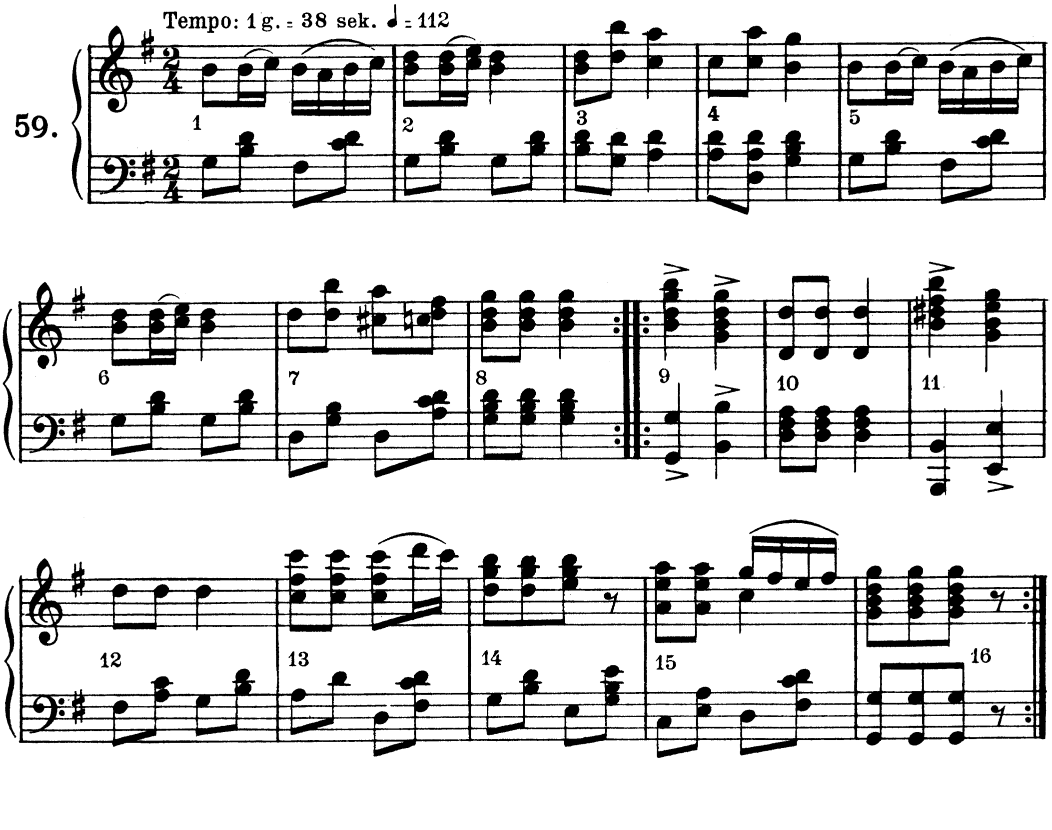
Stoggen.
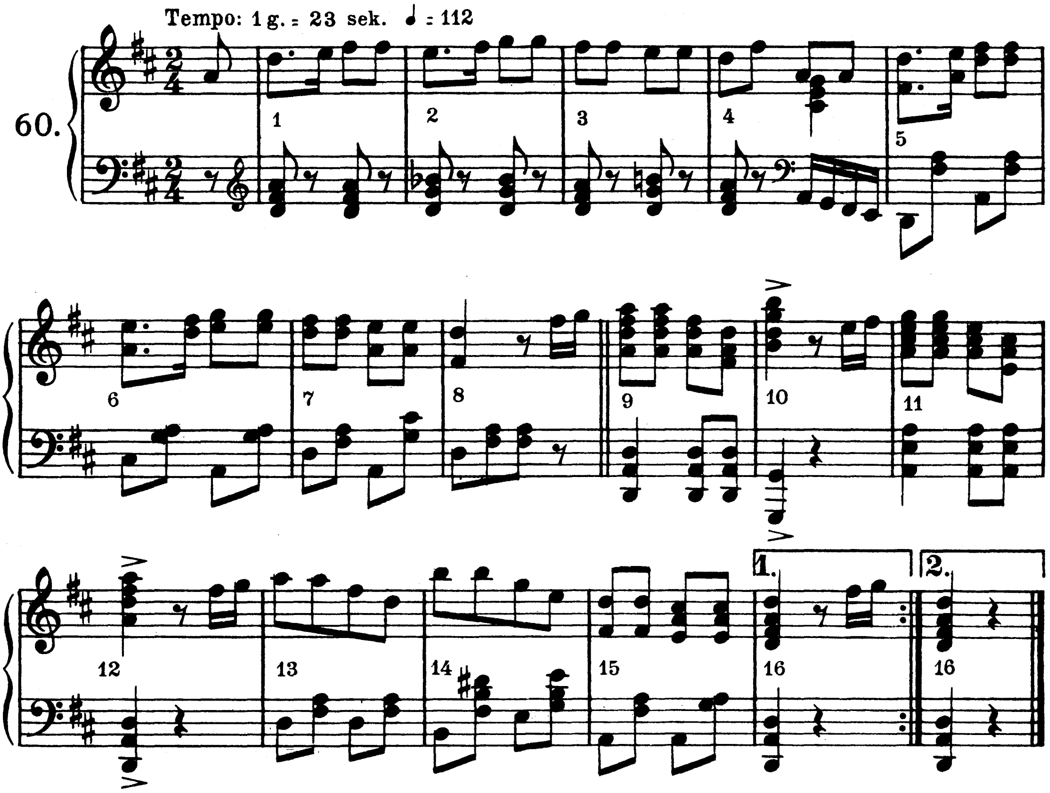
Tantoli.
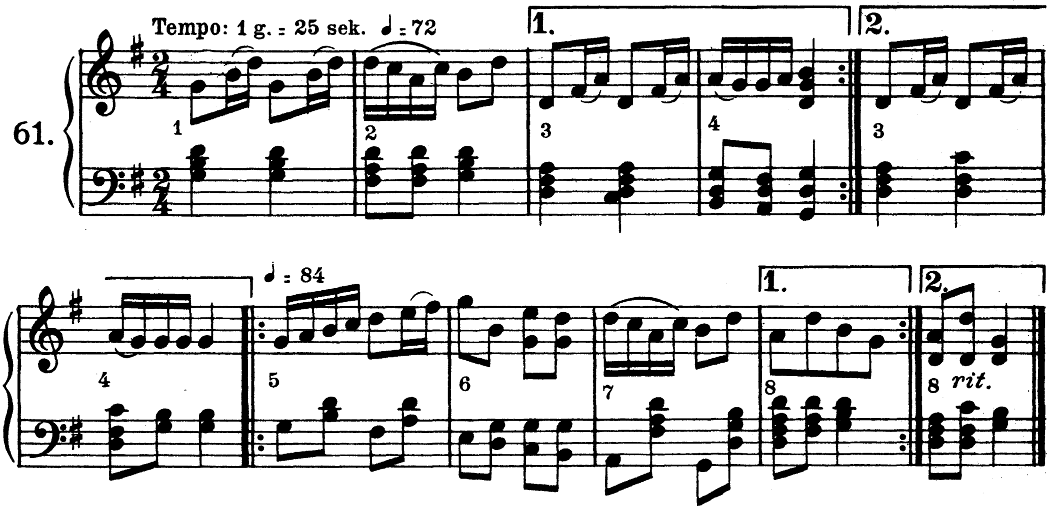
Lottistå.

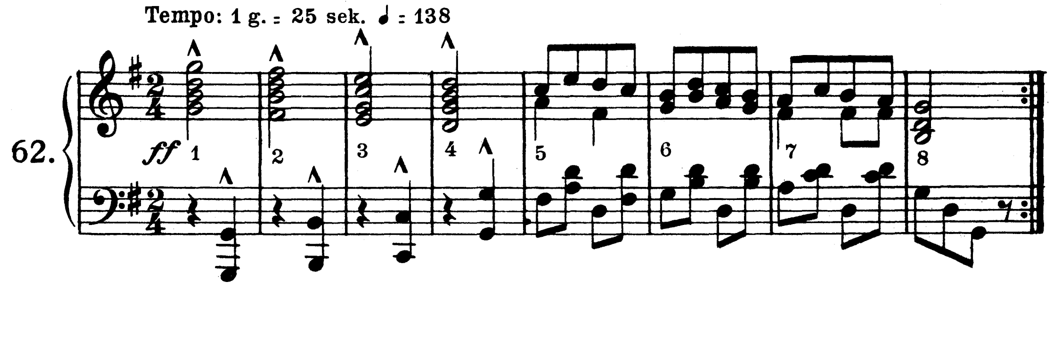

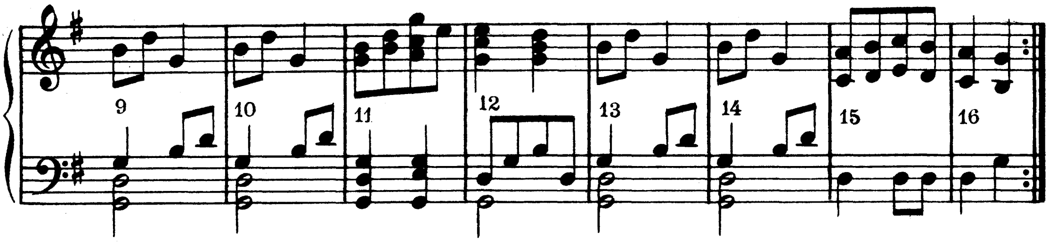

Sjutrøaren.

Tempo: 1 g. = 12,5 sek. ♩ = 100

63.
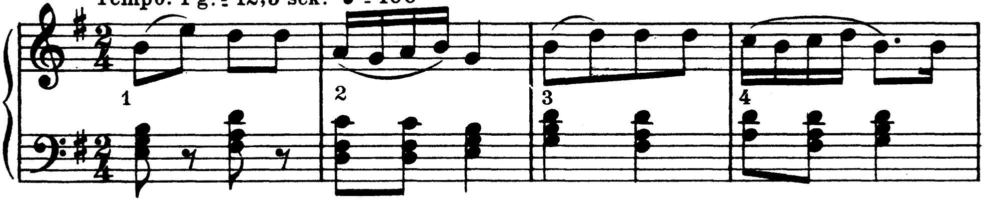
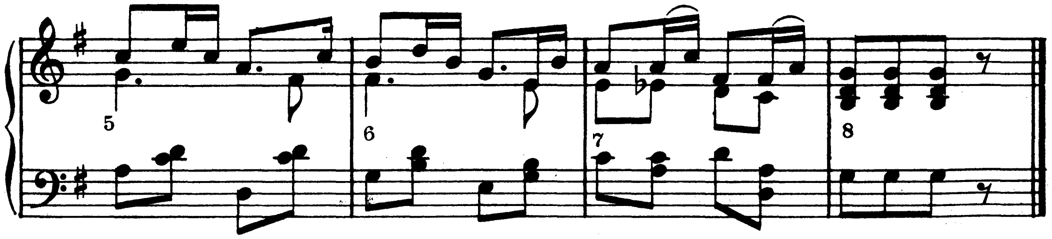

Sjusprang.

Tempo: Frå 1-12 = 18 sek. ♩ = 144

64.
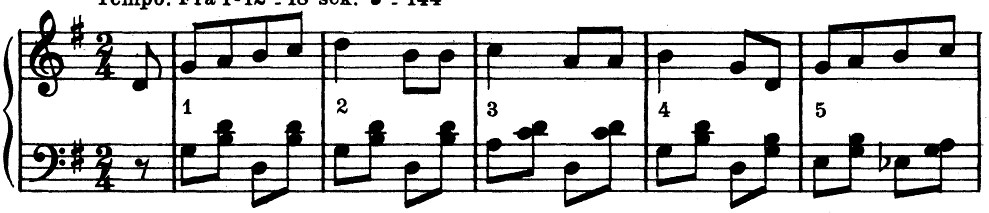
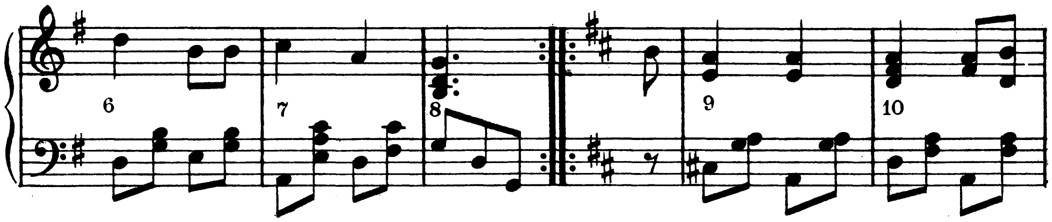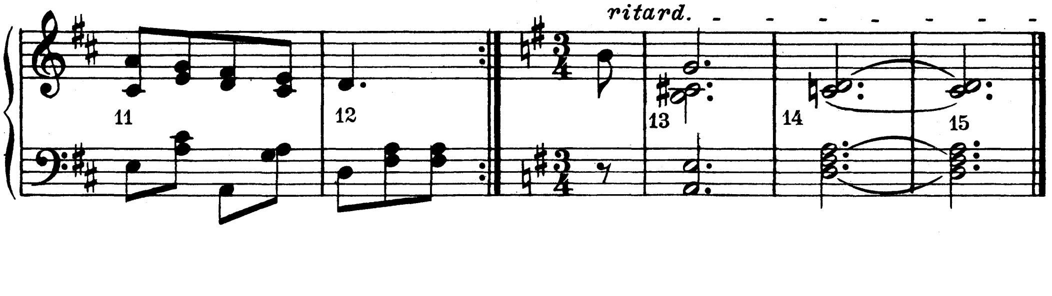

Vals. Tempo: 13-28 = 33 sek. ♩ = 144

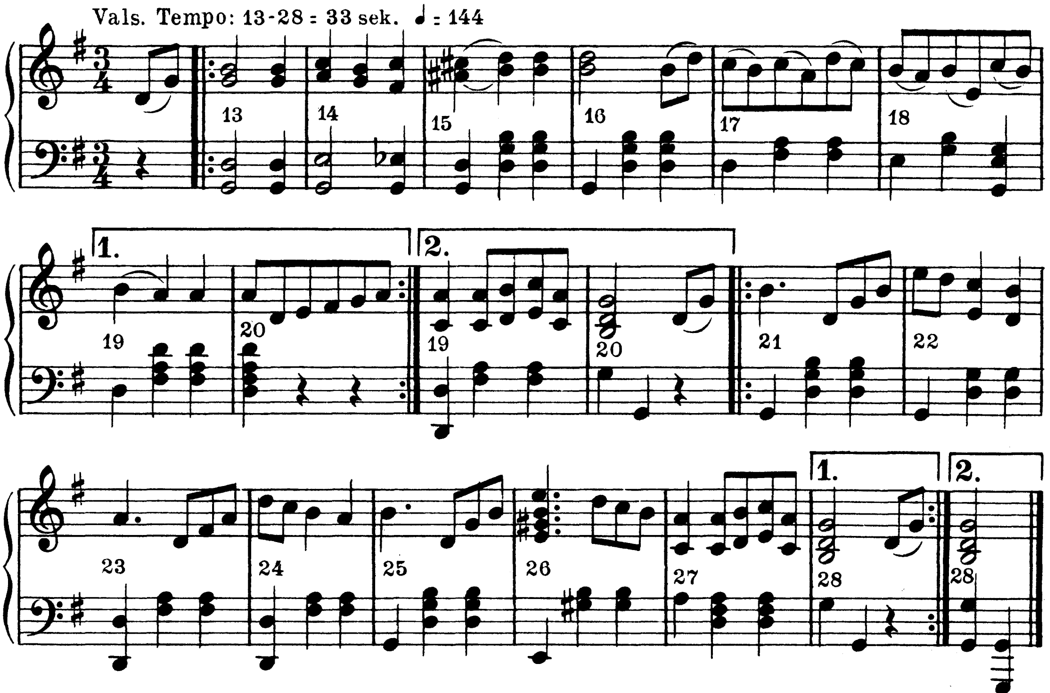

Nigjaren.

Tempo: 1 g. = 23 sek. ♩ = 112

65.
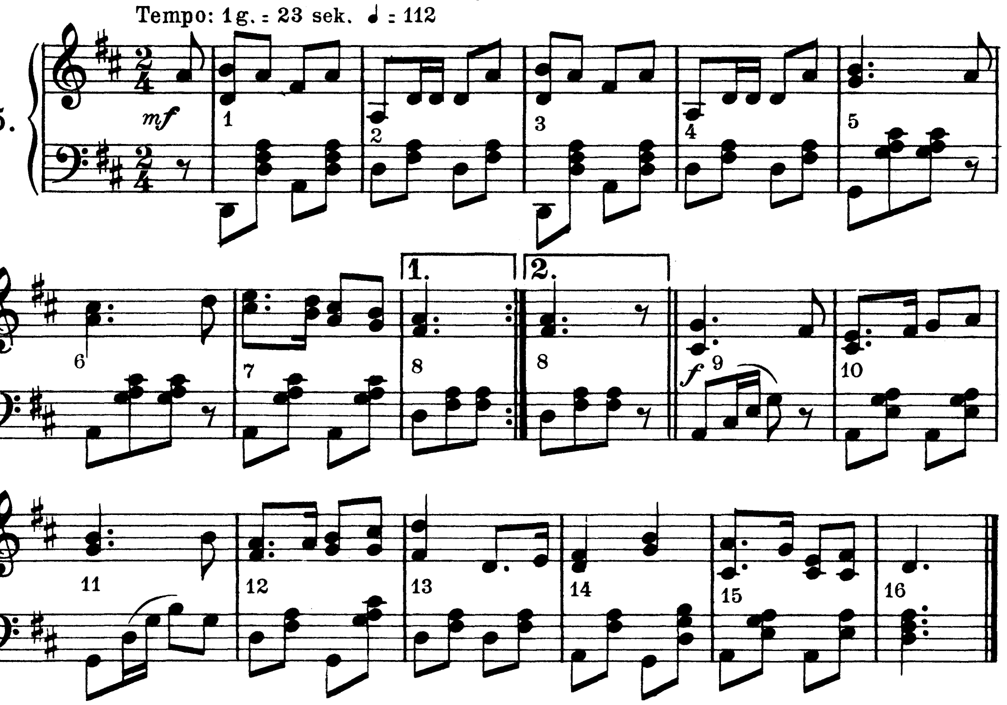
Varsovienne. (Marsjoverenne.)

Tempo: 1 g. = 30 sek. ♩ = 138

66.
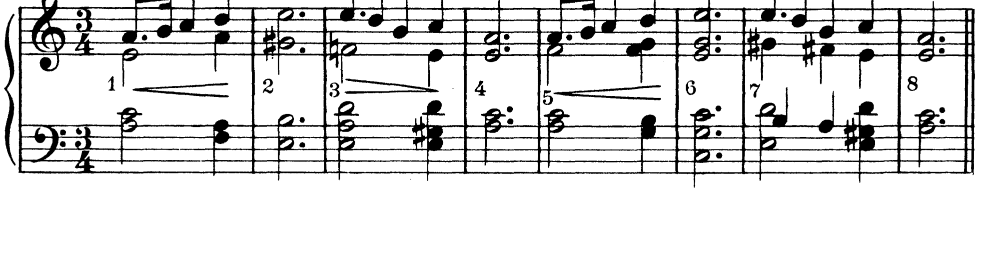
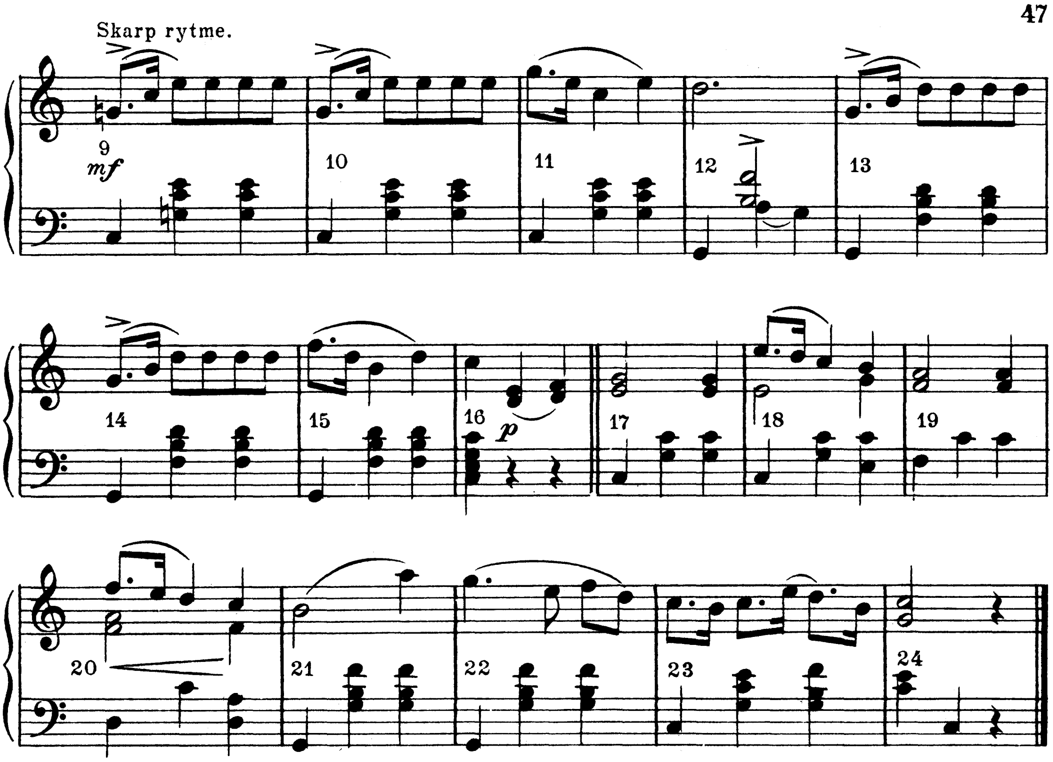

Springpols.
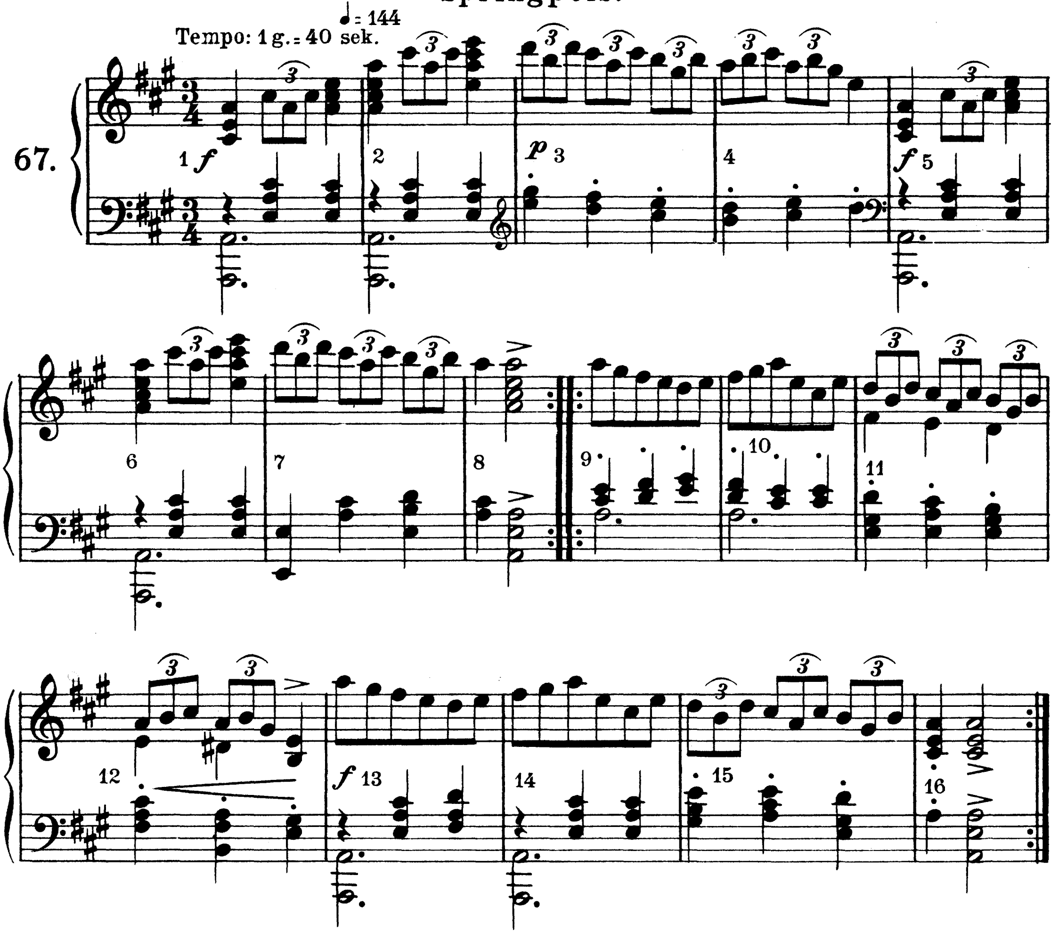
Springpols med 3 turar.

Tempo: Spela 1 g. = 35 sek. ♩ = 144

68.
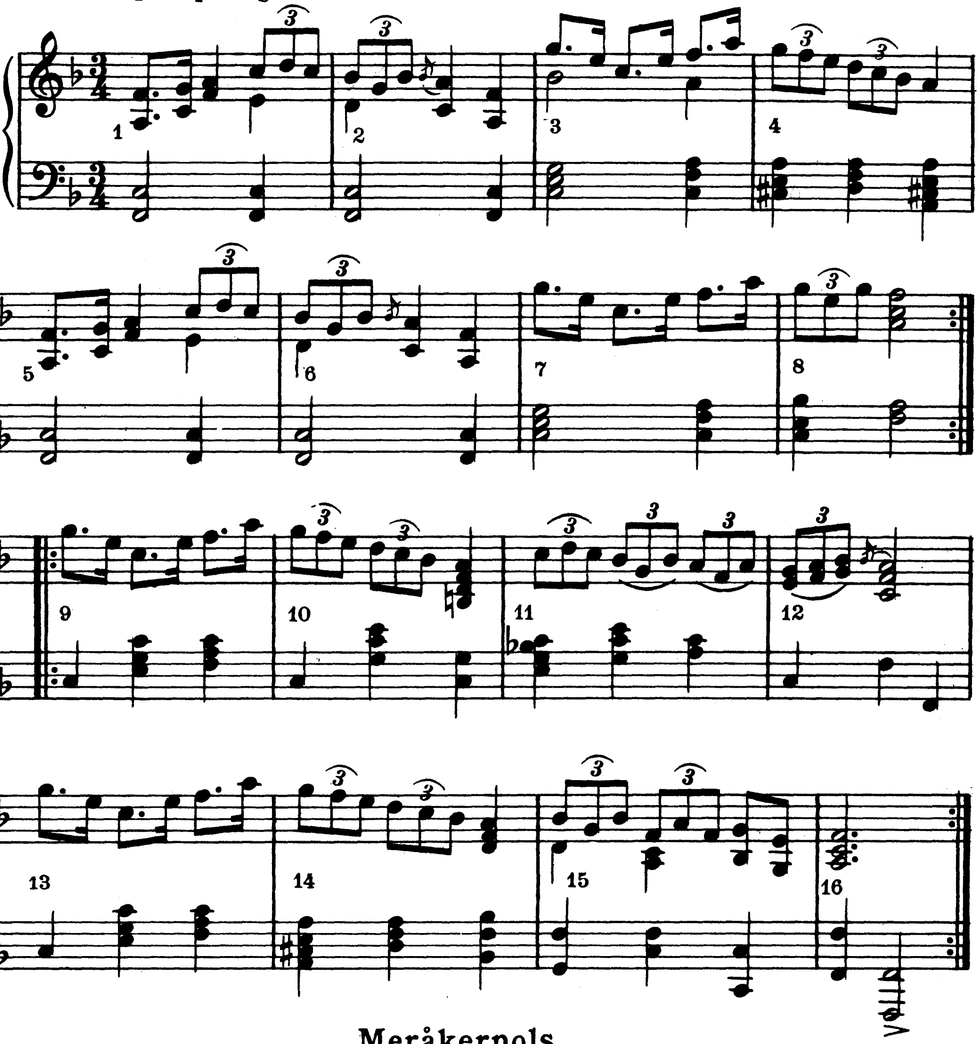
Meråkerpols.

Tempo: Ikkje for snøgt. ♩ = 144 .

69.

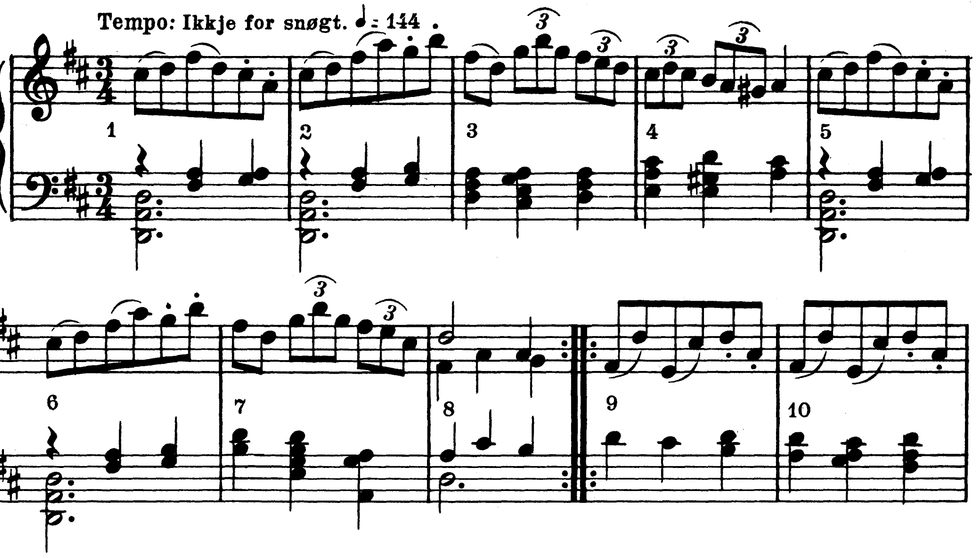

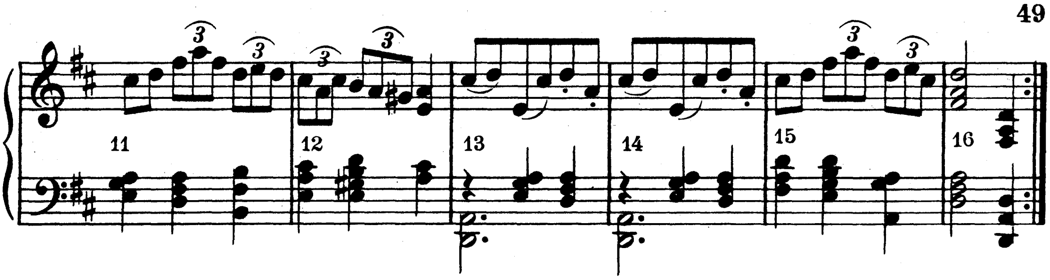

Rørospols.

70.
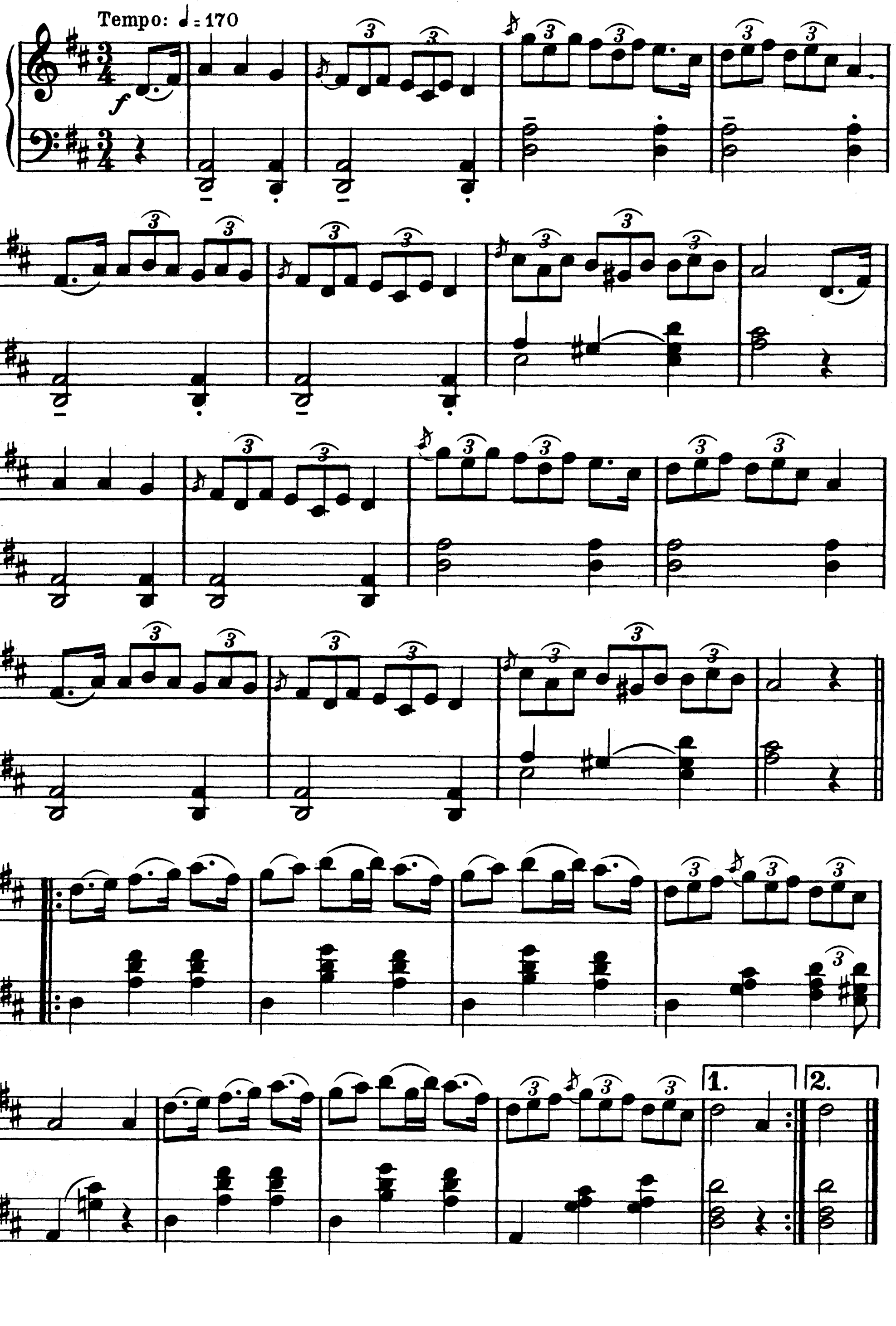
Valdresspringar.

Tempo: ♩ = 144
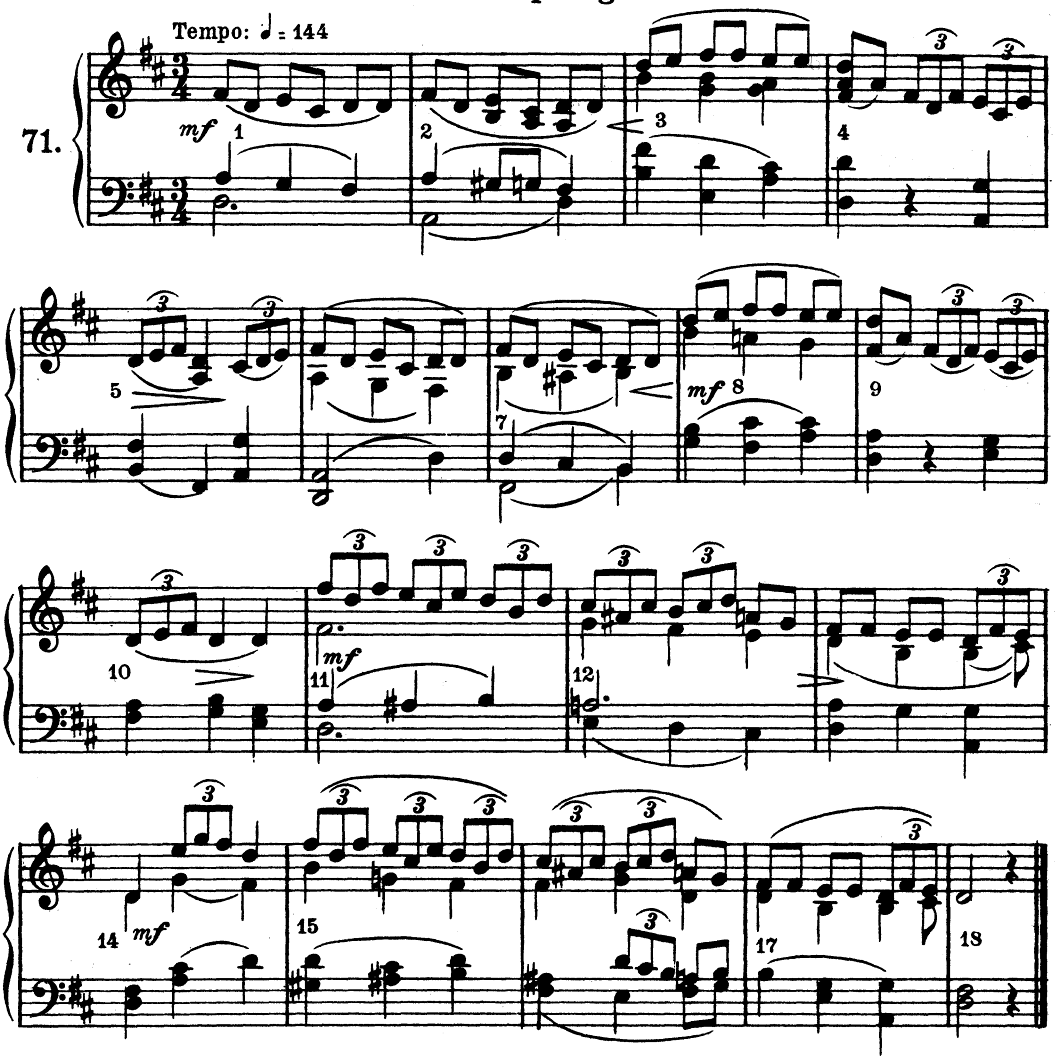
Telemarksspringar. (Tjugedalarslåtten.)

Tempo: ♩ = 152

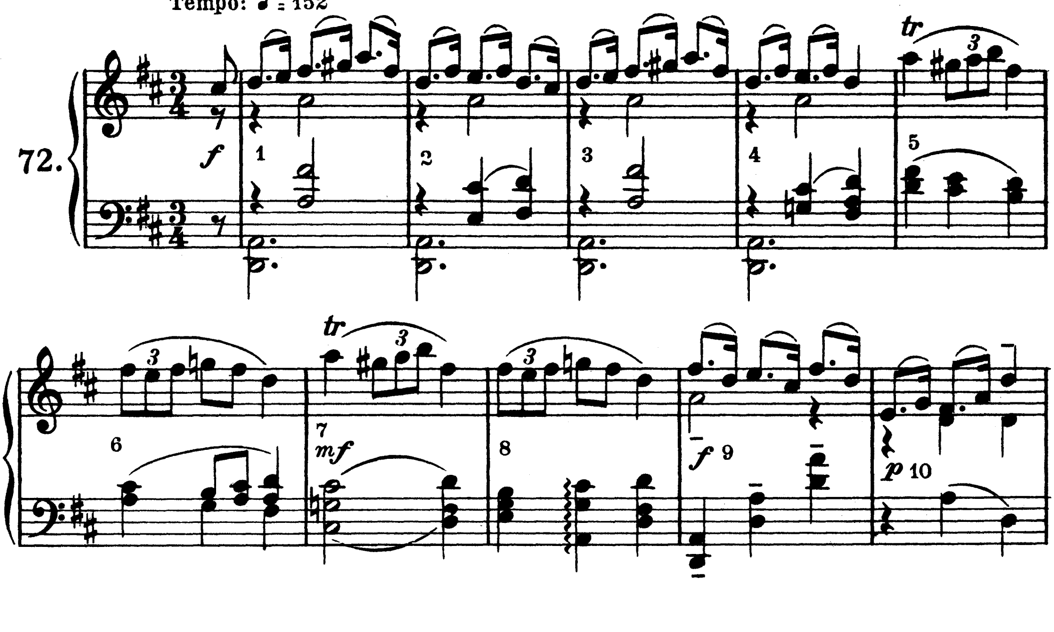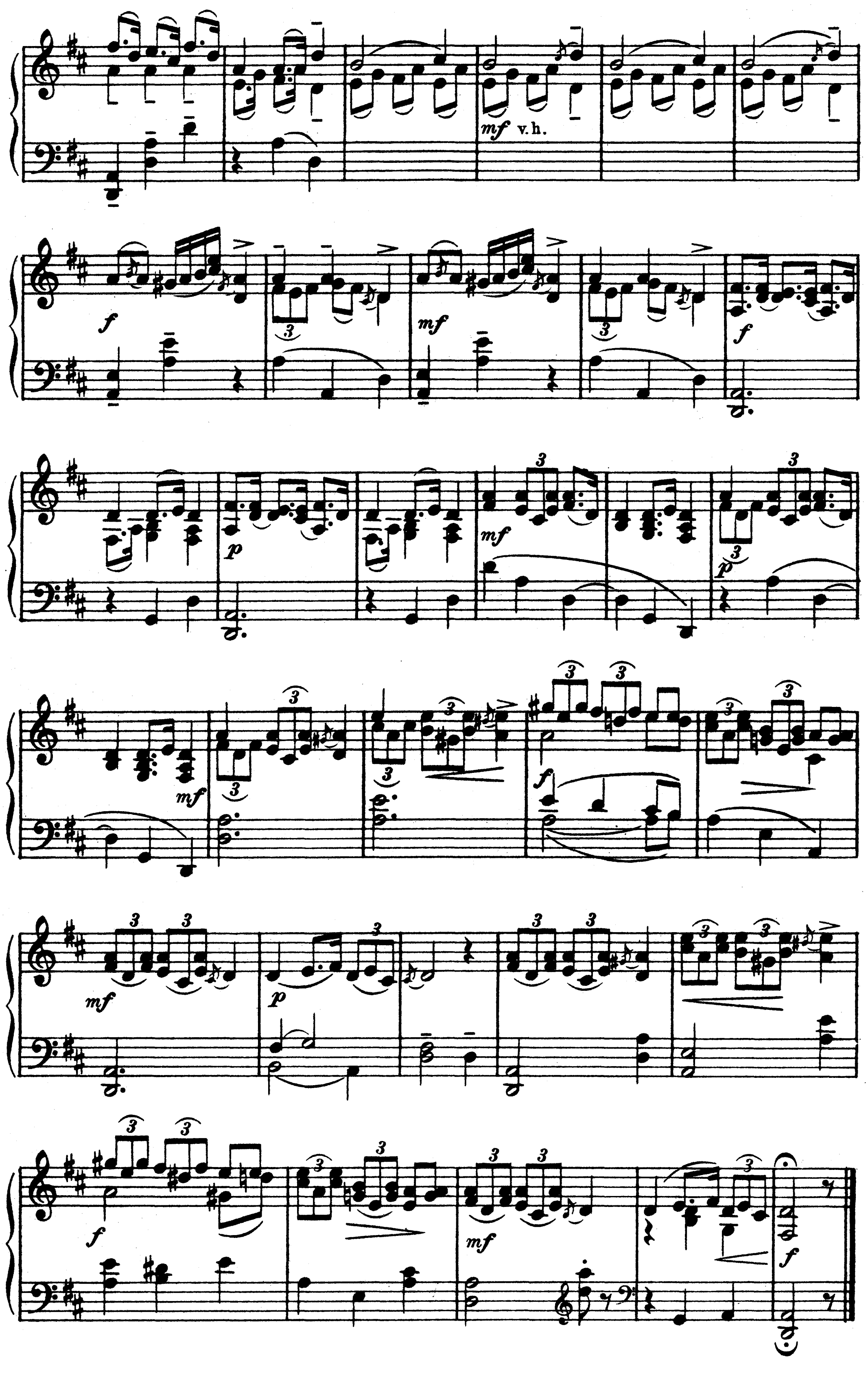

mf v.h.
f
mf
f
p
mf
p
mf
f
mf
p
mf
f
mf
f

Numedalsspringar.

(Tannlausen.)

Tempo: ♩ = 144

73.
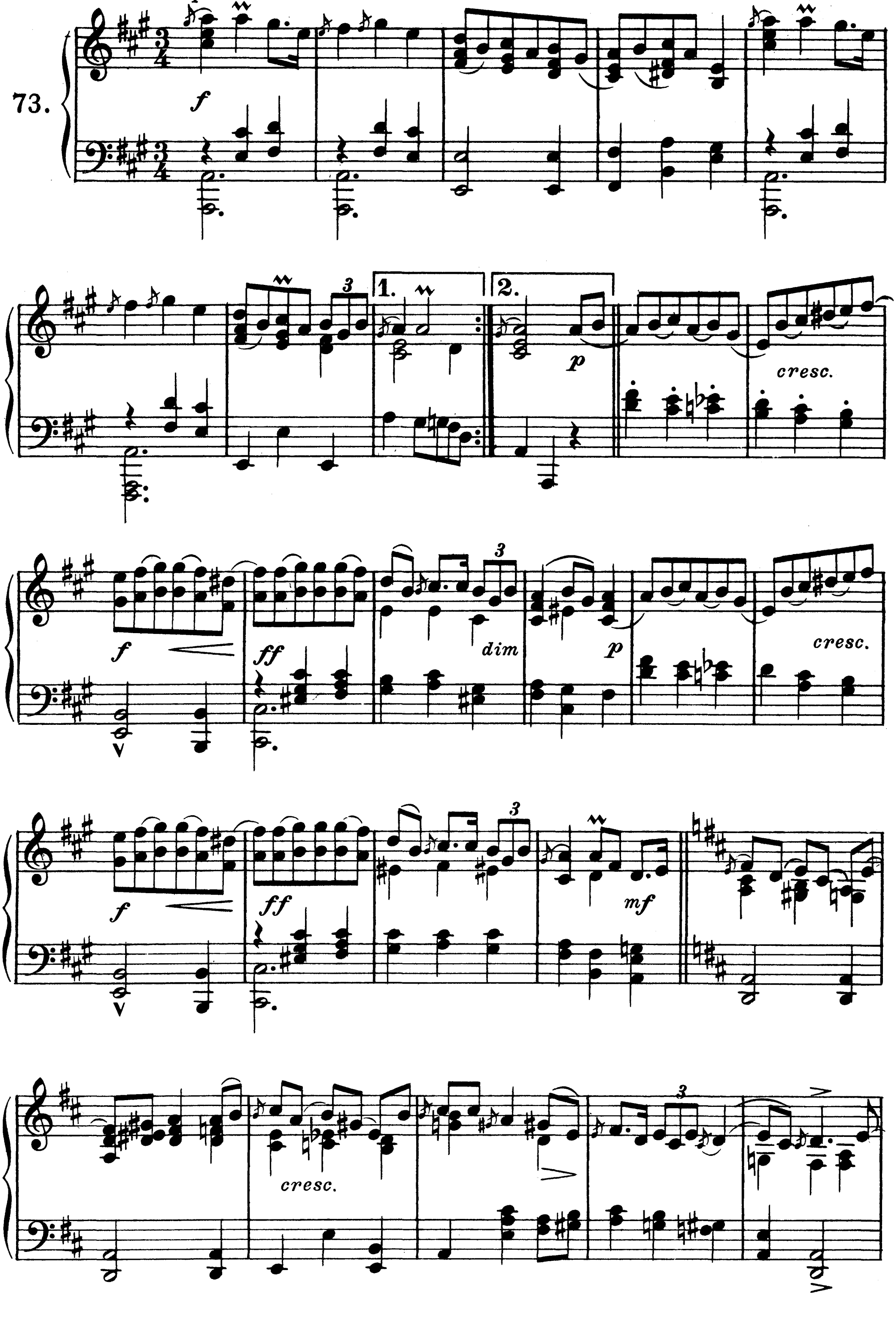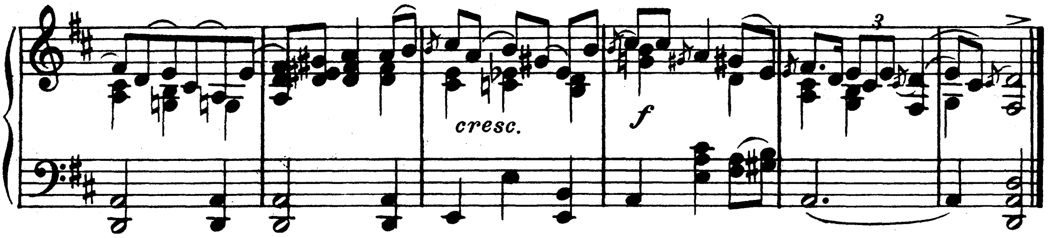
Hallingspringar.
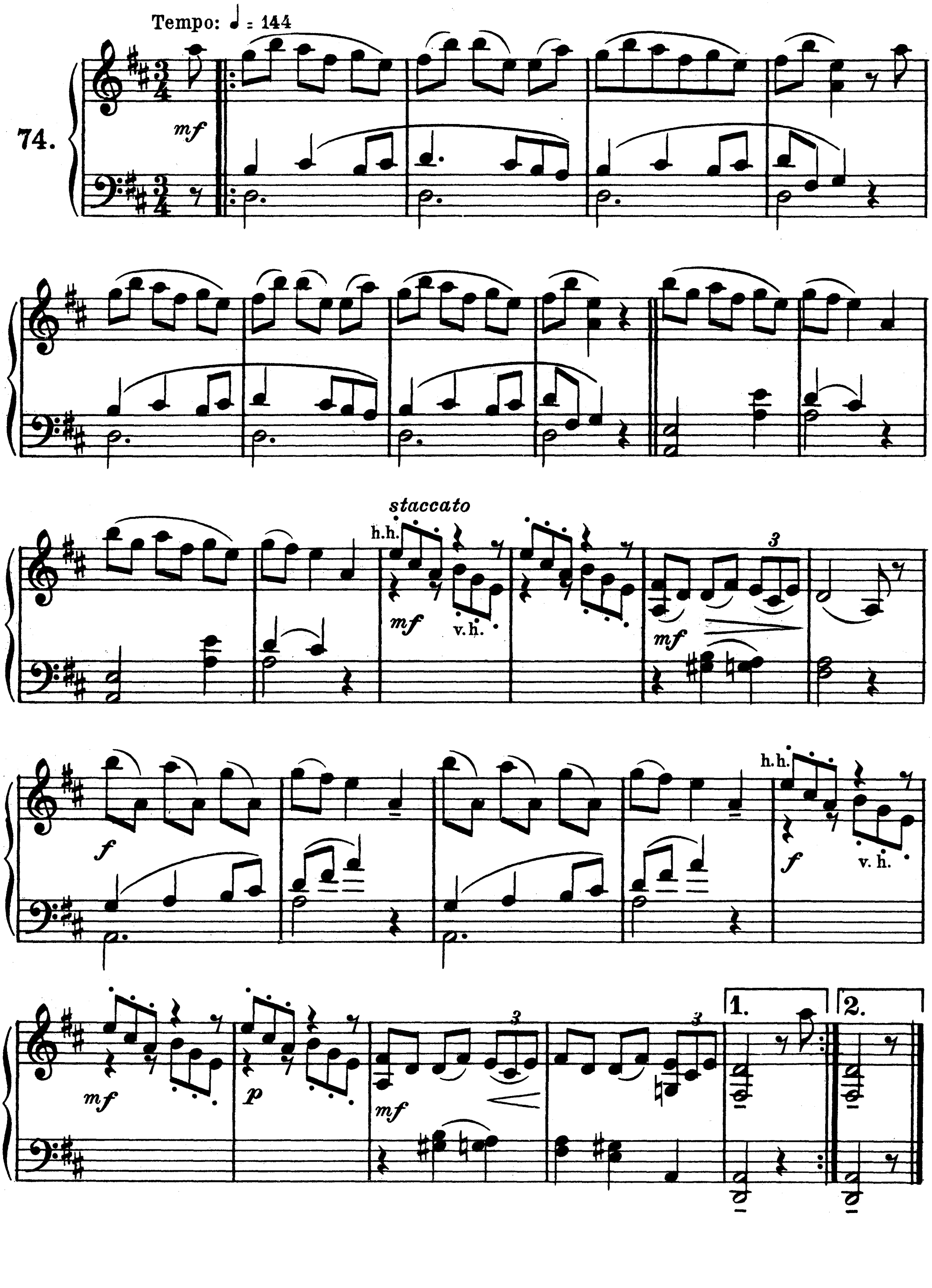
Vestlandspringar.

(Stårreguten.)

Tempo: ♩ = 144

75.
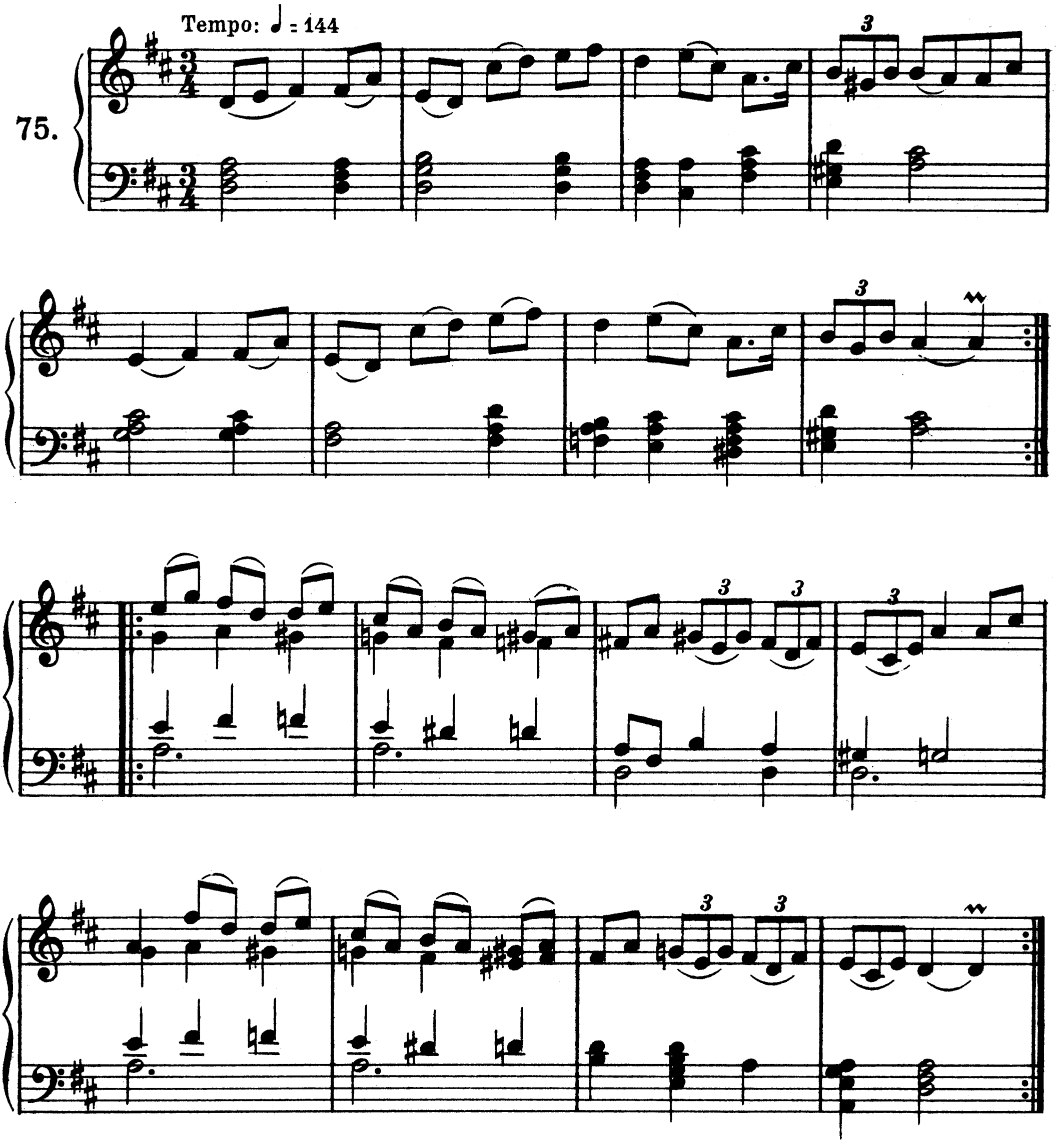
Vossarull.

Tempo: ♩ = 96

76.
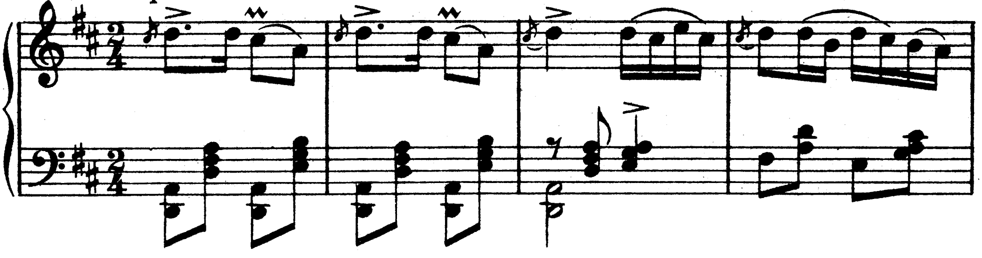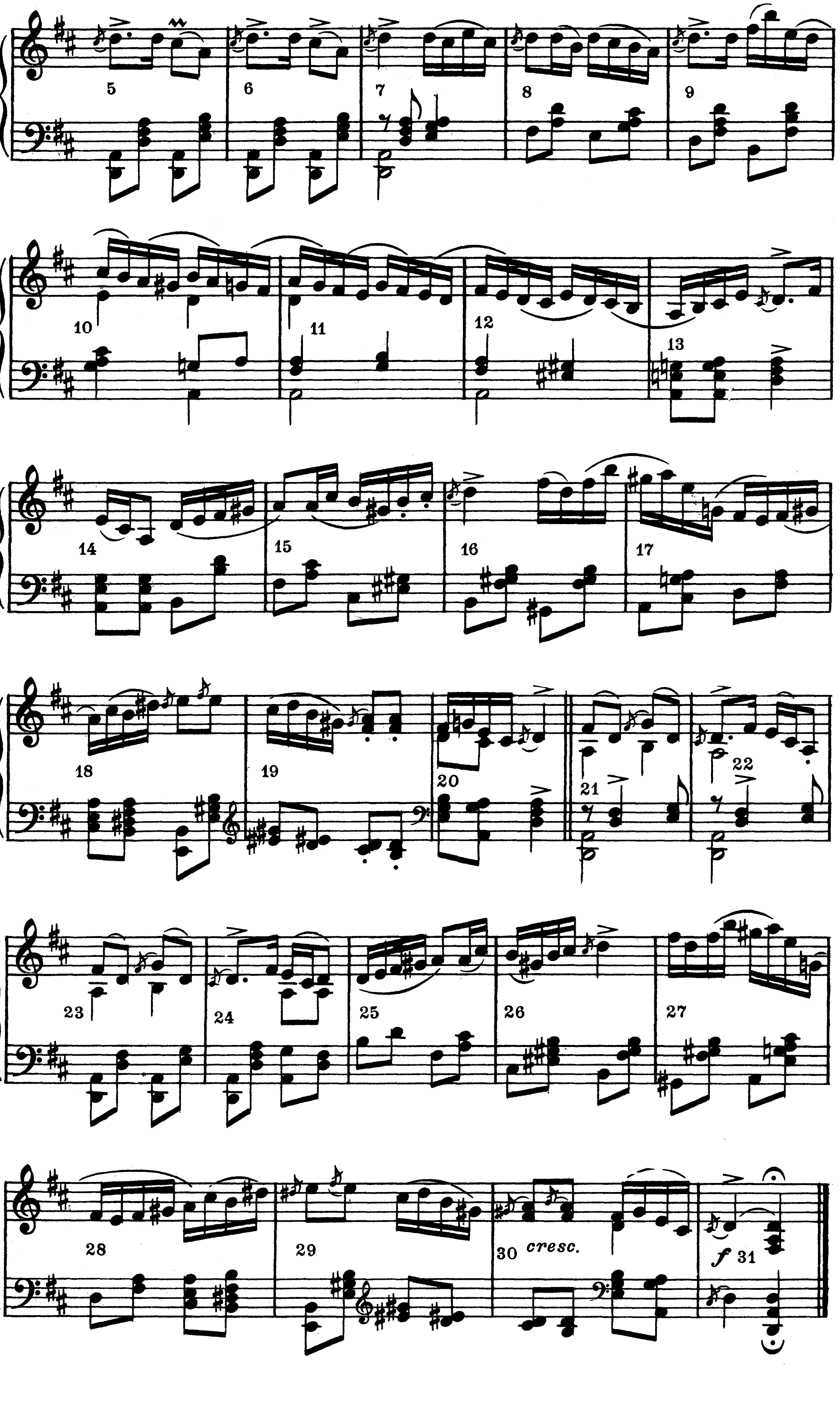
cresc.
f

Halling.
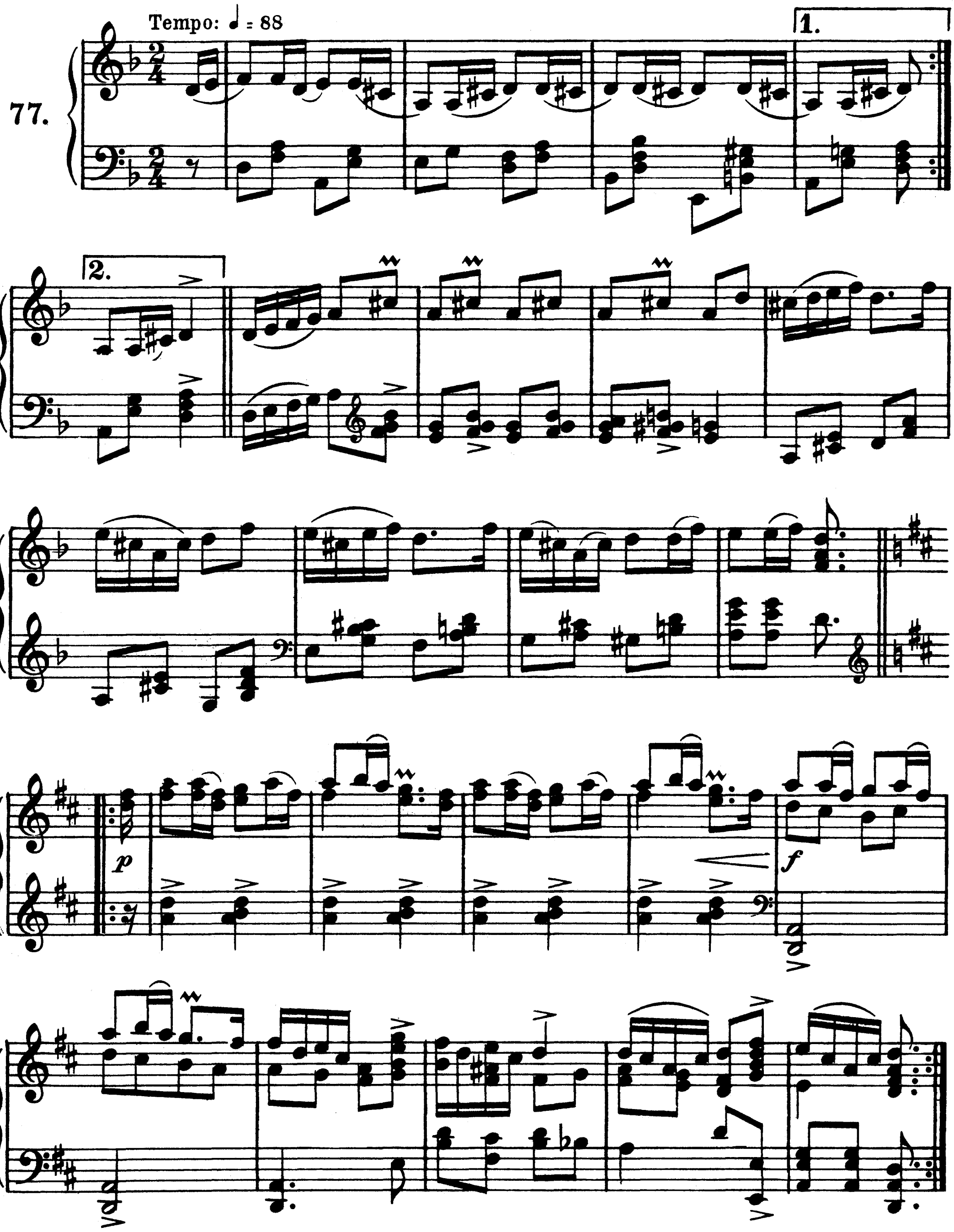
Gangar.
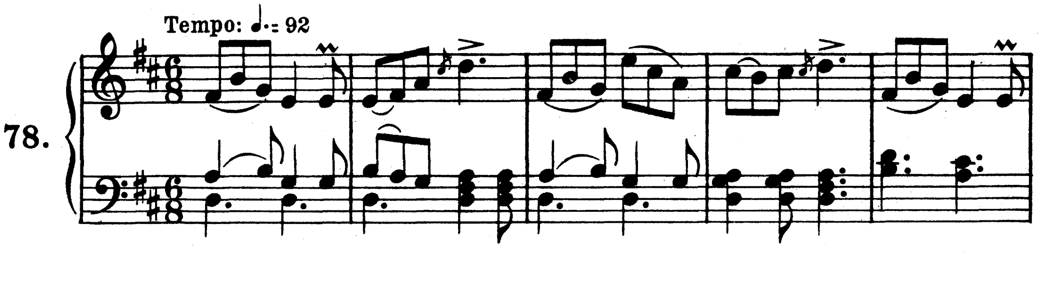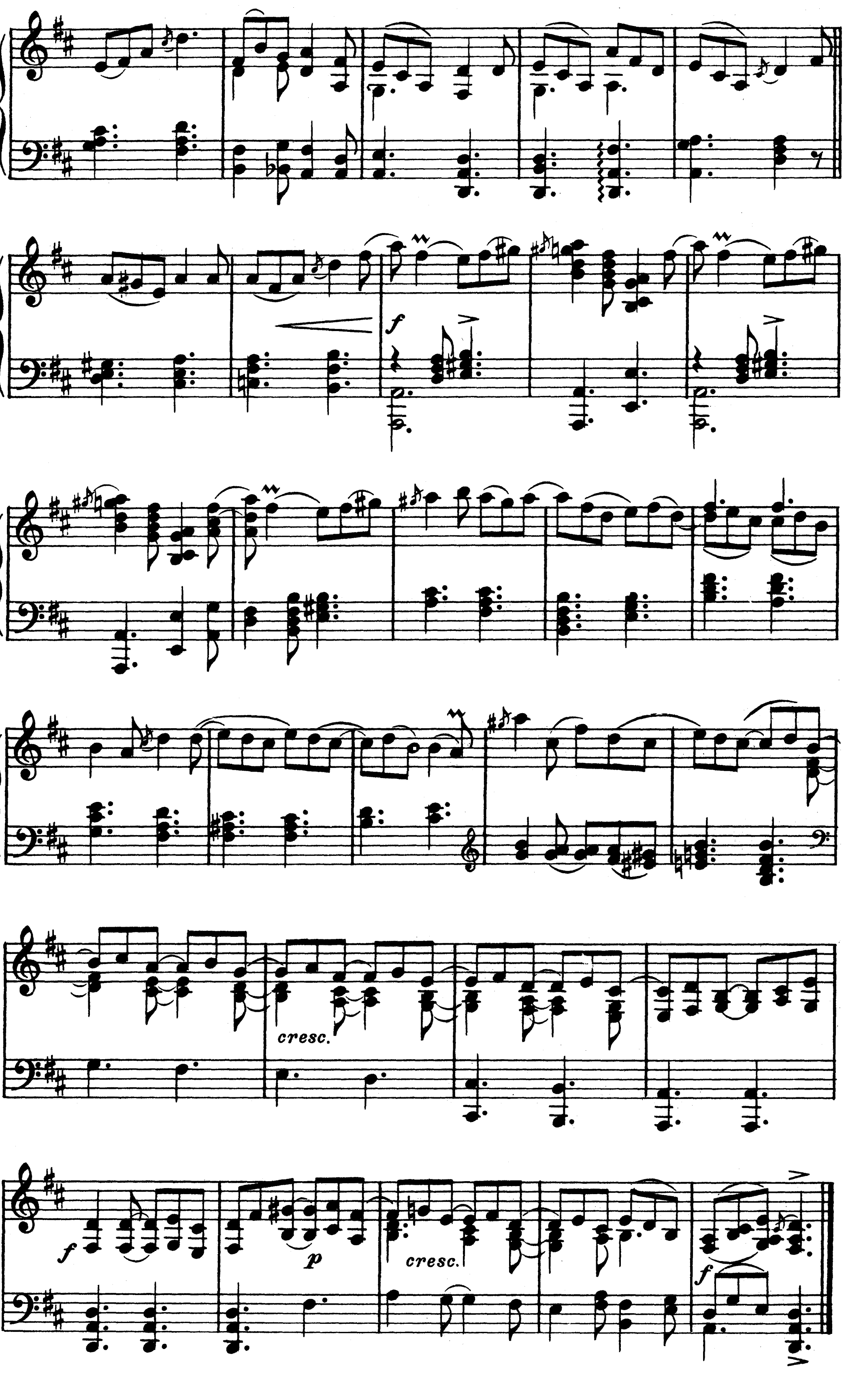
f
f
cresc.
f
p
cresc.
f

Pariser-polka.

79.
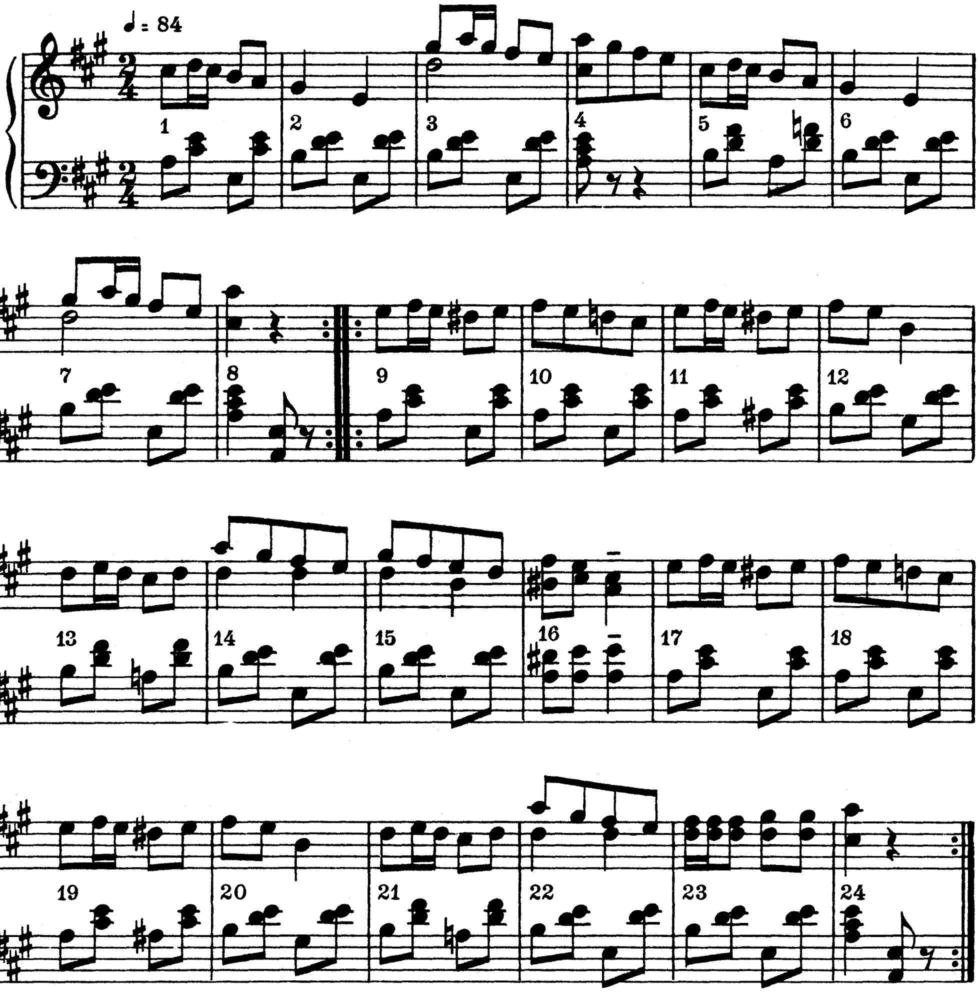
Pariser-polka.

80.
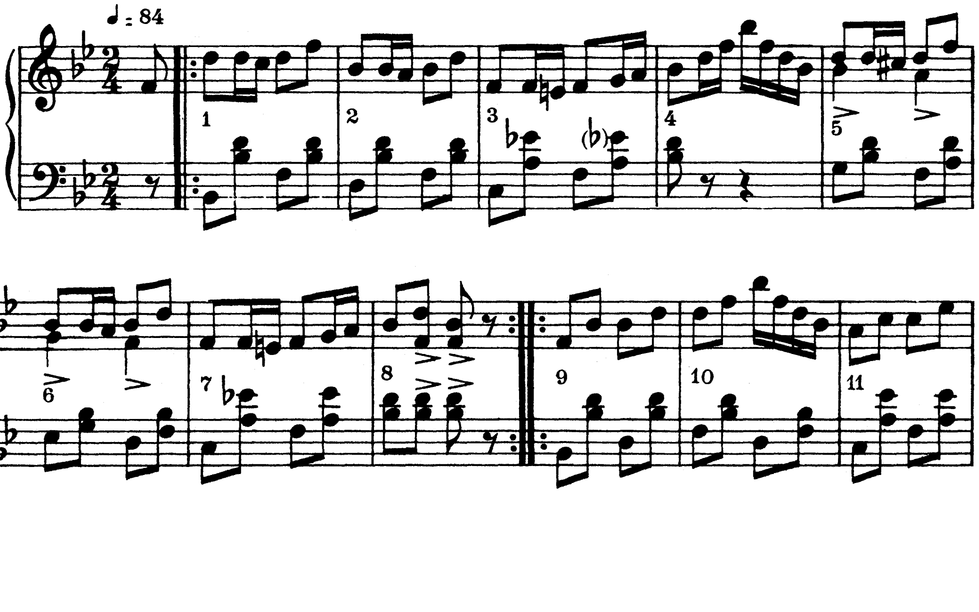
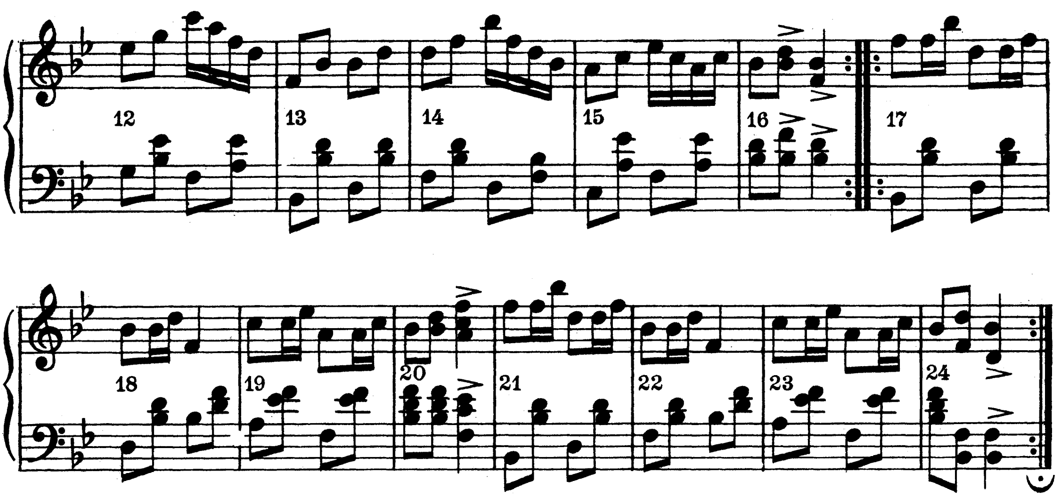

Pariser-polka.

81.
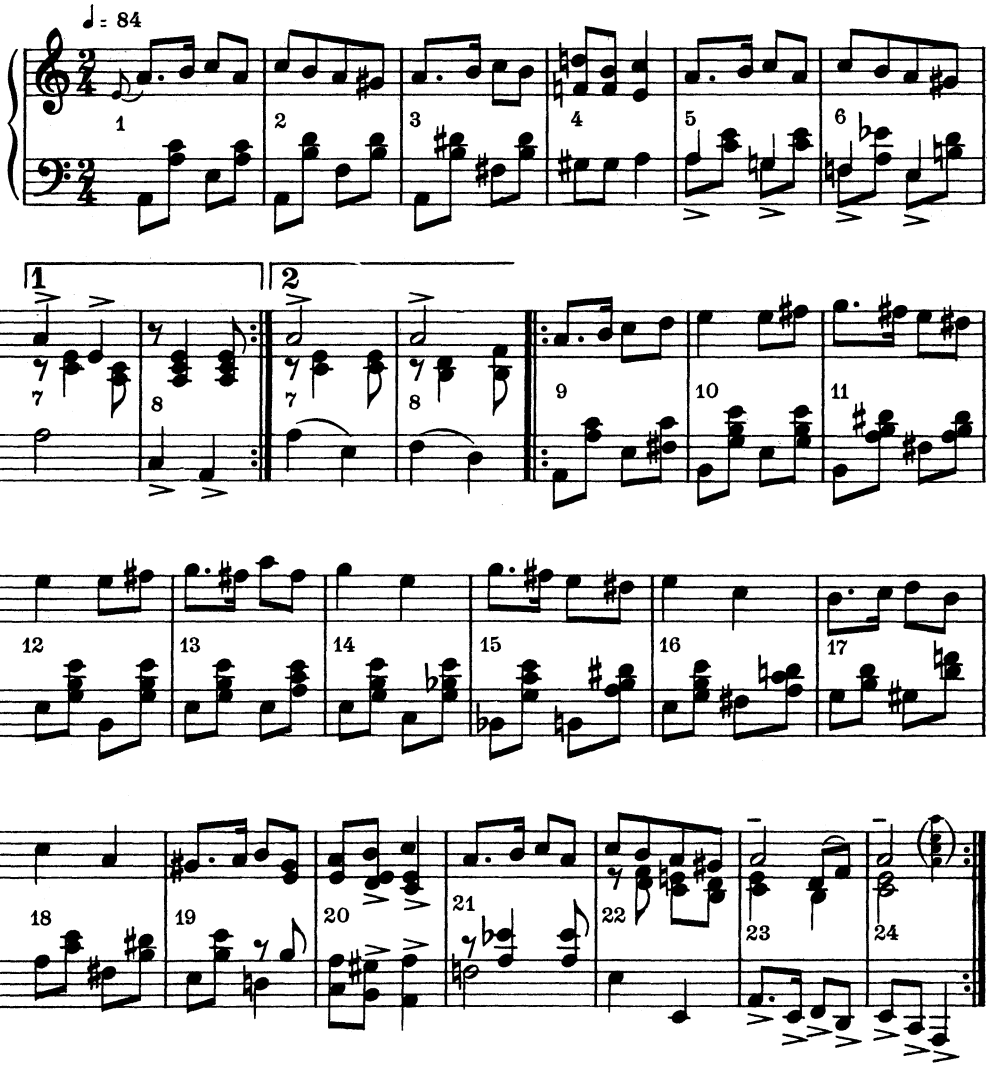
HEIMFESTE FOR TURDANSSLÅTTANE

Diverre er det uråd å gjeva full opplysning om alle slåttane. Då eg byrja skriva opp dei gamle turdansane og slåttane for om lag 40 år sidan, hadde eg lita von om at folkedansrørsla skulle veksa seg så sterk som ho er i dag, og at turdansane skulle verta dansa att over heile landet. Difor kom eg ikkje til å skriva ned namna på dei gamle som tralla eller spela åt meg, og no er diverre mange namn gløymde. Men i dei fleste høve kan eg heimfesta og nokolunde tidfesta slåttane.

Nr. 1, bruremarsj frå Valdres, frå samlingane åt Ludvig Lindemann (f. 1813, d. 1887).
» 2, bruremarsj frå Gol i Hallingdal, L.L.
» 3 og 4, er oppskrivne av Johs. Moe, f. 1851 i Overhalla. J.M. har skrivi opp fleire hundre polsar og turdansslåttar frå Namdal. Då eg i 1921 skreiv opp dei gamle Namdalsdansane etter han, fekk eg nokre slåttar til dansane med løyve til å prenta dei.
» 5 er frå ei handskriven notebok etter spelemannen Anders Olsen Liverud, Modum, som og laga slåttar sjølv. Venteleg er boka frå fyrst på 1800-talet, på bokpermen står: «indbunden 1828».
» 6, oppskr. 1922 av Klara Semb saman med dansen, etter Olea Ullerengen, f. 1865 i Nes, Romerike.
» 7, oppskr. av Thor Ødegaard, f. 1858 på Ask, Ringerike. T. Ø. som sjølv var god spelemann og komponist, skreiv opp slåttar etter dei to læremeistrane sine, spelemennene Mikkel Oppenhaugen, f. 1820 i Heradsbygda, og Hans Toresen, Ask, som var leiar for eit bygdeorkester der T. Ø. sjølv vart med i 1883. Orkestret hadde den vanlege samansetnaden for bygdeorkester: fyrste og andre fele, klarinett og bass. T. Ø. skreiv opp slåttar etter spelemannen Torger Lerberg. Nr. 7 fekk namnet Wergelandssseksturen av di Henrik Wergeland vart så oppglødd for denne slåtten då han var i jolegilde på Hønefoss.
» 8 er frå Landvik i Aust-Agder, og er teken frå den handskrivne noteboka etter Gunder Ommundsen, ein vidkjend spelemann som og laga slåttar. Fleire av slåttane i denne boka er merkte med årstalet 1820.
» 9 lærde eg saman med dansen av frk. Hvalstad, Asker, og skreiv seinare slåtten opp etter minnet.
» 10, 11, 12 og 13, J. M.
» 14, finst over heile landet, K. S. Jfr. føreordet.
» 15, etter eit gamalt prenta noteblad eg fann 1923 eller 1924.
» 16, av Niels Ursin, f. 1800 på Romerike, d. 1860, organist i Ullensaker kyrkje, kjend musikar og komponist.
» 17 og 18, J. M.

Nr. 19, oppskr. av Signe Five, Steinkjer.
» 20, oppskr. av Daniel Hægstad etter P. J., bonde og fiskar, Vestbygda i Lødingen, f. 1819, d. 1889. D. H. f. 1865 har skrivi opp ei mengd polsar, turdansar, bruremarsjar o. a. frå Lødingen.
» 21, T. Ø. Jfr. føreordet.
» 22, A. O. L.
» 23, D. H. — P. J.
» 24, frå Lommedal, Bærum. Truleg send åt meg 1924 då fyrste utg. av N. F. III vart prenta.
» 25 og 26, oppskr. av K. S. 1941 i Holt, Aust-Agder, etter Marta Håvardsson Langtvedt, f. 1866 i Holt.
» 27, G. O. To valsar sette saman for å nyttast til den lange dansen Stjernetur som vart dansa etter valsemusikk.
» 28, laga av T. Ø.
» 29, frå Lysebotn i Senja, oppskr. av fru Gudrun Lunde etter tralling av Emil Berg, Hillesøy, Troms, f. 1866.
» 30 er frå Nordmøre, oppskr. saman med dansen av Sigmund Espeland fyrst i 1930-åra.
» 31, frå Romsdal. Send åt meg saman med oppskrift av dansen, venteleg kring 1930.
» 32, frå Sandsvær, oppskr. av Sverre Lindem, Sandsvær, ca. 1933.
» 33 har eg truleg frå Vest-Agder då eg reiste der 1914—15.
» 34, A. O. L.
» 35, heile landet, K. S.
» 36, 37 og 38, J. M.
» 39, M. H. L. hadde lært slåtten av gamle Tordis Bertrand då ho sjølv var heilt ung, så dansen må vera frå fyrst på 1800-talet. K. S.
» 40 og 41, oppskr. 1914 i Landvik, Aust-Agder, etter trallinga åt dei eg skreiv dansen opp etter.
» 42, etter Ola Mossafin, oppskr. av A. L. Eide, Odda.
» 43, K. S. — M. H. L.
» 44, A. O. L.
» 45, oppskr. Romsdalen 1914, K. S.
» 46, G. O.
» 47, heile landet, K. S., 1924. Opphavleg ein engelsk slått på to vek som er kjend og spela til mange ulike dansar som går i riltakt. I denne boka er tonen knytt til Honnfeiv (Hornpipe) frå Namdal, og eg har teki med eit tredje vek som eg berre har høyrt i Hordaland der slåtten vart nytta til tretur. Venteleg er tredje veket laga av ein bygdespelemann.
» 48, 49 og 50, oppskr. 1923 av K. S. etter spelemannen Sjur Eldegarden, Øvre Årdal, Sogn.
» 51, oppskr. 1923 i Brekke, Sogn, etter tralling av dei gamle som lærde meg dansane. Jfr. føreordet.
» 52, frå Grue, Solør, oppskriven i lag med dansen 1923 etter Marte Skaslien, f. 1840 i Grue.
» 53, frå Hordaland, oppskr. av folkemusikkgranskaren Arne Bjørndal, f. 1882.
» 54, frå Vingelen, Nord-Østerdal, oppskr. av Jon Kvernmo etter den kjende bygdespelemannen Håkon Løken, f. 1864 i Vingelen.
» 55, oppskr. etter minnet, K. S., 1924. Slåtten er laga av spelemannen Anders C. Kleven frå Krødsherad.
» 56, fyrst oppskr. i Nord-Østerdal kring 1912—13, K. S. Slåtten hadde der berre to vek. Om lag 10 år seinare skreiv eg opp slåtten å nyo i Vågå, Gudbrandsdalen, der slåtten hadde eit vek meir, det tredje.
» 57, av Hedemarks-spelemannen og dansemusikk-komponisten Anders Sørensen.

Nr. 58, 59, 60, 61, 62 finst over heile landet, oppskr. etter minnet 1924, K. S.
» 63, G. L. — E. B.
» 64, oppskr. 1941 saman med dansen i Landvik av K. S. etter Karl Imenes, f. 1866 i Landvik.
» 65, G. L. — E. B.
» 66, heile landet, 1924, K. S.
» 67, oppskr. av Sigbjørn Bernhoft Osa. Slåtten kan fylgjast med små brigde like frå Østerdal til Trøndelag.
» 68, frå Sunnmøre, truleg Volda, K. S.
» 69, A. O. L.
» 70, 71, L. L.
» 72, frå Telemark, A. B.
» 73, frå Setesdal, A. B.
» 74, L. L.
» 75, finst i mange avbrigde på Vestlandet, denne oppskr. Henrik Gjellesvik.
» 76, frå Voss, A. B.
» 77, frå Hallingdal, A. B.
» 78, frå Numedal, A. B.
» 79, D. H.
» 80, galopp, A. O. L.
» 81, frå Sykkylven, Sunnmøre, oppskr. av Henrik Straumsheim. Slåtten vantar namn; men vi må tru det har vori anten ein polka, feiar el. l.

INNHALD

Nr.	Navn	Side
42.	Eikerril	32
16.	Fandango	15
17.	Fandango	16
18.	Fandango	16
35.	Feiar frå Hordaland	29
32.	Feiar frå Sandsvær	28
34.	Feiar frå Sørlandet	28
33.	Feiar frå Vestlandet	28
21.	Feiar med vals	18
22.	Feiar med vals	19
14.	Figaro der alle dansar	13
15.	Figaro med ei og to mylner	14
59.	Fingerpolka = Klappdans	43
40.	Firetur frå Landvik	30
41.	Firetur frå Landvik	31
3.	Firetur I frå Namdal	6
4.	Firetur I frå Namdal	7
5.	Firetur II frå Namdal	7
6.	Firetur frå Nes, Romerike	8
7.	Firetur frå Nes, Romerike	8
8.	Firetur frå Nes, Romerike	9
	Føreord	3
78.	Gangar	56
29.	Gilros	26
30.	Giljerosen = Tretur frå Nordmøre	26
1.	Gongslått = Dølamarsj	5
2.	Gongslått = Dølamarsj	6
77.	Halling	56
74.	Hallingspringar	53
	Heimfeste for turdansslåttane	58
43.	Holtril	33
47.	Honnfeiv	36
19.	Hopser med vals	17
59.	Klappdans = Fingerpolka	43
31.	Krabbelur	27
50.	Krossadans med 12	38
51.	Krossadans med 3-6-9 frå Brekke, Sogn	38
53.	Krossadans frå Nordhordland	39
52.	Kørsdans frå Grue i Solør	39
62.	Lottistå	44
69.	Meråkerpols	48
65.	Nigjaren	46
73.	Numedalsspringar	52

Nr.	Navn	Side
46.	Oppdalsril	35
79.	Pariser-polka	58
80.	Pariser-polka	58
81.	Pariser-polka	59
54.	Reinlendar med turar	40
55.	Reinlendar med turar	40
56.	Reinlendar med turar	41
58.	Rugen = Longereinlendaren	43
70.	Rørospols	49
45.	Sandsværril	34
36.	Seierstad Hopsa	29
37.	Seierstad Hopsa	29
38.	Seierstad Hopsa	30
44.	Seksmannsril frå Asker	34
10.	Sekstur I frå Namdal	10
11.	Sekstur I frå Namdal	11
12.	Sekstur II frå Namdal	12
13.	Sekstur II frå Namdal	12
64.	Sjusprang	45
63.	Sjutrøaren	45
67.	Springpols	47
68.	Springpols med tre turar	48
28.	Stegvals	25
27.	Stjernetur	24
60.	Stoggen	44
61.	Tantoli	44
72.	Telemarksspringar	50
39.	Totur	30
48.	Tretur frå Hordaland	36
49.	Tretur frå Fana	37
30.	Tretur frå Nordmøre = Gilje-rosen	26
20.	Trondheimar (= Feiar med vals)	18
25.	Tyrolaren	22
26.	Tyrolarvals	22
71.	Valdresspringar (Kørsdans frå Valdres, Langedansen, Mass)	50
66.	Varsovienne = Marsjovenne	46
75.	Vestlandsspringar	54
76.	Vossarull	54
57.	Åttepardansen	42
9.	Åttetur frå Asker	10
23.	Åttetur med mylne	20
24.	Åttetur med mylne	21